

รายงานฉบับสมบูรณ์
โครงการขับเคลื่อนและพัฒนารูปแบบ
การดำเนินงานธนาคารเวลาในระดับชุมชน

DRIVING AND DEVELOPMENT OF
THE TIME BANK OPERATING MODEL
IN COMMUNITY

นางปิติพร จันทรทัต ณ อยุธยา

มกราคม 2565

ได้รับทุนสนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

โครงการขับเคลื่อนและพัฒนาการดำเนินงานธนาคารเวลาในระดับชุมชน

(เลขที่ข้อตกลง 63-00-1609 รหัสโครงการ 63-01732)

โดย

นางปติพร จันทรทัต ณ อยุธยา

ได้รับทุนสนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

เดือน มกราคม 2565

บทคัดย่อ

โครงการขับเคลื่อนและพัฒนาารูปแบบการดำเนินงานธนาคารเวลาในระดับชุมชน เป็นการดำเนินงานในระยะที่ 2 ที่จะพัฒนาธนาคารเวลาตำบลชมพู อำเภอสарภัก จังหวัดเชียงใหม่ ไปสู่การเป็นต้นแบบศูนย์เรียนรู้การดำเนินงานธนาคารเวลา ซึ่งทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้กับพื้นที่ที่มีการขยายผลการจัดตั้งธนาคารเวลาในชุมชน โดยนำคู่มือในการดำเนินการธนาคารเวลาชุมชนตำบลชมพู ไปขยายผลในพื้นที่ ที่มีบริบทของชุมชนที่แตกต่างกัน ทั้งพื้นที่การดำเนินงาน วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อและบริบทที่หลากหลาย มีทั้งชุมชนเมือง ชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท ชุมชนชนบทและชาติพันธุ์ จำนวน 8 พื้นที่ของจังหวัดเชียงใหม่ และเชียงราย

กิจกรรมสำคัญในการดำเนินการคือการจัดตั้งธนาคารเวลาทั้ง 8 แห่งให้สำเร็จโดยดำเนินการตามแนวทางการดำเนินงานธนาคารเวลา 10 ขั้นตอน ปัจจุบันพื้นที่ทั้ง 8 แห่งสามารถจัดตั้งธนาคารเวลาได้สำเร็จทุกแห่ง โดยดำเนินการครบทุกขั้นตอนและได้มีการปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินงานขึ้นใหม่เพื่อให้ง่ายต่อการจดจำและการสื่อสาร เรียกว่า **หลักการดำเนินงานธนาคารเวลาภาคประชาชน S6** ได้แก่ 1. **Setup** เตรียมคณะทำงาน ขยายฝัน แนวคิดจิตอาสา ออกแบบและวางระบบบริการ 2. **Support** แสวงหาการมีส่วนร่วมจากประชาชนและหน่วยงานองค์กร 3. **Stimulate** ปลุกจิตอาสา กระตุ้นด้วยกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ 5. **Service** เปิดให้บริการแลกเปลี่ยนเวลาและเสริมศักยภาพการบริการ 4. **Score and Statistics** บันทึกคะแนน จัดเก็บฐานข้อมูล วิเคราะห์สถิติ 6. **Share** ถอดบทเรียน แบ่งปันองค์ความรู้และขยายผล

โครงสร้างการบริหารธนาคารเวลามีผู้จัดการธนาคารและคณะกรรมการจำนวนพื้นที่ละ 15-20 คน มีสมาชิกธนาคารเวลาในชุมชนจำนวนกว่า 402 คน สมาชิกส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงาน ซึ่งมีช่วงอายุระหว่าง 25-59 ปี รองลงมาคือกลุ่มสมาชิกที่เป็นผู้สูงอายุที่มีช่วงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป และสมาชิกที่เป็นกลุ่มเยาวชนมีช่วงอายุระหว่าง 15-24 ปี ตามลำดับ ในจำนวนดังกล่าวมีผู้พิการจำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.49 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด แม้ธนาคารเวลาจะเป็นเรื่องใหม่สำหรับชุมชนแต่สมาชิกได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องธนาคารเวลาจากกิจกรรมประชุมชี้แจงและปฐมนิเทศ และการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ

หลังจากธนาคารเวลาเปิดทำการ เกิดการแลกเปลี่ยนคะแนนกิจกรรม ธนาคารเวลาเกิดขึ้นแล้วจำนวน 544 กิจกรรม และมีคะแนนถูกใช้ในการแลกเปลี่ยนจำนวน 582 คะแนน กิจกรรมที่แลกเปลี่ยนส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมด้านการเกษตร กิจกรรมวัฒนธรรมประเพณีและกิจกรรมจิตอาสาแบบหมู่คณะ รองลงมาคือ การให้บริการดูแล งานบ้านงานครัว งานช่าง ซ่อมบำรุง และการส่งเสริมการเรียนรู้ ตามลำดับ การดำเนินงานธนาคารเวลาส่งผลดีในหลายมิติทั้งมิติกระบวนการทำงานโดยภาคประชาชนประสานพลังกับภาครัฐทำให้ชุมชนเข้มแข็ง มิติสังคมที่ช่วยนำหลักการเอามื้อเอารวันในอดีตกลับมา ทำให้เกิดระบบดูแลภายในชุมชน มิติจิตใจทำให้เกิดความรักความผูกพันต่อเพื่อนบ้าน สมาชิกมีความนับถือตนเองเพิ่มมากขึ้น มิติสิ่งแวดล้อมกิจกรรมจิตอาสาธนาคารเวลาช่วยปรับภูมิทัศน์ของชุมชนให้ดูสะอาดสวยงาม มิติเศรษฐกิจกิจกรรมแลกเปลี่ยนธนาคารเวลาสามารถลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนได้ถึง 192,550 บาท หรือเฉลี่ย 1 กิจกรรมช่วยลดค่าใช้จ่ายได้ถึง 353 บาท การติดตามประเมินผลหลังสิ้นสุดโครงการพบว่าคุณภาพชีวิตของคณะกรรมการและสมาชิกธนาคารเวลาทั้ง 8 พื้นที่ ดีขึ้น มีผู้ผ่านเกณฑ์คุณภาพชีวิตระดับมาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 95.14 มากกว่าก่อนดำเนินโครงการ

ในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด 19 แม้กิจกรรมแลกเปลี่ยนคะแนนจะลดลงเนื่องจากต้องรักษาระยะห่างทางสังคม แต่ธนาคารเวลาทุกแห่งได้วางแผนรับมือกับสถานการณ์ โดยบางพื้นที่เป็นชุมชนหรือชุมชนวัฒนธรรมหรือชาติพันธุ์ซึ่งนิยมป้องกันการแพร่ระบาดด้วยพิธีปิดหมู่บ้าน ธนาคารเวลาจึงเตรียมแผนเรื่องความมั่นคงทางอาหารด้วยการปลูกผักจำหน่ายตามจุดต่างๆภายในหมู่บ้านและการจัดเตรียมแหล่งน้ำสะอาด จึงทำให้หมู่บ้านไม่ขาดแคลนอาหาร มีการจัดกิจกรรมตัดเย็บหน้ากากอนามัย ผลิตภัณฑ์ยาฆ่าเชื้อเจลล้างมือแจกสมาชิก อาสาไปซื้อของหรือไปทำธุระให้แก่ผู้ที่ต้องกักตัวในหมู่บ้าน มีการอบรมให้ความรู้เรื่องการป้องกันโรค การแจกคู่มือโควิดฉบับประชาชน สอนการตั้งด่านตรวจคัดกรอง สำหรับช่วงการเก็บผลผลิตเช่นลำไย บางพื้นที่จะไม่ให้คนนอกหมู่บ้านเข้ามาเก็บหรือคัดลำไย จึงเป็นโอกาสให้สมาชิกธนาคารเวลาได้ใช้แรงงานในหมู่บ้านช่วยงานโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ดังนั้นธนาคารเวลาจึงสามารถช่วยสนับสนุนการป้องกันโรคโควิด 19 นี้ได้ภายใต้บริบทของสังคมไทยที่เป็นสังคมที่มีความเอื้ออาทร ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

การศึกษารูปแบบการจัดตั้งคลังอุปกรณ์ธนาคารเวลาตำบลชมภู สามารถจัดตั้งคลังอุปกรณ์และมีการจัดระบบให้บริการยืมอุปกรณ์แก่สมาชิกได้สำเร็จ โดยเริ่มจากการวิเคราะห์ปัญหาสำรวจความต้องการใช้ อุปกรณ์ วางแผนการจัดหาอุปกรณ์ องค์กรประชาสัมพันธ์สร้างความร่วมมือ เชิญชวนขอรับบริจาค การระดมทุนโดยการทอดผ้าป่าและการจัดงานแลกเปลี่ยนของขวัญในวันปีใหม่ทำให้ได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์จากหลายฝ่ายดังต่อไปนี้ เครื่องทำออกซิเจน ที่นอนลมไฟฟ้า กรรไกรตัดแต่งกิ่ง เลื่อยยนต์ แบตเตอรี่ เทอร์โมสแกน เครื่องวัดความดัน และบันได มีการกำหนดกติกาและขอบเขตความรับผิดชอบของสมาชิกที่ยืมใช้ คลังอุปกรณ์สามารถยกระดับการให้บริการสร้างความพึงพอใจทั้งผู้ให้บริการที่สามารถประหยัดเวลาและผู้รับบริการได้งานที่มีคุณภาพมากขึ้น

การศึกษาและพัฒนาระบบหลักประกันความปลอดภัยแก่สมาชิกธนาคารเวลาตำบลชมภู เนื่องจากมีความกังวลว่าหากมีการดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนเวลาแล้วหากเกิดอุบัติเหตุขึ้นกับผู้ให้บริการหรือเกิดความเสียหายแก่ผู้รับบริการใครจะเป็นผู้ต้องรับผิดชอบจากเหตุการณ์ดังกล่าวจึงเป็นที่มาของการศึกษาโดย TDRI ได้ดำเนินการศึกษาและนำเสนอทางเลือกต่างๆ ตำบลชมภูเลือกดำเนินการทางเลือกระยะสั้นคือการทำประกันอุบัติเหตุแบบกลุ่มคณะ โดยใช้หลักการร่วมจ่ายระหว่างสมาชิกและธนาคารเวลา มีสมาชิกจำนวน 30 คนจาก 72 คน สมัครทำประกันแบบสมัครใจ ซึ่งการคุ้มครองครอบคลุมถึงกิจกรรมในชีวิตประจำวันด้วยทำให้สมาชิกมีความพึงพอใจต่อประโยชน์ที่ได้รับ หลังจากการทำประกันอุบัติเหตุแบบกลุ่มก็ยังไม่สมาชิกท่านใดได้รับอุบัติเหตุหรือได้รับบาดเจ็บจากการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเวลาเลย

ดังกล่าวนี้นี้แล้วคือความสำเร็จอย่างเป็นขั้นเป็นตอนของการดำเนินงานธนาคารเวลาภาคประชาชนในระยะที่ 2 สำหรับแผนการดำเนินงานธนาคารเวลาภาคประชาชนในระยะต่อไป(ระยะที่ 3) คณะทำงานได้นำข้อเสนอที่รับจากการถอดบทเรียนการดำเนินงานมาพัฒนาโครงการการพัฒนาแบบกลไกองค์กรแม่ข่าย Umbrella Organization โดยมีเป้าหมายในการจัดตั้งธนาคารกลางจังหวัดเชียงใหม่ Time Bank CM ควบคู่กับการพัฒนาเครือข่ายหรือสาขาธนาคารเวลาชุมชนจำนวน 15 แห่ง ได้แก่ธนาคารเวลาที่ดำเนินการโดยชุมชนจากโครงการระยะที่ 2 จำนวน 9 แห่ง ธนาคารเวลาที่อยู่ในพื้นที่สนับสนุนโดยกรมกิจการผู้สูงอายุ จำนวน 5 แห่ง และธนาคารเวลาที่จัดตั้งโดยชุมชนเองจำนวน 1 แห่ง

กิตติกรรมประกาศ

โครงการขับเคลื่อนและพัฒนาารูปแบบการดำเนินงานธนาคารเวลาในระดับชุมชน เป็นการพัฒนาต่อยอดจากการถ่ายทอดประสบการณ์จากการทดลองลงมือปฏิบัติจริงของตำบลชมพู อำเภอสарภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้คู่มือการดำเนินงานธนาคารเวลาในชุมชนมาขยายผลใน 8 พื้นที่ของจังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย ซึ่งบทเรียนการดำเนินงานของ 8 พื้นที่ดังกล่าวถือเป็นบทเรียนสำคัญที่จะช่วยให้ชุมชนที่มีความสนใจในการดำเนินงานธนาคารเวลาได้นำบทเรียนดังกล่าวไปปรับใช้ในรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินงานธนาคารเวลาในบริบทวัฒนธรรมในสังคมไทย

การดำเนินงานโครงการครั้งนี้ สามารถสำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยได้รับความอนุเคราะห์และการสนับสนุนจากหลายภาคส่วน คณะทำงานและผู้รับผิดชอบโครงการขอแสดงความขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ที่เล็งเห็นถึงความสำคัญของการดำเนินงานธนาคารเวลาในระดับชุมชนและสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ขอแสดงความขอบคุณสำนักงานประสานและสนับสนุนการพัฒนานโยบายสาธารณะรองรับสังคมสูงวัย (สป.สว.) ทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหิดล และกรมกิจการผู้สูงอายุ ที่ช่วยจุดประกายแนวคิดการดำเนินงานธนาคารเวลาในประเทศไทย และสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการ โดยเฉพาะ 10 ขั้นตอนตามแนวทางการดำเนินงานธนาคารเวลาในประเทศไทย ซึ่งถูกนำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานของโครงการ ขอแสดงความขอบคุณสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย(TDRI) ซึ่งคอยให้คำปรึกษาและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อโครงการมาโดยตลอด

สุดท้ายนี้ขอแสดงความเคารพและความขอบคุณเป็นอย่างสูงสำหรับคณะทำงานวิชาการโครงการ ผู้จัดการ คณะกรรมการและสมาชิกธนาคารเวลาดำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย , ตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ , บ้านสันสะเก็ด หมู่ 1 ตำบลเม้งราย อำเภอพญาเม็งราย บ้านห้วยโป่งหมู่ 19 ตำบลตำอำเภอบุณฑล จังหวัดเชียงราย และบ้านกู่ฮ่อ ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ตำบลต้นเปา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ตำบลป่าต๋ม อำเภอพร้าว และอำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย โดย ดร.ณัฐ พิศบุตร และทีมงาน ตลอดจนทีมงานธนาคารเวลาชุมชนตำบลชมพู ที่ได้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแรงร่วมใจ ร่วมเรียนรู้ จนได้รายงานที่ทรงคุณค่าฉบับนี้

ปิณฑร จันทรทัต ณ อยุธยา

ผู้จัดการโครงการ

คำนำ

ในปี 2561 รัฐบาลโดยกรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ นำแนวคิดธนาคารเวลาที่เป็นแนวคิดของวัฒนธรรมตะวันตกมาใช้เป็นนโยบายรองรับสังคมสูงวัยที่ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์แล้ว ซึ่งมีความท้าทายว่าจะเหมาะสมกับสังคมไทยที่เป็นสังคมเอื้ออาทร เป็นสังคมแบบตะวันออกหรือไม่ ประกอบเห็นว่ากรมกิจการผู้สูงอายุดำเนินการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งธนาคารเวลาโดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นฐาน แต่หากสนับสนุนให้ชุมชนเป็นฐาน “จัดตั้งโดยชุมชน เพื่อคนในชุมชน” โดยมีท้องถิ่น ท้องที่ หน่วยงาน องค์กรต่างๆ หนุนเสริมน่าจะเกิดความยั่งยืน จึงได้มีการวิเคราะห์ชุมชนที่มีความเข้มแข็งที่มีผู้นำทางธรรมชาติ มีต้นทุนทางสังคมสูงจำนวน 2 พื้นที่ มาพูดคุยว่าปัจจุบันโครงสร้างประชากรเปลี่ยน เด็กเกิดน้อยผู้สูงอายุมากขึ้น ครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น สมรรถนะของผู้สูงอายุลดลง ควรต้องมีการเตรียมการรองรับการดูแลผู้สูงอายุ ต้องสร้างหลักประกัน สร้างความเชื่อมั่น ศรัทธา ว่าเราจะไม่ถูกทอดทิ้ง จะได้รับการดูแลจากเพื่อนๆ ที่มีทักษะ เพราะทุกคนมีคุณค่า มีเวลาที่เท่ากัน แบ่งปันกันได้ “เพื่อนช่วยเพื่อน” ภายใต้การออมเวลา โดยไม่ต้องใช้เงิน มีการบันทึกเวลาเป็นลายลักษณ์อักษร มีระบบที่ปลอดภัย เป็นการ “ลดรายจ่าย เพิ่มความสุขทั้งกายและใจ”

จึงเกิด“ธนาคารเวลา” ใน 2 ชุมชนคือ ชุมชนเขาโกรกพม่า เทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์และชุมชนตำบลชมพู อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบทในบริบทวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยนำ 10 ขั้นตอนตามแนวทางการดำเนินงานธนาคารเวลาในประเทศไทยของกรมกิจการผู้สูงอายุมาใช้เป็นแนวทางดำเนินการ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2562 ถึง กุมภาพันธ์ 2563 มีเป้าหมายให้ได้ต้นแบบธนาคารเวลาของชุมชนในประเทศไทย ที่สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือการสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและเป็นเครื่องมือหนึ่งในการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน ภายใต้บริบทของสังคมไทยที่เป็นสังคมที่มีความเอื้ออาทร

โดยทั้งสองชุมชนมีการจัดตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างการยอมรับและมีส่วนร่วม รับสมัครสมาชิก ชุมชนเขาโกรกพม่ามี 66 คน ตำบลชมพู 65 คน และดำเนินการจัดตั้งธนาคารเวลา มีการกำหนดกติกา ข้อปฏิบัติข้อตกลงต่างๆ เช่น สมาชิกต้องปฏิบัติตามกติกา การแลกเปลี่ยนต้องให้ผู้จัดการรับทราบและอนุมัติทุกครั้ง ไม่มีการใช้เงินเป็นค่าตอบแทนในการทำกิจกรรม ทั้งเกณฑ์การให้คะแนน เช่น 1 กิจกรรมจะได้ 1 คะแนน แต่หากกิจกรรมนั้นใช้เวลามากกว่า 3 โมง จะได้ 2 คะแนนและใน 1 วันต้องทำกิจกรรมไม่เกิน 6 ชั่วโมงเป็นต้น กิจกรรมที่มีการแลกเปลี่ยน 91 กิจกรรม เฉลี่ยเดือนละ 13 กิจกรรม รูปแบบการแลกเปลี่ยนคะแนนเกิดขึ้นทั้ง 3 รูปแบบคือ ระหว่างบุคคลต่อบุคคล ระหว่างองค์กรต่อองค์กรและระหว่างบุคคลและองค์กร โดยกิจกรรมที่มีการแลกเปลี่ยนคะแนนมากที่สุด 3 อันดับแรกได้แก่ งานฝากชื่อของฝากทำธุระ 34 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 37.36 งานบริการทั่วไป 25 กิจกรรม ร้อยละ 27.47 และงานช่าง จำนวน 19 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 20.87

ข้อค้นพบที่สำคัญคือแนวคิดธนาคารเวลาที่มีความคล้ายคลึงกับวิถีดั้งเดิมของชุมชนคือการเอามื้อเอารัน หรือการลงแขกที่เริ่มหายไปจากสังคมไทย การดำเนินงานธนาคารเวลาคือการฟื้นฟูวิถีดั้งเดิมของชุมชนให้

กลับคืนมาอีกครั้ง เป็นเครื่องมือการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเป็นเครื่องมือหนึ่งในการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน ภายใต้บริบทของสังคมไทยที่เป็นสังคมที่มีความเอื้ออาทร ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

การดำเนินกิจกรรมช่วยเหลือสังคมของธนาคารเวลาทั้ง 2 แห่งได้ส่งผลเชิงบวกหรือคุณค่าต่อคุณภาพชีวิตของสมาชิกในหลายมิติ ได้แก่ มิติสังคม ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และองค์กรดีขึ้น กิจกรรมที่เกื้อหนุนกันทำให้บริบทของสังคมกลับมาเป็นสังคมแห่งความเอื้ออาทร มีความอบอุ่นมีความสุข มิติสุขภาพ ทำให้เกิดกลไก และการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการดูแลสุขภาพของสมาชิกในชุมชน ในรูปแบบของการเยี่ยมบ้านดูแลผู้สูงอายุผู้พิการ การรับส่งไปโรงพยาบาล การให้ข้อมูลด้านสุขภาพ มิติสิ่งแวดล้อม มีการให้บริการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของชุมชนและที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมสำหรับคนพิการ ทำให้การใช้ชีวิต การสัญจรไปมาสะดวกสบาย และมีความปลอดภัยมากขึ้น มิติทางจิตใจ กิจกรรมแลกเปลี่ยนสร้างความสุขใจทางจิตใจ แม้จะเป็นสมาชิกที่พิการหรือสูงอายุก็สามารถเป็นผู้ให้ได้ ทำให้มองเห็นคุณค่าที่มีอยู่ในตัวเองอีกครั้ง มิติจิตวิญญาณ สมาชิกมีความเชื่อว่าการรวมกลุ่มธนาคารเวลาเป็นการรวมตัวของวิญญาณคนมีศีลมีธรรม ซึ่งมีความเป็นกัลยาณมิตรที่ดี การได้พบเห็นความสุขความดีของผู้อื่นสามารถนำเหตุการณ์เหล่านั้นมากำหนดจิตใจของตนเอง การดำรงไว้ซึ่งคุณงามความดีทำให้เป็นผู้ที่รู้เบิกบาน มิติเศรษฐกิจ แม้การดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนจะไม่มีค่าใช้จ่ายเป็นตัวกลาง แต่ในทางเศรษฐศาสตร์เมื่อนำคุณค่าเหล่านั้นมาคิดคำนวณมูลค่ากิจกรรมที่เกิดขึ้นจำนวน 91 กิจกรรม ทำให้เกิดการลดค่าใช้จ่ายของผู้รับบริการไปได้ประมาณ 47,100 บาทหรือเฉลี่ยกิจกรรมละ 517 บาท และได้พัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายต่อการดำเนินงานธนาคารเวลาของชุมชนในประเทศไทยเสนอต่อหน่วยงาน องค์กร ภาคี เครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับชุมชนและนโยบาย มีหน่วยงานองค์กรเข้าร่วมรับฟังการนำเสนอ จำนวนทั้งสิ้น 26 องค์กร ซึ่งข้อเสนอดังกล่าวเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของการดำเนินงานธนาคารเวลาโดยชุมชนในประเทศไทย

บทเรียนความสำเร็จของการดำเนินงานธนาคารเวลาโดยชุมชนทั้ง 2 แห่ง ถูกพัฒนาเป็นคู่มือการดำเนินงานธนาคารเวลาในระดับชุมชนและดำเนินการขยายผลการดำเนินงานธนาคารเวลาไปอีก 8 พื้นที่ ในจังหวัดเชียงใหม่ และเชียงราย และนอกจากนี้ยังพิจารณาเห็นว่าหากจะดำเนินการธนาคารเวลาให้ครบวงจรควรมีการพัฒนากระบวนการดำเนินงานรองรับการให้บริการของสมาชิกตลอดจนคำนึงถึงมิติความปลอดภัยจากการให้บริการเพื่อสร้างความมั่นใจ ศรัทธา จึงได้มีการขยายผลและพัฒนากระบวนการภายใต้ “โครงการขับเคลื่อนและพัฒนารูปแบบการดำเนินงานธนาคารเวลาในระดับชุมชน” ซึ่งได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

ปิณฑร จันทรรัตน์ ณ อยุธยา

ผู้จัดการโครงการ

สารบัญ

บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ค
คำนำ	ง
สารบัญ	ฉ
ส่วนที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมา หลักการและเหตุผล	1
1.2 วัตถุประสงค์	8
1.3 กลุ่มเป้าหมาย/พื้นที่เป้าหมาย	9
1.4 เป้าหมายโครงการ	9
1.5 ระยะเวลาของโครงการ	9
1.6 ตัวชี้วัด	9
1.7 การกำกับติดตามผล	10
1.8 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	10
1.9 กรอบแนวคิด	11
ส่วนที่ 2 ผลการดำเนินงาน	12
2.1 กิจกรรมที่ดำเนินงาน	12
2.2 ผลลัพธ์ที่ได้ตามตัวชี้วัด	14
2.3 ผลอื่นๆที่ได้ นอกเหนือจากที่คาดการณ์ไว้	55
ส่วนที่ 3 บทสรุปและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา	60
3.1 เปรียบเทียบผลผลิต (output)	60
3.2 ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริง ตามผลที่คาดว่าจะได้รับ	73
3.3 การกำกับติดตาม และประเมินผลภายใน วัดผล	74
3.4 สรุปผลการดำเนินการ	79
3.5 ข้อเสนอแนะ	80
3.6 แผนงานโครงการระยะต่อไป	82
ภาคผนวก	83

ส่วนที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมา หลักการและเหตุผล

จากสถานการณ์ผู้สูงอายุในประเทศไทย ตั้งแต่ปี 2548 ได้เข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัยแล้ว และปัจจุบันมีผู้สูงอายุประมาณ 10.8 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 16.5 ของประชากรทั้งหมด ทั้งนี้ ในปี 2559 ประเทศไทยมีผู้สูงอายุที่อยู่ในสถานการณ์ที่เปราะบาง โดยหนึ่งในสามของผู้สูงอายุ มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน บุตรซึ่งเป็นแหล่งรายได้หลักมีสัดส่วนลดลง ร้อยละของผู้สูงอายุต้องอยู่ตามลำพังคนเดียวหรืออยู่กับผู้สูงอายุด้วยกันมีแนวโน้มที่สูงขึ้น และอยู่ในภาวะที่พึ่งพิงประมาณ 4 แสนคน และใน 20 ปีข้างหน้า จะมีผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิงเพิ่มเป็น 1.3 ล้านคน และมีผู้ป่วยโรคสมองเสื่อมเพิ่มเป็น 1.4 ล้านคน นอกจากนี้ ยังพบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเมืองและในชนบท มีความเหลื่อมล้ำ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเข้าถึงบริการสุขภาพ ด้วยข้อจำกัดในด้านต่าง ๆ อาทิ การเดินทาง การรับรู้ถึงสิทธิต่าง ๆ ของผู้สูงอายุ จากสถานการณ์การเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุ ย่อมหมายถึง การเพิ่มขึ้นของภาระของรัฐ สังคม ชุมชน และครอบครัวในการดูแล รักษาสุขภาพ ค่าใช้จ่ายในการยังชีพ และดูแลทั้งในด้านที่อยู่อาศัย คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ที่จะเพิ่มระดับสูงขึ้นเรื่อย ๆ

ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงฐานประชากรดังกล่าว ส่งผลให้หลาย ๆ ประเทศ รวมทั้งประเทศไทย เตรียมการเพื่อการดูแลผู้สูงอายุ โดยมีการเตรียมความพร้อมของหน่วยงาน บุคลากร และมีนโยบายในการส่งเสริมด้านต่าง ๆ อาทิ การทำงานอย่างต่อเนื่อง การหารายได้เพิ่ม การออม พัฒนาระบบบำนาญของรัฐ การมีเงินสวัสดิการผู้สูงอายุ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานดังกล่าว มุ่งเป้าไปสู่การดูแลกลุ่มผู้สูงอายุเป็นเป้าหมายสำคัญ ในขณะที่หลายประเทศมีความพยายามพัฒนารูปแบบการเตรียมความพร้อมของทุกกลุ่มวัย เพื่อเตรียมการรองรับเมื่อต้องเผชิญกับภาวะสังคมสูงวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมีสัดส่วนของผู้สูงอายุมากที่สุดในโลก จึงนับเป็นประเทศแรกๆ ที่มีการตื่นตัว และนำรูปแบบ แนวคิดของ “ธนาคารเวลา” (Time Bank) มาปรับใช้ หลังจากนั้น ได้มีการแพร่ขยายไปสู่สหราชอาณาจักร (United Kingdom, UK) ปัจจุบันมีหน่วยธนาคารเวลากว่าหนึ่งร้อยแห่งในประเทศอังกฤษ สกอตแลนด์และเวลส์ โดยหลาย ๆ แห่ง ได้รับการสนับสนุนทุนจากรัฐบาลและองค์กรที่เป็นแม่ข่าย (umbrella organization) และอีกกว่า 40 ประเทศทั่วโลก อาทิ อิสราเอล สเปน เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ เป็นต้น นำรูปแบบการดำเนินงานของธนาคารเวลามาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาการเข้าถึงบริการ การจัดกระบวนการยุติธรรมในกลุ่มเด็กและเยาวชน การบำบัดกลุ่มยาเสพติด การดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย และประเด็นเกี่ยวกับสิทธิสตรี

ทั้งนี้ ธนาคารเวลามีที่มาจากประวัติศาสตร์สมัยใหม่ของสหรัฐอเมริกาที่มีการแลกเปลี่ยนของ “เหรียญเวลา” (time dollars) กลับไปยังทศวรรษ 1980 เมื่อ “ธนาคารเวลา” ถูกจัดตั้งขึ้น เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนเกิดการพึ่งพาตนเอง และถูกยกขึ้นเพื่อตอบโต้ภัยเร่งด่วนทางสังคมท่ามกลางการขาดแคลนทรัพยากร ด้วยการรวบรวมทรัพยากรที่มีค่าที่สุดคือ “มนุษย์” และใช้ประโยชน์ของ “มนุษย์” ในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จนกระทั่งในปี 1987 มูลนิธิโรเบิร์ต วูด จอห์นสัน (Robert Wood Johnson Foundation) ได้สนับสนุนทุนเพื่อดำเนินงาน “ธนาคารเวลา” ในพื้นที่นาร์รอง โดยมี มาชิ เบช (Mashi Blech) จัดทำโครงการดูแลผู้สูงอายุ โดยเพื่อนช่วยเพื่อน นำร่องงานธนาคารเวลาในนิวยอร์ก และในปี 1990 มีชุมชนหลายแห่งเริ่มดำเนินการด้วยชุมชนเอง จนกระทั่งในปี 1995 เอดการ์ คาร์ห์น (Edgar Cahn) ทนายความด้านสิทธิมนุษยชน ผู้คิดแนวคิดธนาคารเวลา ได้จัดตั้งธนาคารเวลาของ

สหรัฐอเมริกาขึ้น (Time Banks USA) ขึ้น เพื่อสนับสนุนการจัดตั้งธนาคารเวลาทั่วประเทศ ด้วยการสนับสนุนซึ่งกันและกันในด้านความรู้และซอฟต์แวร์ และมีองค์กร hour world ร่วมสนับสนุนซอฟต์แวร์ธนาคารเวลาและการฝึกอบรมด้วย [4] รวมถึงสหราชอาณาจักร ได้ศึกษาและนำรูปแบบของธนาคารเวลาจากสหรัฐอเมริกา มาใช้ในการแก้ปัญหาของคนในชุมชนและสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

ธนาคารเวลา สามารถดำเนินการได้ทั้งในเชิงปัจเจกชน กลุ่มคน และองค์กร โดยหลักการหรือค่านิยมของการดำเนินงาน “ธนาคารเวลา” ที่ได้รับการแลกเปลี่ยนอย่างแพร่หลาย ประกอบด้วย 5 ประการ [5] คือ

- 1) Asset: สินทรัพย์ ซึ่งคนทุกคนต่างมีสินทรัพย์ที่มีค่าในการแบ่งปันให้กับผู้อื่นได้
- 2) Redefining Work: เปลี่ยนนิยามของการทำงานใหม่ โดยเงินไม่สามารถที่จะซื้อหรือจ่ายได้สำหรับงานบางงาน อาทิ การสร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัว การฟื้นฟูความสัมพันธ์ของเพื่อนบ้าน การสร้างประชาธิปไตย การขับเคลื่อนความยุติธรรมในสังคม ดังนั้น หน่วยของเวลา (time credits) จะถูกเปลี่ยนเป็นรางวัล สิ่งตอบแทน และถูกแสดงถึงคุณค่าและเป็นเกียรติต่อการทำงานนั้น
- 3) Reciprocity: การพึ่งพาซึ่งกันและกัน เป็นการช่วยเหลือในลักษณะสองทางที่เสริมพลังซึ่งกันและกัน กล่าวคือ ผู้รับคือผู้ให้ ด้วยคำถามที่ว่า “ฉันสามารถช่วยอะไรคุณได้บ้าง” “How can I help you?” จะถูกเปลี่ยนเป็น “คุณจะช่วยใครได้บ้าง” “Will you help someone too?” สิ่งเหล่านี้ จะทำให้การให้เกิดขึ้นอย่างไม่มีที่สิ้นสุด และเป็นการสร้างสังคมโลกที่ดีสำหรับทุกคน
- 4) Social Networks: เครือข่ายสังคม ในการช่วยเหลือซึ่งกัน สร้างชุมชนให้เกิดการสนับสนุน เข้มแข็ง และไว้วางใจ การสร้างรากฐานของชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ไว้วางใจและสร้างเป็นเครือข่ายนั่น โดยใช้รูปแบบของธนาคารเวลา เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมความเข้มแข็งและกิจกรรมของชุมชน
- 5) Respect: ความเคารพซึ่งกันและกัน เป็นรากฐานของการมีอิสระในการพูด การนับถือศาสนา และการให้คุณค่าในสิ่งต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล การเคารพซึ่งกันและกันเป็นหัวใจและจิตวิญญาณของประชาธิปไตยและมุ่งมั่นเคารพในสิ่งที่บุคคลนั้นๆ เป็นโดยไม่คาดหวังให้บุคคลนั้นเป็นในสิ่งที่เราต้องการให้เป็น

เอดการ์ คาคห์น (Edgar Cahn) [6] เชื่อว่าธนาคารเวลามีพลังอำนาจที่จะนำไปสู่ความเท่าเทียมกันในสังคม เพราะว่า “กฎทอง” (golden rule) ของธนาคารเวลา คือ ทุกชั่วโมงของการกระทำ มีค่าที่เท่ากัน โดยไม่คำนึงถึงเพศ วัย ความสามารถของผู้ให้และผู้รับ การช่วยเหลือของกิจกรรม 1 ชั่วโมง จะได้รับ 1 คะแนนเท่า ๆ กันและ กิจกรรมที่ทำเป็นการช่วยเหลือขั้นพื้นฐาน ไม่ใช่กิจกรรมที่แลกเปลี่ยนเป็นเงิน หรือสินค้า และไม่ใช่กิจกรรมที่เป็นวิชาชีพ การดำเนินงานของแต่ละชุมชนจะแตกต่างกันขึ้นกับการจัดการของชุมชนนั้นๆ

ดังนั้น ธนาคารเวลาจึงเป็นการสะสมเวลาในรูปของบัญชีส่วนบุคคล โดยสามารถเบิกถอนมาใช้เมื่อยามเป็นผู้สูงอายุหรือเมื่อต้องการความช่วยเหลือโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. สร้างความตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของตนเองและผู้อื่น
2. สร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลหรือเพื่อนบ้านด้วยการเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ
3. เสริมสร้างเครือข่ายทางสังคม ให้ตระหนักถึงการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

4. พัฒนากลไกในการส่งเสริมให้คนทุกกลุ่มวัยในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลซึ่งกันและกัน

5. เพื่อส่งเสริมสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น

ในประเทศไทย คำว่า “ธนาคารเวลา” เป็นคำใหม่ และรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ให้ความสำคัญกับการรองรับสังคมสูงวัยที่ประเทศไทยกำลังเผชิญจึงได้ผลักดันประเด็นสังคมสูงวัยเป็นวาระแห่งชาติ และเป็นประเด็นเร่งด่วนของรัฐบาลในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงวัย ซึ่งกรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงพัฒนาการสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จึงได้มีการศึกษารูปแบบการดำเนินงานธนาคารเวลาของต่างประเทศและนำแนวทางมาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมให้คนในสังคมดูแลซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะกลุ่มที่ต้องการความช่วยเหลือ โดยสมาชิกธนาคาร เป็นกลุ่มคนทุกกลุ่มวัย มาทำกิจกรรมเป็นอาสาธนาคารเวลาในการช่วยเหลือสมาชิกที่ต้องการความช่วยเหลือโดยมิได้ใช้เงินแต่ใช้เวลาที่ทุกคนมีเท่ากัน เก็บสะสมไว้ในรูปของบัญชีส่วนบุคคล และสามารถถอนใช้เมื่อเป็นผู้สูงอายุหรือเมื่อต้องการความช่วยเหลือ โดยหน่วยนับคือ ทำงาน 1 ชั่วโมงเท่ากับ 1 คะแนน จากแนวคิดดังกล่าว กรมกิจการผู้สูงอายุ ฯ ร่วมกับ สสส. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ดำเนินการนำร่องใน 42 พื้นที่ 28 จังหวัด ตั้งแต่เดือน สิงหาคม 2561 โดยการต่อยอดพื้นที่ที่การดำเนินการธนาคารความดี ของ สสส. มีการจัดทำคู่มือและดำเนินการต่อมา มีการขยายพื้นที่ออกไปเป็น 84 พื้นที่ ซึ่งแนวคิดดังกล่าวมาข้างต้นทำทนายว่า เป็นแนวคิดจากต่างประเทศจะสามารถดำเนินการได้ในประเทศไทยที่มีบริบทของสังคมไทยที่เป็นสังคมที่มีความเอื้อเฟื้อ แบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ต่างกับสังคมตะวันตก ระบบการรองรับในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการสนับสนุนจากหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชนและสังคมโดยรวม ควรจะเป็นเช่นไร รูปแบบ กลไกในการติดตาม กำกับการดำเนินงานธนาคารเวลาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันการสร้างหลักฐานสถิติเท็จ หรือใช้โอกาสการช่วยเหลือโดยมีวัตถุประสงค์อื่นแอบแฝง และเป็นภัยต่อผู้รับบริการ เป็นต้น ซึ่ง สป.สว. ได้ทำการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายต่อการดำเนินงาน “ธนาคารเวลา” รองรับสังคมสูงวัยในประเทศไทย และเสนอให้ กรมกิจการผู้สูงอายุไปปรับใช้นั้น สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในพื้นที่หรือไม่อย่างไร ซึ่งกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินการธนาคารเวลา 10 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การจัดให้มีคณะทำงานเตรียมการจัดตั้งธนาคารเวลาในพื้นที่ โดยคณะทำงานควรประกอบด้วยกลุ่มคนจากหน่วยงานในพื้นที่ ที่มีความมุ่งมั่น และมีจิตอาสาในการช่วยเหลือสังคม ชุมชน ซึ่งคณะทำงานจะเป็นแกนนำในการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นการบุกเบิกไปสู่การจัดตั้งธนาคารเวลาในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม

ขั้นตอนที่ 2 สร้างการรับรู้ การยอมรับของสังคม ชุมชนในพื้นที่ คณะทำงานเตรียมการ ฯ ดำเนินการรณรงค์ทำความเข้าใจ และรับรู้เกี่ยวกับสถานการณ์การเข้าสู่สังคมสูงวัยของประเทศไทย และในพื้นที่ รวมทั้งเข้าใจในแนวคิด หลักการ การดำเนินงานธนาคารเวลา ผ่านรูปแบบการสื่อสาร และช่องทางสื่อต่าง ๆ ในพื้นที่

ขั้นตอนที่ 3 เตรียมความพร้อม สร้างความร่วมมือในพื้นที่ คณะทำงานเตรียมการ ฯ จัดกระบวนการเพื่อนำไปสู่การบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานในพื้นที่ทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาคม เพื่อสร้างความร่วมมือในการจัดตั้งธนาคารเวลา และร่วมสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ตามบริบทของหน่วยงานและศักยภาพความพร้อมของแต่ละภาคส่วน รวมทั้งเป็นโอกาสในการสรรหา หรือเกิดแนวร่วมในการจัดตั้งคณะกรรมการธนาคารเวลาในพื้นที่

ขั้นตอนที่ 4 สรรวจบริบท จัดทำฐานข้อมูล เป็นการศึกษาบริบทของพื้นที่ ทั้งในมิติกลุ่มเป้าหมาย ผู้รับบริการช่วยเหลือ ที่สะท้อนปัญหา ความต้องการในการช่วยเหลือและผู้ให้บริการช่วยเหลือที่เป็นจิตอาสา ที่บ่ง

บอกทักษะ ความสามารถ ความพร้อมในการเป็นผู้ให้บริการช่วยเหลือ ซึ่งจะนำไปสู่การเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างจิตอาสากับผู้รับบริการช่วยเหลือ และการจัดบริการของธนาคารเวลาในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 5 จัดตั้งคณะกรรมการธนาคารเวลา ซึ่งควรประกอบด้วยหน่วยงาน บุคคลในพื้นที่เพื่อเป็นกลไกในการบริหารจัดการ สร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านต่าง ๆ ได้แก่

- กำหนดรูปแบบการดำเนินงานบริการโดยยึดหลักการ “เพื่อนบ้านช่วยเพื่อนบ้าน”
- กำหนดโครงสร้างการบริหารงานของธนาคารเวลา และจัดหาบุคลากรดำเนินงานในลักษณะเต็มเวลา ซึ่งอย่างน้อยได้แก่ ผู้จัดการธนาคาร และ ผู้ประสานงาน ที่มีคุณสมบัติเป็นผู้ที่มีความสามารถในการบริหารจัดการ มีจิตอาสา มีความมุ่งมั่น เข้มแข็ง เป็นที่ยอมรับของสมาชิกในพื้นที่
- กำหนดกติกาการเข้าเป็นสมาชิก การฝากและถอนเวลา โดยกำหนดการแลกเปลี่ยนหน่วยเวลา 1 ชั่วโมงการบริการ = 1 คะแนน รวมทั้งกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อเฝ้าระวังผลกระทบเชิงลบ เช่น ความปลอดภัยผู้รับบริการ การออมเวลาเท็จ ฯลฯ เป็นต้น
- อำนาจการให้เกิดการจัดหาซอฟต์แวร์เพื่อใช้ในการจัดการข้อมูล ซึ่งสามารถดำเนินการได้หลากหลายรูปแบบ อาทิ การประสานใช้ซอฟต์แวร์ของต่างประเทศ การจัดสร้างขึ้นโดยประยุกต์จากธนาคารเวลาชาติ และหรือ ใช้รูปแบบของธนาคารชาติที่ได้พัฒนาขึ้น
- พัฒนากลไกในการติดตาม ถอดบทเรียน และรายงานผลการดำเนินงานตามระดับของธนาคารเวลา เพื่อนำไปสู่การรายงานผลต่อคณะกรรมการธนาคารเวลาระดับชาติ

ขั้นตอนที่ 6 จัดตั้งธนาคารเวลา เมื่อมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ที่พร้อมสำหรับการจัดตั้งธนาคารเวลาในพื้นที่ จึงควรมีการกำหนดสถานที่ตั้งของธนาคาร ที่เกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ร่วมในการก่อตั้ง และบูรณาการการดำเนินงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานในพื้นที่ที่เหมาะสม และมีการบริหารจัดการงบประมาณที่ได้จากการสนับสนุนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน การบริจาค หรือการรับสมัครสมาชิกที่เข้าร่วมในธนาคารเวลา

ขั้นตอนที่ 7 เปิดรับสมัครสมาชิกและดำเนินกิจกรรมช่วยเหลือสังคม

- การเปิดรับสมัครสมาชิกธนาคารเวลา สามารถเปิดรับผ่านช่องทางสื่อต่าง ๆ รวมทั้งการประสานไปยังกลุ่มจิตอาสาในพื้นที่ เพื่อเข้าร่วมเป็นสมาชิก
- มีขั้นตอนของการปฐมนิเทศ เพื่อเข้าใจ รับรู้ กฎ กติกา มาตรการต่าง ๆ ในการช่วยเหลือผู้รับบริการ
- จัดกิจกรรมการช่วยเหลือ ในรูปแบบเพื่อนบ้านช่วยเพื่อน มีกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มวัย หรือกลุ่มที่มีความต้องการการช่วยเหลือตามบริบทพื้นที่ ด้วยการเชื่อมโยงทักษะ ความพร้อมของจิตอาสาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ รวมทั้งกำหนดรูปแบบการเฝ้าระวังผลกระทบเชิงลบ
- มีการจัดเก็บเวลา ฝาก-ถอนเวลาการให้บริการ โดยการฝาก 1 ชั่วโมงของการดำเนินกิจกรรม = 1 คะแนน

- ทั้งนี้ ในกรณีการถอนเวลา ให้ดำเนินการตามมาตรฐานที่คณะกรรมการณาการพื้นที่ร่วมกัน กำหนด อาทิ จำนวนเริ่มต้นของการถอนเวลา หรือจำนวนการถอนเวลาที่เป็นต้องมีจำนวนคงเหลือในธนาคารเวลา เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 8 เสริมพลังจิตอาสา ธนาคารเวลาในพื้นที่ดำเนินการเสริมทักษะจิตอาสาให้มีศักยภาพเพิ่มเติม และสอดคล้องกับปัญหา ความต้องการของผู้รับบริการในพื้นที่ โดยมีการจัดการอบรม การดูงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มจิตอาสาด้วยกัน และกลุ่มจิตอาสา กับกลุ่มผู้รับบริการ ซึ่งมีเพียงเป็นการเพิ่มพูนศักยภาพและทักษะ ยังนำไปสู่การสร้างเครือข่ายการแลกเปลี่ยนทางสังคมที่เข้มแข็งต่อไปได้ด้วย

ขั้นตอนที่ 9 ถอดบทเรียน ติดตาม ประเมินผลแบบเสริมพลัง ธนาคารเวลาในพื้นที่จัดกระบวนการถอดบทเรียนการดำเนินงานร่วมกับทุกกลุ่มเป้าหมาย เพื่อสะท้อนผลการดำเนินงาน และเป็นการติดตาม ประเมินผลในรูปแบบของการเสริมพลังซึ่งกันและกัน เป็นวงจรของการเรียนรู้ และการวางแผนการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลต่อไป

ขั้นตอนที่ 10 สังเคราะห์บทเรียน รายงานผลการดำเนินงาน เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องจากการถอดบทเรียน การติดตาม ประเมินผล โดยสังเคราะห์บทเรียนที่ได้ พร้อมรายงานผลการดำเนินงานไปยังผู้เกี่ยวข้อง

ซึ่งแนวคิดและกระบวนการขั้นตอนการดำเนินงานธนาคารเวลาดังที่กล่าวมาข้างต้นท้าทายว่าจะสามารถดำเนินการได้ในประเทศไทยที่มีบริบทของสังคมไทยที่เป็นสังคมที่มีความเอื้อเพื่อ แบ่งปัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ต่างกับสังคมตะวันตก ผู้ศึกษาจึงได้จัดทำโครงการประเมินความเป็นไปได้ของชุมชนในการดำเนินงาน “ธนาคารเวลา” และถอดบทเรียนในการดำเนินงาน ขึ้น เพื่อสนับสนุนนโยบายการจัดตั้งธนาคารเวลา รองรับการดูแลผู้สูงอายุของประเทศไทย โดยเริ่มต้นด้วยการชวนคุยชวนคิดกับแกนนำชุมชนที่มีทุนทางสังคมพร้อมรับสิ่งใหม่ๆ มีการให้ความรู้ความเข้าใจและมีการศึกษาทำความเข้าใจกับธนาคารเวลาเพิ่มเติม จากนั้นจึงมีการนำแนวคิดดังกล่าวไปสู่ชุมชนพบว่าแม้แนวคิดธนาคารเวลาจะเป็นเรื่องใหม่ที่ต้องใช้เวลาในการทำความเข้าใจ แรกเริ่มสมาชิกยังมีความสับสนและกังขาว่าแนวคิดธนาคารเวลาจะยั่งยืนอยู่กับวัฒนธรรมอันดีงามของชุมชนหรือไม่ เพราะการเป็นจิตอาสาย่อมไม่หวังผลตอบแทน ในที่สุดสมาชิกก็ชวนกันมาทดลองเล่นธนาคารเวลาในแบบฉบับของชุมชน ทั้งสองชุมชนได้นำกระบวนการจัดตั้งธนาคารเวลาในประเทศไทยตามแนวของกรมกิจการผู้สูงอายุ มาดำเนินการครบทั้ง 10 ขั้นตอน โดยใช้เวลาดำเนินการทั้งสิ้น 8 เดือน ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดีโดยอาจจะมีความแตกต่างในรายละเอียดของบริบทแต่ละพื้นที่บ้างเล็กน้อย เช่นการปรับเปลี่ยนกติกาการนับคะแนนจาก 1 ชั่วโมงต่อ 1 คะแนนมาเป็น 1 กิจกรรมต่อ 1 คะแนน ธนาคารเวลาทั้ง 2 แห่ง เริ่มเปิดให้บริการและรับสมัครสมาชิกครั้งแรกในเดือน มิถุนายน 2562 สมาชิกเริ่มแรกจำนวนรวม 110 คน (ชุมชนเขาไกรภพมา 60 คน ตำบลชมพู 50 คน) เมื่อสิ้นสุดโครงการ มีสมาชิกเพิ่มขึ้นรวม 131 คน (ชุมชนเขาไกรภพมา 66 คน ตำบลชมพู 65 คน) จำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 19.1 หลังสิ้นสุดโครงการพบว่า คณะกรรมการและสมาชิกมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องธนาคารเวลาในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 92.72 ปัจจัยสำคัญที่ทำให้คณะกรรมการและสมาชิกเกิดการเรียนรู้และส่งผลกระทบต่อความรู้ความเข้าใจเรื่องธนาคารเวลาเพิ่มมากขึ้น คือการได้เรียนรู้เรื่องการดำเนินงานธนาคารเวลาด้วยการลงมือปฏิบัติจริง นอกจากนี้ยังได้ข้อสรุปว่าแนวคิดธนาคารเวลามีความคล้ายคลึงกับวิถีดั้งเดิมของชุมชนคือการเอามื้อเอารวัน หรือการลงแขกที่เริ่มหายไปจากสังคมไทย การดำเนินงานธนาคารเวลาคือการฟื้นฟูวิถีดั้งเดิมของชุมชนให้กลับคืนมาอีกครั้ง เป็น

เครื่องมือการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเป็นเครื่องมือหนึ่งในการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน ภายใต้บริบทของสังคมไทยที่เป็นสังคมที่มีความเอื้ออาทร ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

กิจกรรมแลกเปลี่ยนธนาคารเวลาทำให้เกิดกิจกรรมช่วยเหลือสังคมใน 2 พื้นที่ จำนวนทั้งสิ้น 91 กิจกรรม (ตำบลชมพู 24 กิจกรรม, ชุมชนเขาโกรกพม่า 67 กิจกรรม) เฉลี่ยเดือนละ 13 กิจกรรม รูปแบบการแลกเปลี่ยนคะแนนเกิดขึ้นทั้ง 3 รูปแบบคือ ระหว่างบุคคลต่อบุคคล ระหว่างองค์กรต่อองค์กร และระหว่างบุคคลและองค์กร โดยกิจกรรมที่มีการแลกเปลี่ยนคะแนนมากที่สุด 3 อันดับแรกได้แก่ งานฝากซื้อของฝากทำธูปะ จำนวน 34 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 37.36 งานบริการทั่วไปจำนวน 25 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 27.47 และงานช่าง จำนวน 19 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 20.87 ภาพรวมการประเมินคุณภาพชีวิตสมาชิกธนาคารเวลาทั้ง 2 แห่ง เมื่อเปรียบเทียบก่อนและหลังสิ้นสุดโครงการพบว่า จำนวนผู้ที่มีระดับคะแนนอยู่ในเกณฑ์คุณภาพชีวิตที่ดีมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น จากร้อยละ 31.89 เป็นร้อยละ 36.80 ผู้ที่มีระดับคะแนนอยู่ในเกณฑ์คุณภาพชีวิตปานกลางมีจำนวนลดลงจากร้อยละ 68.10 เป็นร้อยละ 63.20 และไม่พบจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับคะแนน

โดยสรุปการดำเนินงานโครงการธนาคารเวลาในระดับชุมชนที่ดำเนินการในสองพื้นที่นั้นมีผลบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยชุมชนสามารถนำแนวคิด หลักการและกระบวนการธนาคารเวลามาปรับใช้ในบริบทชุมชนวัฒนธรรมท้องถิ่น สามารถดำเนินการได้จริงโดยไม่สูญเสียคุณค่าทางอัตลักษณ์ ยังช่วยยกระดับพัฒนาการความเป็นจิตอาสา เป็นเครื่องมือสำคัญในระบบรองรับสังคมสูงวัย ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาสและผลลัพธ์ที่เกิดจากการดำเนินงาน /ประโยชน์ที่สมาชิกธนาคารเวลาได้รับ และส่งผลดีต่อคุณภาพชีวิตของสมาชิกในหลายมิติ ดังต่อไปนี้

มิติสังคม กิจกรรมแลกเปลี่ยนธนาคารเวลาทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และองค์กรดีขึ้น กิจกรรมที่เกื้อหนุนกันทำให้บริบทของสังคมกลับมาเป็นสังคมแห่งความเอื้ออาทร มีความอบอุ่น มีความสุข

มิติสุขภาพ ธนาคารเวลาทำให้เกิดกลไก และการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการดูแลสุขภาพของสมาชิกในชุมชน พบว่ามีรูปแบบของการเยี่ยมบ้านดูแลผู้สูงอายุผู้พิการ การรับส่งโรงพยาบาล การซ่อมแซม ประกอบและทำความสะอาดอุปกรณ์สำหรับให้บริการผู้สูงอายุและผู้พิการ ทำให้ผู้รับบริการมีคุณภาพชีวิตในมิติสุขภาพที่ดีขึ้น สมาชิกผู้เคยรับบริการบางคนเล่าว่า วันหนึ่งจะไปหาหมอตามนัด แต่ไม่มีคนไปส่ง ลูกหลานติดงานไปส่งไม่ได้ นึกขึ้นได้ เราก็ขอธนาคารเวลาไปส่งให้ ไปครั้งหนึ่งก็หลายชั่วโมงกังวลเรื่องคะแนนจะพอไหม แต่คนพาไปคุยกับธนาคารเค้าขอแลกแค่คะแนนเดียวก็พอ สมาชิกบางคนก็ร้องขอไปส่งที่โรงพยาบาลแต่ไม่ใช่ไปรักษาตัวเองแต่กำลังจะไปเยี่ยม ไปดูแลญาติสมาชิกผู้พิการที่พักรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาล

มิติสิ่งแวดล้อมสภาพแวดล้อม ธนาคารเวลาช่วยส่งเสริมคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ ผู้พิการ และประชาชนทั่วไป พบให้มีการให้บริการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมสำหรับคนพิการ เช่นการซ่อมแซมสะพานเข้าบ้าน การตัดแต่งต้นไม้ที่ลู่ล้าถนนสาธารณะ

มิติทางจิตใจ การแลกเปลี่ยนกิจกรรมธนาคารเวลาช่วยส่งผลดีต่อจิตใจของสมาชิกธนาคารเวลา ทุกครั้งที่มีการรับหรือการให้ สมาชิกจะเกิดความสุขใจ เช่นกรณี หมอแอล สมาชิกเจ้าหน้าที่จากเทศบาล ได้สะท้อนว่า “เมื่อก่อนเราอยู่ในหน่วยงานราชการ นั่งทำงานประจำ วันๆเห็นแต่เอกสารกองเต็มโต๊ะ รู้สึกเบื่อหน่าย เครียด ไม่ค่อยมีความสุข ตอนนี้อยากมาเป็นสมาชิกธนาคารเวลาได้ทำงานกับชีวิตผู้คน ได้ออกไปให้บริการ เราได้มาช่วยเหลือ

คนที่ต้องการความช่วยเหลือจริง ๆ เห็นความเอื้ออาทรของกลุ่มสมาชิกที่เราไปร่วมกัน เราสามารถแบ่งปันความรู้ความสามารถของเราให้มีคุณค่าขึ้น สามารถนำประสบการณ์จากการทำงานราชการ มาช่วยคน เราสามารถเชื่อมโยง ประสานสิทธิ์และส่งต่อได้ให้เขาได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างเหมาะสมได้ รู้สึกมีความสุข เมื่อเห็นว่าทักษะประสบการณ์ของเราสามารถช่วยให้คุณภาพชีวิตของสมาชิกดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม”

มิติจิตวิญญาณ สมาชิกบางคนสะท้อนอีกว่า การออกไปแลกเปลี่ยนกิจกรรมธนาคารเวลา เมื่อเราได้ประสบพบเจอกับสภาพของผู้คนที่แย่กว่าเรา เขาลำบากกว่าเรา การเห็นความทุกข์ของผู้อื่น เราสามารถนำเอาความรู้สึกดังกล่าวมากำหนดจิตของเราใหม่ ว่าในเวลาที่เรารู้สึกเป็นทุกข์ยังมีคนที่ทุกข์กว่าเรา เอาประสบการณ์การจัดการกับความทุกข์นั้นไปปรับปรุงกับชีวิตของเรา คนในครอบครัวของเรา ทำให้เรารู้จักการปล่อยวาง ผ่อนคลายความทุกข์ไปได้ ช่วยให้เราเข้าถึงหลักพรหมวิหาร 4 ได้แก่ เมตตาความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข กรุณาความปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นจากความทุกข์ มุทิตายินดีเมื่อผู้อื่นอยู่เย็นเป็นสุข และอุเบกขา รู้จักปล่อยวาง

มิติเศรษฐกิจ แม้การดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนจะไม่มีค่าใช้จ่ายเป็นตัวกลางในการแลกเปลี่ยนกิจกรรมบริการโดยตรง แต่กิจกรรมแลกเปลี่ยนธนาคารเวลาที่ไม่ได้คิดค่าจ้างจากการให้บริการนั้น ช่วยลดค่าใช้จ่าย ซึ่งในทางเศรษฐศาสตร์เราสามารถนำคุณค่าเหล่านั้นมาคิดคำนวณมูลค่า เช่นกิจกรรมการให้บริการของสมาชิกธนาคารเวลาในชุมชนตำบลชมพู จำนวน 24 กิจกรรม เมื่อคิดมูลค่าจากบริการที่เกิดขึ้นจากธนาคารเวลา จึงทำให้เกิดการลดค่าใช้จ่ายขององค์กรและสมาชิกผู้รับบริการไปได้ประมาณ 25,600 บาท หรือเฉลี่ยกิจกรรมละ 1,066 บาท และในชุมชนเขาไกรภพมา เทศบาลนครนครสวรรค์ จำนวน 64 กิจกรรม เฉลี่ยกิจกรรมละ 300 บาท

นอกจากการประโยชน์ที่สมาชิกธนาคารเวลาจะได้อะไรจากการดำเนินงานธนาคารเวลาในชุมชนแล้ว การศึกษาครั้งนี้ยังมีข้อเสนอต่อหน่วยงาน องค์กร ชุมชน และผู้เกี่ยวข้อง มีข้อค้นพบที่สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดขยายผลให้ผู้สูงอายุและผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือในทุกกลุ่มวัย ชุมชน สังคม ได้เป็นสังคมที่มีสุขภาวะ พึ่งพากันและกัน มีความเอื้ออาทร เกื้อกูลไม่ทอดทิ้งกัน สามารถลดค่าใช้จ่ายของตนเอง ครอบครัว รัฐ ได้ ผู้ศึกษาจึงเห็นสมควรให้มีการพัฒนาธนาคารเวลาตำบลชมพู ไปสู่การเป็นศูนย์เรียนรู้การดำเนินงานธนาคาร เป็นพี่เลี้ยงให้กับพื้นที่ที่มีบริบทใกล้เคียงในการจัดตั้งธนาคารเวลาเพื่อพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี และสร้างระบบการเตรียมการรองรับสังคมสูงวัยและผู้ด้อยโอกาสหรือต้องการความช่วยเหลือที่ไม่ต้องใช้จ่ายเงินได้ประกอบกับได้มีการจัดทำคู่มือในการดำเนินงานธนาคารเวลาในระดับชุมชนมาแล้วจำนวน สองพื้นที่ที่มีบริบทชุมชนความต่างสามารถนำมาปรับใช้ในชุมชนอื่นๆได้ รวมถึงมีข้อท้าทายหรือข้อพึงระวังในการดำเนินงานธนาคารทั้งในส่วนของสมรรถนะหรือทักษะของสมาชิก ความหลากหลายของสมาชิก ซึ่งจากการดำเนินงานแก้ปัญหาโดยการเชิญชวนสมาชิกที่มีหลากหลายทั้งวัยวุฒิและทักษะ รวมถึงใช้วิธีการประสานหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กร มูลนิธิ ประชาสังคมต่างๆเข้ามาช่วยในการเพิ่มทักษะ หรือสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงาน จึงเห็นสมควรที่จะมีการขยายผลการจัดตั้งธนาคารเวลาในชุมชนโดยนำคู่มือในการดำเนินการธนาคารของชุมชนตำบลชมพู ในพื้นที่ที่มีบริบทของชุมชนที่แตกต่างกัน ทั้งพื้นที่การดำเนินงาน วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ ศาสนา จำนวน 8 พื้นที่ของจังหวัดเชียงใหม่ และเชียงราย โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

ชุมชนเมือง จำนวน 1 พื้นที่ คือ ตำบลต้นเปา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบทจำนวน 4 พื้นที่ คือ ตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย , ตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ , บ้านสันสะสึก หมู่ 1 ตำบลเม็กราย อำเภอพญาเม็งราย บ้านห้วยโป่งหมู่ 19 ตำบลตำ อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย และบ้านกู่ฮ่อ ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ชุมชนชนบทและชาติพันธุ์ จำนวน 2 พื้นที่ คือตำบลป่าตุม อำเภอพร้าว อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่

ซึ่งพื้นที่ทั้ง 8 แห่งนี้มีทุนทางสังคมมากเช่น แต่ละชุมชนมีแกนนำชุมชนที่มีพลังสามารถประสานการมีส่วนร่วมจากเครือข่าย มีฐานการทำงานจิตอาสาที่มีความหลากหลายสหวิชาชีพ กลุ่ม/องค์กร มีความพร้อม มีความหลากหลาย เพศ วัย อายุ ประเด็นการทำงาน ทั้งสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ซึ่งสามารถที่จะมีสมาชิกธนาคารเวลาที่มีความหลากหลายทางเพศ วัย และทักษะ มีการขับเคลื่อนการทำงานด้านผู้สูงอายุและคนพิการอย่างเป็นรูปธรรม มีศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิต, มีศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้สูงอายุและคนพิการ มีชมรมคนพิการระดับหมู่บ้านและตำบล มีการประสานการทำงานร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่น โรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล พอที่จะดำเนินการธนาคารเวลาได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนภายใต้พลังของชุมชนที่มีอยู่ได้รวมถึงเป็นการเตรียมการรองรับสังคมสูงวัยของชุมชนได้เป็นอย่างดี จะทำให้คนในชุมชนมีสุขภาวะที่ดีและสามารถนำไปเป็นต้นแบบของชุมชนที่มีความหลากหลาย รายละเอียดทุนทางสังคมของ 8 พื้นที่ตามเอกสารภาคผนวก

เนื่องจากในช่วงนี้มีการระบาดของโรคโควิด 19 ธนาคารเวลาสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการช่วยสนับสนุนการป้องกันโรคโควิดให้แก่สมาชิกธนาคารเวลา ได้ โดยจะมีการจัดกิจกรรมให้สมาชิกแลกเปลี่ยนเช่น 1) ทำความสะอาดบ้าน 2) ให้บริการอยู่เป็นเพื่อผู้สูงอายุ ผู้พิการ ทำความเข้าใจให้ตระหนักไม่ตระหนก 3) ล้างทำความสะอาดผสมและเตรียมน้ำยาฆ่าเชื้อโรค (องค์กรกับบุคคล) 4) สอนตัดเย็บหน้ากากผ้าอนามัย(องค์กรกับบุคคล) 5) สอนทำอ่างล้างมือ (องค์กรกับบุคคล) 6) บริการติดตั้งอ่างล้างมือ 7) บริการฆ่าเชื้อ ทำความสะอาดจุดเสี่ยงภายในบ้าน เป็นต้น

1.2 วัตถุประสงค์

- 1.3 เพื่อต่อยอดขยายผลการดำเนินงานธนาคารเวลาในระดับชุมชนรองรับสังคมผู้สูงวัย
- 1.4 เพื่อให้ธนาคารเวลาเป็นเครื่องมือช่วยสนับสนุนการป้องกันโรคโควิด 19
- 1.5 เพื่อศึกษาและพัฒนาาระบบหลักประกันความปลอดภัยรองรับการดำเนินงานของธนาคารเวลา
- 1.6 เพื่อศึกษารูปแบบการจัดตั้งคลังอุปกรณ์ดำเนินงานธนาคารเวลาในระดับชุมชน

1.3 กลุ่มเป้าหมาย/พื้นที่เป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ในการดำเนินงานธนาคารของพื้นที่ขยายผล ประกอบด้วย ผู้บริหารท้องถิ่น หัวหน้าหน่วยงานในชุมชน ผู้นำชุมชน กลุ่มแม่บ้าน ผู้นำสตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ คนวัยแรงงาน เยาวชนและ เด็ก ซึ่งกลุ่มต่างๆที่กล่าวมานี้จะเชิญชวนเข้ามาเป็นสมาชิกธนาคารเวลา ส่วน รพ.สต โรงเรียน ท้องถิ่น จะเชิญชวนเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนการดำเนินงานของธนาคารเวลา เช่น รพ.สต . โรงเรียน/สถานศึกษาหรือมูลนิธิสมาคม องค์กรภาคประชาสังคม จะเชิญมาร่วมในกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพหรือให้ความรู้ต่างๆแก่สมาชิก ราชการส่วนท้องถิ่น. สถาบันทางศาสนา.ภาคธุรกิจเอกชนในพื้นที่ สนับสนุน ทรัพยากร หรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆในการให้บริการ

ของสมาชิกธนาคารเวลา และตั้งเป้าหมายสมาชิกธนาคารเวลา ชุมชนละอย่างน้อย 30 คน ซึ่งทั้งสองชุมชน ผู้นำชุมชน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มสตรี และผู้สูงอายุ มีแนวคิดและอยากให้มิจิจกรรมที่ส่งเสริมการช่วยเหลือกัน การอยู่รวมกันของเครือญาติ เพื่อให้คนในชุมชน มีความเอื้อเฟื้อ เอื้ออาทร ดูแลซึ่งกันและกัน

พื้นที่เป้าหมาย ในการนี้ได้พิจารณาเลือกพื้นที่เป้าหมาย จำนวน 8 ชุมชน ใน 2 จังหวัด ได้แก่

จังหวัดเชียงใหม่ ตำบลต้นเปา อำเภอสันกำแพง ตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย , ตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ ,ตำบลป่าต๋ม อำเภอพร้าว ,ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง

จังหวัดเชียงราย บ้านสันสะสีก หมู่ 1 ตำบลเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย และบ้านห้วยโป่งหมู่ 19 ตำบลตำบ่อขุนตาล

1.4 เป้าหมายโครงการ

- 1) มีการจัดตั้งธนาคารของชุมชน โดยชุมชน เพื่อชุมชน จำนวน 8 แห่ง ที่สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือการสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและเป็นเครื่องมือหนึ่งในการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน โดยเฉพาะในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด 19 ธนาคารเวลาสามารถช่วยสนับสนุนการป้องกันโรคโควิด 19 นี้ได้ภายใต้บริบทของสังคมไทยที่เป็นสังคมที่มีความเอื้ออาทร ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน
- 2) ได้รูปแบบการประกันภัยสำหรับสมาชิกธนาคารเวลา
- 3) ได้รูปแบบและวิธีการจัดตั้งคลังอุปกรณ์สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมธนาคารเวลา

1.5 ระยะเวลาของโครงการ 1 ปี ตั้งแต่ เดือน พฤษภาคม 2563 ถึง ธันวาคม 2564

1.6 ตัวชี้วัด

1.6.1 ตัวชี้วัดผลผลิต

- 1) คณะกรรมการ/คณะทำงาน และสมาชิกของธนาคารเวลาใน 8 ชุมชน มีความเข้าใจ หลักการ แนวคิดและกระบวนการดำเนินงานของธนาคาร และการมีส่วนร่วมจากคนในชุมชน อย่างน้อยร้อยละ 50
- 2) ธนาคารเวลาทั้ง 8 ตำบลมีการดำเนินงานตามขั้นตอนและเวลาที่กำหนดไว้อย่างน้อยร้อยละ 50
- 3) ธนาคารเวลาทั้ง 8 ตำบลมีสมาชิกธนาคารเวลาเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ของจำนวนสมาชิกเริ่มแรก
- 4) รายงานผลการถอดบทเรียนจากการทำงานของทั้ง 8 พื้นที่/ชุมชน
- 5) ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อการดำเนินงานธนาคารเวลาในระดับชุมชนได้เสนอต่อหน่วยงาน องค์กร ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับชุมชนและระดับอำเภอหรือจังหวัด อย่างน้อย 2 องค์กร

1.6.2 ตัวชี้วัดผลลัพธ์

- 1) ชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถบริหารจัดการให้มีกลไกสนับสนุนธนาคารเวลาของชุมชนได้ดำเนินการได้โดยชุมชนเองในระยะยาวภายใต้ระดมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในพื้นที่และนอกพื้นที่เพิ่มมากขึ้น และสามารถระดมทุนในชุมชน เพื่อสนับสนุนธนาคารเวลาให้สามารถดำเนินการได้อย่างยั่งยืน
- 2) สมาชิกที่เป็นผู้รับ (ผู้สูงอายุหรือผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ) มีคุณภาพชีวิตดีขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการโดยจะใช้เครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทย (WHOQOL- BREF – THAI) เป็นฐานและมีการปรับให้เข้ากับบริบทของชุมชนเป็นตัววัด โดยในวันที่สมัครเข้าเป็นสมาชิกจะต้องกรอก

แบบฟอร์มเครื่องมือวัดนี้ก่อนและหลังจากสิ้นสุดโครงการจะต้องกรอกแบบฟอร์มดังกล่าวอีกครั้งแล้วนำมาวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลง

1.7 การกำกับติดตามผล

12.1 การกำกับติดตาม การประเมินผลใช้วิธีการร่วมสังเกตการณ์ในการดำเนินงานตามสถานการณ์ความเหมาะสมอย่างต่อเนื่องอย่างน้อยเดือนละครั้งและใช้การประชุมแลกเปลี่ยนระหว่างผู้จัดการธนาคารและตัวแทนสมาชิกอย่างน้อย 3 คนร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิผู้เกี่ยวข้องอย่างน้อย 3 ครั้ง

12.2 กลไกประเมินผลภายในโครงการ ใช้กลไกการติดตามอย่างต่อเนื่อง ประชุมแลกเปลี่ยน ถอดบทเรียนจากกระบวนการทำงานกับนักวิชาการ ผู้จัดการโครงการ ทีมงานและตัวแทนสมาชิกธนาคารเวลา

12.3 พื้นที่ทั้ง 8 แห่งจัดทำรายงานผลการดำเนินงานนำเสนอผู้รับผิดชอบโครงการก่อนเบิกเงินรายงวด

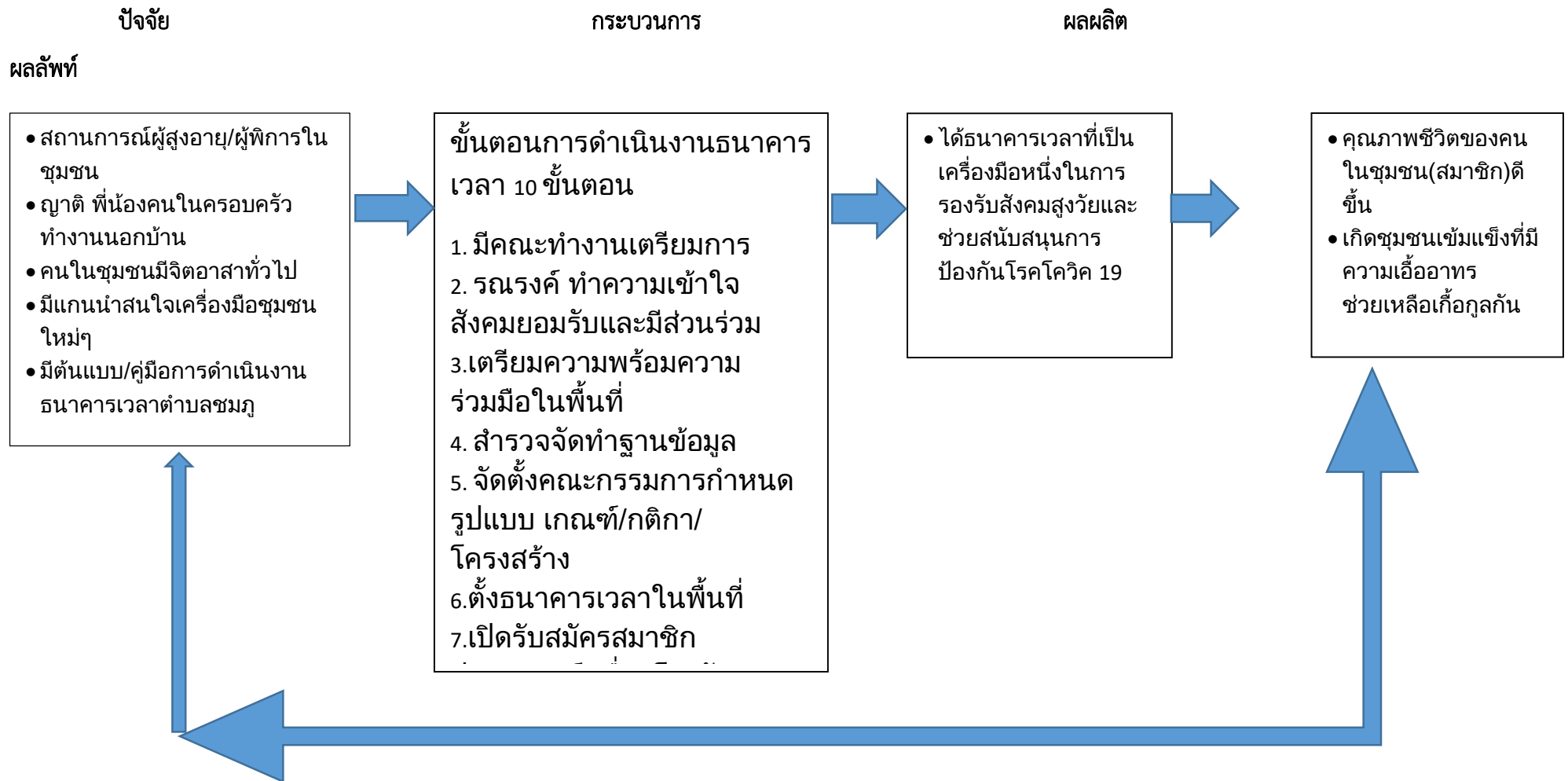
12.3 รายงานความก้าวหน้าและผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการตามที่ สสส. กำหนด

12.4 รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานฉบับสมบูรณ์ 1 เดือนภายหลังสิ้นสุดโครงการในระบบที่ สสส. กำหนด

1.8 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ธนาคารเวลาสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการดูแลผู้สูงอายุและกลุ่มอื่นที่ต้องการความช่วยเหลือ โดยไม่ต้องใช้เงิน เป็นอีกเครื่องมือหนึ่งในการช่วยสนับสนุนการป้องกันโรคโควิดและเป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในประเทศไทยได้

1.9 กรอบแนวคิดการขยายการดำเนินงานธนาคารเวลาชุมชนใน 8 ชุมชน 2 จังหวัด

การบริหารจัดการ สนับสนุน กำกับติดตาม เสริมพลัง แลกเปลี่ยนประเมินผล สื่อสารทำความเข้าใจ

ส่วนที่ 2 ผลการดำเนินงาน

2.1 กิจกรรมที่ดำเนินงาน

กิจกรรมที่ 1.ทำความเข้าใจกับผู้ร่วมโครงการและเตรียมการจัดทำโครงการดำเนินงานธนาคารเวลาในพื้นที่ 8 ชุมชน

1.1 จัดทำเอกสารแนะนำ“ธนาคารเวลา” จำนวน 100 ชุด สำหรับแจกให้คณะทำงานแกนนำชุมชนทั้ง 8 ชุมชน เพื่อใช้เป็นเอกสารประกอบการประชุมชี้แจง(ปฐมนิเทศ) คณะทำงานแกนนำชุมชน

1.2 จัดประชุมชี้แจง(ปฐมนิเทศ) แกนนำชุมชน 8 ตำบล โดย ทำความเข้าใจหลักการ แนวคิดและกระบวนการธนาคารเวลา ชุมชนละ 50 คน

กิจกรรมที่ 2. ดำเนินการจัดตั้งธนาคารเวลาในพื้นที่ ทั้ง 8 ตำบลตามแนวทางการดำเนินการธนาคารเวลาที่กำหนด (10 ขั้นตอน)

2.1 กิจกรรมในการจัดตั้งธนาคารเวลา โครงการได้สนับสนุนงบประมาณในการประชุมคณะกรรมการธนาคารเวลา ค่าตอบแทนผู้จัดการธนาคาร การผลิตสมุดประจำตัวธนาคารเวลาจำนวน 100 เล่ม สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำนักงาน และการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆให้แก่ธนาคารเวลาทั้ง 8 ชุมชน

กิจกรรมที่ 3. สนับสนุน ติดตามกำกับการจัดตั้งธนาคารเวลาชุมชนในพื้นที่ 8 ชุมชน

3.1 จัดพิมพ์คู่มือการดำเนินงานธนาคารเวลา จำนวน 150 ชุด สำหรับแจกให้คณะทำงานแกนนำชุมชน ทั้ง 8 ชุมชน เพื่อใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานในพื้นที่

3.2 ทีมวิชาการลงพื้นที่เพื่อสนับสนุนการจัดตั้งธนาคารเวลาของคณะทำงานแกนนำชุมชน โดยร่วมให้ความรู้ ความเข้าใจเรื่องธนาคารเวลา สร้างพลังความเชื่อมั่นในกระบวนการจัดตั้งธนาคารเวลาในชุมชนเพื่อให้เป็นเครื่องมือรองรับสังคมสูงวัยและสร้างชุมชนเข้มแข็งไม่ทอดทิ้งกัน ทั้ง 8 ชุมชน

3.3 โครงการได้จัดเวทีติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานในพื้นที่ จำนวน 1 ครั้ง

กิจกรรมที่ 4. พัฒนาศักยภาพของสมาชิกธนาคารเวลา

4.1 จัดอบรมพัฒนาศักยภาพให้กับแกนนำสมาชิก จำนวน 8 ตำบล ตำบลละ 1 ครั้ง

กิจกรรมที่ 5. ดำเนินการถอดบทเรียน ประมวลและสังเคราะห์การดำเนินงานธนาคารเวลาของพื้นที่เป้าหมาย เพื่อจัดทำเป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย

5.1 จัดเวทีถอดบทเรียนและสังเคราะห์การดำเนินงานธนาคารเวลา ของพื้นที่เป้าหมาย 8 ตำบล ผู้เข้าร่วม
เวทีที่มีทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้รับผิดชอบโครงการ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับธนาคารเวลา จำนวน 50 คน จำนวน 2 วัน

กิจกรรมที่ 6. การร่วมกิจกรรมและติดตามสนับสนุนการดำเนินงานในพื้นที่

กิจกรรมที่ 7. ศึกษาและพัฒนาระบบหลักประกันความปลอดภัยรองรับการดำเนินงานของธนาคารเวลา

กิจกรรมที่ 8. ศึกษารูปแบบการจัดตั้งคลังอุปกรณ์ดำเนินงานธนาคารเวลาในระดับชุมชน

8.1 จัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจและเข้าใจแนวคิดและการดำเนินงานธนาคารเวลาในชุมชนให้กับหน่วยงาน
ต่างๆในพื้นที่

8.2 จัดหา จัดเตรียม พื้นที่ วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานธนาคารเวลาและจัดระบบการให้บริการยืม
อุปกรณ์

8.3 การสื่อสารประชาสัมพันธ์สร้างความตระหนัก และร่วมมือในการดำเนินการธนาคารเวลาของชุมชน

8.5 ประชุมประมวลกระบวนการจัดตั้งคลังอุปกรณ์และจัดทำคู่มือการจัดตั้งคลังอุปกรณ์

2.2 ผลลัพธ์ ที่ได้ตาม ตัวชี้วัด/ เป้าหมายของโครงการ

ขั้นตอนการเตรียมการเพื่อจัดตั้งธนาคารเวลา กิจกรรมที่ 1.ทำความเข้าใจกับผู้ร่วมโครงการและเตรียมการจัดทำโครงการดำเนินงานธนาคารเวลาในพื้นที่ 8 ชุมชน

วัตถุประสงค์: เพื่อย่อยทอดขยายผลการดำเนินงานธนาคารเวลาในระดับชุมชนรองรับสังคมผู้สูงอายุ

ชื่อเวทีประชุม	วันเวลา/สถานที่	วัตถุประสงค์การจัดประชุม	ผู้เข้าร่วมประชุม	ผลการประชุม
1.ชุมชนบ้านสันสลิก 1.1 ประชุมสร้างการรับรู้ (ครั้งที่1)	8 พฤศจิกายน 2563	เพื่อสร้างการรับรู้ในเรื่อง ธนาคารเวลาในชุมชนบ้านสัน สลิก	40 คน	เป็นการประชาสัมพันธ์โครงการเพื่อให้เกิดการรับรู้กันในชุมชน แต่คนใน ชุมชนรู้สึกว่าการโครงการมีความเป็นนามธรรม มีความยากที่จะเปลี่ยนเป็น รูปธรรม คนในชุมชน ภาครัฐ และท้องถิ่น ยังรับรู้ได้น้อย และยังไม่เข้าใจ ต้องสื่อสารทำความเข้าใจหลายๆครั้ง
1.2เวทีปฐมนิเทศธนาคาร เวลา (ครั้งที่2)	21 พฤศจิกายน 2563 ณ หอประชุมบ้านสันสลิก หมู่ 1 ตำบลเม็ญราย อำเภอพญาเม็ญราย จังหวัดเชียงราย	เพื่อทำความเข้าใจธนาคาร เวลาในชุมชนบ้านสันสลิก	50 คน	แม้ธนาคารเวลาจะเป็นเรื่องใหม่สำหรับคนในชุมชน แต่ผู้เข้าร่วมประชุมมี ความเชื่อมั่นว่าธนาคารเวลาจะเป็นประโยชน์กับคนในชุมชนจึงมีมติให้มี ผู้แทนสมาชิกในชุมชนเป็นคณะทำงานเตรียมการจัดตั้งธนาคารเวลาและนัด หมายให้มีการประชุมในวันที่ 29 พฤศจิกายน 2563
2.ชุมชนยางคราม 2.1 ประชุมสร้างการรับรู้ ธนาคารเวลาในตำบลยาง คราม	16 กันยายน 2563 ตำบล ยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่	เพื่อสร้างการรับรู้เรื่องการ จัดตั้งธนาคารเวลาในตำบล ยางคราม	20 คน	มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม ประกอบไปด้วยผู้นำชุมชน/แกนนำชุมชน 11 หมู่บ้าน ในเขตตำบลยางครามและที่ปรึกษา 1 คน ได้มีการร่วมกันศึกษารายละเอียด เกี่ยวกับโครงการธนาคารเวลาร่วมกัน และได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ขึ้นมาจำนวน 15 คน คณะกรรมการได้ทำแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติ เรื่องธนาคารเวลา

ชื่อเวทีประชุม	วันเวลา/สถานที่	วัตถุประสงค์การจัดประชุม	ผู้เข้าร่วมประชุม	ผลการประชุม
2.2 เวทีปฐมนิเทศ ธนาคารเวลาอย่างครม (ครั้งที่2)	25 มีนาคม 2564ตำบล ยงคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่	เพื่อทำความเข้าใจผู้นำ/แกน นำเรื่องการจัดตั้งธนาคาร เวลาในตำบลยงคราม	64 คน	มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมดจำนวน 67 คน โดยแยกเป็นสมาชิกจำนวน 64 คน ทีมหนุนเสริมจากจังหวัด จำนวน 3 คน ได้มีการชี้แจงความเป็นมา หลักการและวัตถุประสงค์ของการดำเนินการจัดตั้งธนาคารเวลา ให้แก่ สมาชิกได้รับทราบ ทางทีมหนุนเสริมจังหวัดได้เพิ่มเติมประเด็นการ ดำเนินงานของธนาคารเวลาให้มีความชัดเจนมากขึ้น การแลกเปลี่ยน กิจกรรมให้ถือว่าเป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลแบ่งปันกันในชุมชน
3.ชุมชนแม่แฝกใหม่ 3.1 ประชุมสร้างการรับรู้ (ครั้งที่1))	10 กันยายน 2563 ณ ห้องประชุมสภา เทศบาลตำบลเจดีย์แม่ครัว	เพื่อสร้างการรับรู้ในเรื่อง ธนาคารเวลาในชุมชนแม่แฝก ใหม่	27 คน	ผู้เข้าร่วมกิจกรรมประกอบด้วยกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน จนท.เทศบาลตำบลเจดีย์ แม่ครัว จนท.รพ.สต.แกนนำอาสาสมัครฯ อพม.อสม.นสส.ได้มีการชี้แจงที่มา และวัตถุประสงค์ของโครงการธนาคารเวลา มีข้อเสนอให้ผู้เข้าร่วมเวทีได้ พิจารณาเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการ และเปิดรับสมัครสมาชิก ผลที่ได้จากการประชุมครั้งนี้มีกรรมการ 11 คน และมีผู้สนใจสมัครเป็น สมาชิกธนาคารเวลาจำนวน 8 คน
3.2 ประชุมสร้างการรับรู้ (ครั้งที่2)	30 กันยายน 2563 ณ ห้องประชุม รพ.สต.บ้าน เจดีย์แม่ครัว	เพื่อสร้างการรับรู้ในเรื่อง ธนาคารเวลาในชุมชนแม่แฝก ใหม่	29 คน	ผู้เข้าร่วมประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ผู้สูงอายุ อสม.อพม. กศน.กลุ่มสตรี และ จนท.ทต.เจดีย์แม่ครัว ผลที่ได้จากการจากกิจกรรมในครั้งนี้มีการสร้างกฎ กติกาและชี้แจงให้กับสมาชิกได้รับทราบได้แก่ นายธนาคาร และคณะทำงาน มีวาระ1ปี/สามารถสมัครต่อได้เมื่อมีการร้องขอจากสมาชิก คณะทำงาน ประชุมอย่างน้อย 3 เดือน/ครั้ง สมาชิกมีการประชุมร่วมกับคณะทำงาน 4 เดือน/ครั้ง สมาชิกที่สมัครแล้วจะได้รับคะแนนสะสมทันที 5 แต้ม

ชื่อเวทีประชุม	วันเวลา/สถานที่	วัตถุประสงค์การจัดประชุม	ผู้เข้าร่วมประชุม	ผลการประชุม
3.3 เวทีปฐมนิเทศธนาคารเวลาในตำบลแม่แฝกใหม่ (ครั้งที่3)	วันที่ 10 พฤศจิกายน 2563 ณ ห้องประชุมสภาเทศบาลตำบลเจดีย์แม่ครัวต.แม่แฝกใหม่ อ.สันทราย จ.เชียงใหม่	เพื่อทำความเข้าใจธนาคารเวลาในชุมชน	42 คน	เปิดธนาคารเวลาตำบลแม่แฝกใหม่ อย่างเป็นทางการมีสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรม 42 ราย โดยได้รับความกรุณาจาก ทีมพี่เลี้ยง ได้เข้ามาช่วยเหลือทำความเข้าใจให้กับสมาชิกในชุมชน รวมทั้งสร้างแรงบันดาลใจให้กับคณะทำงานและสมาชิกธนาคารเวลา
4.ชุมชนป่าต๋ม 4.1 เวทีสร้างการรับรู้เรื่องโครงการธนาคารเวลาในชุมชนป่าต๋ม(ครั้งที่1)	6 พฤศจิกายน 63 ตำบลป่าต๋ม อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่	เพื่อประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้เรื่องธนาคารเวลาแก่ผู้นำชุมชน	20 คน	ได้มีการชี้แจงแนวคิดธนาคารเวลาแก่แกนนำชุมชน ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้นำชุมชน / อสม. / ผู้สูงอายุ / แม่บ้าน แต่โครงการธนาคารเวลาเป็นเรื่องใหม่ ต้องทำความเข้าใจกับทุกๆกลุ่มให้ชัดเจนชุมชนยังมีความรู้ในเรื่องของธนาคารเวลาน้อย ภาครัฐและท้องถิ่นยังไม่เข้าใจในเรื่องของธนาคารเวลาที่ประชุมจึงเสนอให้มีการประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับคณะกรรมการก่อนและประชาสัมพันธ์ในการประชุมหมู่บ้านต่างๆรวมทั้งกลุ่มองค์กรต่างๆในชุมชน
4.2 เวทีสร้างการรับรู้เรื่องโครงการธนาคารเวลาในชุมชนป่าต๋ม(ครั้งที่2)	8 พฤศจิกายน 63 ตำบลป่าต๋ม อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่	เพื่อประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้เรื่องธนาคารเวลาแก่ผู้นำชุมชน	50 คน	มีผู้เข้าร่วมเสนอแนะให้มีการประชาสัมพันธ์ให้มากกว่านี้และเมื่อประชาสัมพันธ์เสร็จให้แกนนำเปิดรับสมาชิก โดยเบื้องต้นจะเปิดรับสมาชิก 5 คน ต่อ 1 หมู่บ้าน รวม 10 หมู่บ้าน จึงทำข้อตกลงร่วมกัน มีกฎระเบียบของธนาคารเวลา และสร้างจิตอาสาในชุมชนให้ตระหนักถึงความสำคัญของธนาคารเวลา

ชื่อเวทีประชุม	วันเวลา/สถานที่	วัตถุประสงค์การจัดประชุม	ผู้เข้าร่วมประชุม	ผลการประชุม
4.3 เวทีปฐมนิเทศธนาคารเวลาในตำบลป่าต๋ม(ครั้งที่ 3)	21 พ.ย. 63 ตำบลป่าต๋ม อำเภอฟัว	เพื่อทำความเข้าใจธนาคารเวลาในชุมชน	50 คน	มีการเปิดธนาคารเวลาอย่างเป็นทางการ คณะทำงานได้ปรับกระบวนการทำงาน กำหนดทิศทางการทำงานร่วมกันตามข้อเสนอแนะของคณะที่ปรึกษาจากส่วนกลางเมื่อครั้งการประชุมชี้แจง วันที่ 8 พ.ย. 63
5.ชุมชนบ้านห้วยโป่ง 5.1 ประชุมหารือสร้างการรับรู้เรื่องโครงการธนาคารเวลาในชุมชนบ้านห้วยโป่ง(ครั้งที่1)	23 ตุลาคม 2563 หมู่ 19 ตำบลต้า อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย	เพื่อประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้เรื่องธนาคารเวลาแก่ผู้นำชุมชน	11 คน	ประชุมชี้แจงโครงการร่วมกับผู้นำชุมชน แกนนำครอบครัว เพื่อขอมติของชุมชนเตรียมความพร้อมในการทำงาน เมื่อชุมชนเห็นชอบที่จะดำเนินโครงการและยินดีให้ความร่วมมือ เริ่มมีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน
5.2 ประชุมหารือสร้างการรับรู้เรื่องโครงการธนาคารเวลาในชุมชนบ้านห้วยโป่ง (ครั้งที่2)	1 พฤศจิกายน 2563 หมู่ 19 ตำบลต้า อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย	เพื่อประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้เรื่องธนาคารเวลาแก่ผู้นำชุมชน	10 คน	วางแผนการรับสมัครสมาชิกและเตรียมการจัดกิจกรรมปฐมนิเทศให้กับสมาชิกในชุมชน แผนการเปิดรับสมัครโดยให้คณะกรรมการแต่ละคนเข้าไปประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจให้กับสมาชิกในชุมชนเป็นรายบุคคล การสร้างกฎกติกาและชี้แจงให้กับสมาชิกได้รับทราบ
5.3 เวทีปฐมนิเทศธนาคารเวลาในชุมชนบ้านห้วยโป่ง(ครั้งที่3)	22 พฤศจิกายน 2563 หมู่ 19 ตำบลต้า อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย	เพื่อทำความเข้าใจธนาคารเวลาในชุมชน	50 คน	การปฐมนิเทศและเปิดธนาคารเวลาชุมชนบ้านห้วยโป่ง มีทีมวิชาการเข้าร่วมให้ความรู้แก่สมาชิกและสร้างแรงบันดาลใจ มีสมาชิกสมัครเข้าร่วมธนาคารเวลาในระยะแรกจำนวน 37 ราย โดยมีการชี้แจงกฎกติกาให้กับสมาชิกได้รับทราบ

ชื่อเวทีประชุม	วันเวลา/สถานที่	วัตถุประสงค์การจัดประชุม	ผู้เข้าร่วมประชุม	ผลการประชุม
6.ชุมชนตำบลต้นเปา 6.1 ประชุมชี้แจงสร้างความรู้ความเข้าใจ แก่ คณะทำงานเรื่อง ธนาคารเวลา รวมพลังใจรักตำบลต้นเปา(ครั้งที่1)	28 ตุลาคม 2563 ตำบลต้นเปา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่	เพื่อสร้างการรับรู้เรื่องและทำความเข้าใจธนาคารเวลาแก่ คณะทำงาน	25 คน	หลังการประชุมชี้แจงผู้เข้าร่วมมีความสนใจธนาคารเวลาเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อชุมชนจึงมีมติร่วมกันแต่งตั้งคณะทำงานจำนวน 21 คนและมีข้อเสนอให้มีการประชาสัมพันธ์ในวงกว้าง
6.2 เวทีปฐมนิเทศธนาคารเวลาในชุมชนตำบลต้นเปา(ครั้งที่2)	14 พฤศจิกายน พ.ศ.2563 ตำบลต้นเปา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่	เพื่อประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้เรื่องธนาคารเวลาแก่สมาชิกธนาคารเวลา	30 คน	มีการเปิดธนาคารเวลาอย่างเป็นทางการและมีทีมวิชาการได้ลงพื้นที่หนุนเสริมในการชี้แจงสร้างความเข้าใจทำให้คณะทำงานและสมาชิกใหม่มีความเข้าใจเรื่องธนาคารเวลามากขึ้นมีการตอบข้อซักถามชี้แจงทำความเข้าใจต่อกติกาธนาคารเวลาร่วมกัน
7.กู้ยืมสามัคคี จอมทอง 7.1 กิจกรรมสร้างการรับรู้ธนาคารเวลาบ้านกู้ยืมสามัคคี(ครั้งที่1)	วันที่ 6 มกราคม 2564 หมู่ 21 บ้านกู้ยืมสามัคคี ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่	เพื่อสร้างการรับรู้เรื่องและทำความเข้าใจธนาคารเวลาแก่สมาชิกในชุมชน	30 คน	ได้มีการประชาสัมพันธ์โดยการประชุมสมาชิกในหมู่บ้านเพื่อทำความเข้าใจธนาคารเวลา ที่ประชุมเห็นด้วยกับการดำเนินโครงการมีการบรรจุโครงการลงในแผนพัฒนาหมู่บ้าน เพื่อสร้างการมีส่วนร่วม

ชื่อเวทีประชุม	วันเวลา/สถานที่	วัตถุประสงค์การจัดประชุม	ผู้เข้าร่วมประชุม	ผลการประชุม
7.2 ทำความเข้าใจ ธนาคารเวลาในบ้านกู่ฮ้อ สามัคคี (ครั้งที่2)	วันที่ 17 มกราคม 2564 หมู่ 21 บ้านกู่ฮ้อสามัคคี ตำบลบ้านหลวง อำเภอ จอมทอง จังหวัดเชียงใหม่	เพื่อสร้างการรับรู้เรื่องและทำ ความเข้าใจธนาคารเวลาแก่ คณะกรรมการ	20 คน	ทีมวิชาการได้ลงพื้นที่หนุนเสริมในการประชุมสร้างความเข้าใจทำให้ คณะกรรมการและแกนนำชุมชนมีความเข้าใจเรื่องธนาคารเวลามากขึ้นมีการ กำหนดกติกาธนาคารเวลาร่วมกัน
7.3 เวทีปฐมนิเทศธนาคาร เวลาในชุมชนบ้านกู่ฮ้อ สามัคคี (ครั้งที่3)	วันที่ 20 เมษายน 2564 หมู่ 21 บ้านกู่ฮ้อสามัคคี ตำบลบ้านหลวง อำเภอ จอมทอง จังหวัดเชียงใหม่	เพื่อประชาสัมพันธ์สร้างการ รับรู้เรื่องธนาคารเวลาแก่ สมาชิกธนาคารเวลา	20 คน	มีการเปิดธนาคารอย่างเป็นทางการ สมาชิกได้รับการชี้แจงมีความรู้ความ เข้าใจมากขึ้นและจะมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องในชุมชนได้แก่ ประชาสัมพันธ์ในการประชุมหมู่บ้าน การบรรจุโครงการลงในแผนพัฒนา หมู่บ้าน เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมมากขึ้น
8.ตำบลเปียงหลวง อำเภอ เวียงแหง 8.1 ประชุมชี้แจงสร้าง ความรู้ความเข้าใจ แก่ คณะกรรมการและแกนนำ ชุมชนเรื่อง ธนาคารเวลา อำเภอเวียงแหง (ครั้งที่1)	วันที่ 14 กันยายน 2563 ตำบลเปียงหลวง อำเภอ เวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่	เพื่อประชาสัมพันธ์สร้างการ รับรู้เรื่องธนาคารเวลาแก่ผู้นำ ชุมชน	35 คน	ทีมวิชาการได้เข้ามาช่วยในการชี้แจงทำความเข้าใจแก่ชุมชนโดย ผู้เข้าร่วม ประกอบไปด้วย ครู กศน. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและตัวแทน เจ้าหน้าที่จากทั้ง 3 อบต. ผู้แทนตำรวจ หมอ ทหาร ตัวแทนเยาวชนกลุ่ม ชาติพันธุ์ซึ่งที่ประชุมมีความเห็นพ้องในทิศทางเดียวกันว่า “ธนาคารเวลา” คือกระบวนการที่ตอบโจทย์สังคมแห่งการช่วยเหลือเกื้อกูล จึงมีมติร่วมกัน ขับเคลื่อนธนาคารเวลาอำเภอเวียงแหง

ชื่อเวทีประชุม	วันเวลา/สถานที่	วัตถุประสงค์การจัดประชุม	ผู้เข้าร่วมประชุม	ผลการประชุม
8.2 ประชุมชี้แจงสร้างความรู้ความเข้าใจ แก่ คณะทำงานและแกนนำ ชุมชนเรื่อง ธนาคารเวลา อำเภอเวียงแหง (ครั้งที่2)	วันที่ 20 เดือน ตุลาคม 2563 ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัด เชียงใหม่	เพื่อประชาสัมพันธ์สร้างการ รับรู้เรื่องธนาคารเวลาและ สรรหาคณะทำงานเตรียมการ	35 คน	กิจกรรมประชุมหารือ เพื่อคัดเลือกคณะทำงานเพื่อเป็นแกนนำในการ เตรียมการจัดตั้ง ธนาคารเวลา วางแผนการทำกิจกรรม ได้คณะทำงาน เริ่มต้น 25 คน และมีการกำหนดกติกาจำนวน 10 ข้อ
8.3 เวทีปฐมนิเทศ ธนาคารเวลาอำเภอเวียง แหง (ครั้งที่3)	วันที่ 15 เดือน มกราคม 2564 ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัด เชียงใหม่	เพื่อประชาสัมพันธ์สร้างการ รับรู้เรื่องธนาคารเวลาแก่ สมาชิกธนาคารเวลา	50 คน	มีการจัดกิจกรรมและประชาสัมพันธ์ ชี้แจง ทำความเข้าใจ และรับสมัคร สมาชิกธนาคารล่วงหน้าในช่วงเดือนธันวาคม สมาชิกมีทั้งบุคคลทั่วไป และสมาชิกซึ่งเป็นกลุ่มเด็กเยาวชนที่เรียนในระบบ กศน. ของ อำเภอเวียง แหง ที่จะเข้าร่วมเป็นสมาชิกโครงการธนาคารเวลา”ฮอมใจ ใส่เวลา” อ.เวียงแหง กิจกรรมปฐมนิเทศเป็นการชี้แจงทำความเข้าใจระเบียบกติกา ธนาคารเวลา

ขั้นตอนการจัดตั้งธนาคารเวลา กิจกรรมที่ 2. ดำเนินการจัดตั้งธนาคารเวลาในพื้นที่ ทั้ง 8 ตำบลตามแนวทางการดำเนินการธนาคารเวลาที่กำหนด (10 ขั้นตอน)

วัตถุประสงค์: เพื่อย่อยทอดขยายผลการดำเนินงานธนาคารเวลาในระดับชุมชนรองรับสังคมผู้สูงอายุ

1.ชุมชนบ้านสันสะลีก ตำบลเม็ญราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย

ดำเนินการเสร็จแล้วทั้ง 10 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การจัดให้มีคณะทำงานเตรียมการจัดตั้งธนาคารเวลาในพื้นที่

หลังจากตัวแทนชุมชนได้เข้าร่วมการปฐมนิเทศโครงการแล้วเกิดความสนใจเข้าจึงตัดสินใจเข้าร่วมโครงการธนาคารเวลา เมื่อกลับมาจึงปรึกษากับแกนนำชุมชนและเครือข่ายการทำงานด้านผู้สูงอายุผู้พิการ และได้มีการจัดตั้งเป็นคณะทำงานจำนวน 11 คน ซึ่งจะเป็นแกนนำในการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นการบุกเบิกไปสู่การจัดตั้งธนาคารเวลาในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม

ขั้นตอนที่ 2 สร้างการรับรู้ การยอมรับของสังคม ชุมชนในพื้นที่

เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2563 ได้มีการจัดการประชุมเพื่อสร้างการรับรู้ “โครงการขับเคลื่อนและพัฒนาแบบการดำเนินงานธนาคารเวลาในระดับชุมชน ชุมชนบ้านสันสะลีก” มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมดจำนวน 40 คน นอกจากนั้นยังได้ประชาสัมพันธ์ในการประชุมประจำเดือนหมู่บ้าน และได้ประชาสัมพันธ์ผ่านกิจกรรมของชุมชน “กิจกรรมช่วงสุขภาพคนสันสะลีก” ที่จัดขึ้นทุกอาทิตย์ที่ 2 ของทุกเดือน จัดมาทั้งหมด 10 ครั้ง

ขั้นตอนที่ 3 เตรียมความพร้อม สร้างความร่วมมือในพื้นที่

ในเวทีสร้างความเข้าใจได้เชิญผู้แทนหน่วยงานองค์กรต่างๆในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมทั้งในระดับคณะทำงานตั้งแต่เริ่มแรก การมีผู้แทนหน่วยงานองค์กรต่างๆเข้ามาเป็นคณะทำงานได้แก่ รพ.สต อสม เทศบาล กำนันผู้ใหญ่บ้าน จึงช่วยในบทบาทด้านต่างๆได้แก่การประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องในชุมชนได้แก่

1. ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ผ่านการทำกิจกรรมโครงการชุมชนบ้านสันสะลีกลดเสี่ยง ลดโรค (หวาน มัน เค็ม)
2. ประชาสัมพันธ์ในการประชุมหมู่บ้าน
3. การบรรจุโครงการลงในแผนพัฒนาหมู่บ้าน เพื่อสร้างการมีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 4 สำรวจบริบท จัดทำฐานข้อมูล

มีการรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลสมาชิกและกลุ่มเป้าหมาย (ผู้พิการและผู้สูงอายุ) ชื่อชุดฐานข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ชุดฐานข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย ประกอบไปด้วย (1) ข้อมูลพื้นฐานจากแผนชุมชน บ้านสันสะลีก หมู่ 1 (2) ข้อมูลผู้พิการและผู้สูงอายุ ข้อมูลจาก เทศบาลตำบลพญาเม็งราย (3) ข้อมูลด้าน

สถานการณ์สุขภาพจาก รพ.สต.เม็ງราย เพื่อทราบถึงสมรรถนะ ทักษะ ความสามารถรายบุคคล และนำเป็นข้อมูลพื้นฐาน การออกแบบการบริการของธนาคารเวลา

ขั้นตอนที่ 5 จัดตั้งคณะกรรมการธนาคารเวลา

วันที่ 29 พฤศจิกายน 2563 ได้มีการประชุมคณะทำงาน เพื่อประชุมทำความเข้าใจผู้นำ/แกนนำ มีการตั้ง กรรมการ/คณะทำงาน องค์ประกอบ เกณฑ์ กติกาการรับสมัคร จรรยาบรรณสมาชิก มีจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด 19 ท่าน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.ข้อตกลงร่วมของธนาคารเวลาบ้านสันสะลีก ตำบลเม็ງราย อำเภอพญาเม็ງราย จังหวัดเชียงราย หลักการของ ธนาคารเวลา คือ การสร้างชุมชนเข้มแข็งและจัดการตนเอง เพื่อสร้างระบบจิตอาสารองรับสังคมสูงวัย บนกิจกรรมการ แลกเปลี่ยนกิจกรรมบริการขั้นพื้นฐาน บนความรู้ ความถนัด ประสบการณ์ ทักษะ และสามารถสะสมเวลาใช้เมื่อจำเป็น โดยมีเป้าหมาย คือ ฮ้อย คือ การร้อยเรียงคน เชื่อมคน ฮอม คือ การออมเวลา ฮัก คือ การแบ่งปันความรักด้วยใจ

2.กฎกติกาของธนาคารเวลาบ้านสันสะลีก

- 2.1. สมาชิกทุกคนต้องสมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิกธนาคารด้วยความสมัครใจ
- 2.2. สมาชิกทุกคนมีความสามารถ มีคุณค่า มีเวลาเท่ากัน และแบ่งปันกัน ช่วยเหลือกันและกัน ก่อเกิด ความรัก ความสามัคคี
- 2.3. ไม่มีการใช้หรือให้เงินเป็นค่าจ้าง ค่าตอบแทน ในการทำกิจกรรมใดๆ ของธนาคารเวลา
- 2.4. เป็นการทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนกิจกรรมระหว่างสมาชิกกับสมาชิก สมาชิกกับองค์กร และองค์กรกับองค์กร
- 2.5. การร้องขอกิจกรรมใดๆ ของสมาชิกธนาคารเวลา ต้องร้องขอผ่านผู้จัดการธนาคาร ผู้ช่วยธนาคารเวลา เท่านั้น
- 2.6. สมาชิกทุกคนจะได้คะแนนเริ่มต้นเพื่อเป็นต้นทุนจำนวน 5 คะแนน
- 2.7. การให้คะแนนของธนาคารเวลาบ้านสันสะลีก
 - 2.7.1. กิจกรรมที่ใช้เวลาในการให้บริการตั้งแต่ 1-3 ชั่วโมง ให้คะแนน 1 คะแนน
 - 2.7.2. กิจกรรมที่ใช้เวลาในการให้บริการตั้งแต่ 3-6 ชั่วโมง ให้คะแนน 2 คะแนน
- 2.8. คะแนนที่สะสมสามารถยกให้ผู้รับผลประโยชน์แทนได้ ได้แก่ สามี ภรรยา และบุตร

3.วาระของคณะทำงาน มีวาระการทำงาน 4 ปี และสามารถเป็นติดต่อกันได้ 3 สมัย

4.คณะกรรมการธนาคารเวลาจำนวนทั้งสิ้น 19 คน แบ่งเป็นฝ่ายบริหารงานจำนวน 7 คน และกรรมการทั่วไปอีก 12 คน โดยมีนางสาวพยอม ดิน้อย เป็นผู้จัดการธนาคารเวลา

ขั้นตอนที่ 6 จัดตั้งธนาคารเวลา

ธนาคารเวลาเปิดทำการเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2563 ได้มีการกำหนดสถานที่ตั้งของธนาคาร ที่บ้านเลขที่ 44 หมู่ 1 บ้านสันสะลีก ตำบลเม็ງราย อำเภอพญาเม็ງราย จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นบ้านของผู้จัดการธนาคารเวลา

การบริหารจัดการและการสื่อสารดำเนินการผ่านไลน์กลุ่มธนาคารเวลาเป็นหลัก มีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 53 คน 9 กลุ่ม/องค์กร

ขั้นตอนที่ 7 เปิดรับสมัครสมาชิกและดำเนินกิจกรรมช่วยเหลือสังคม

ธนาคารเวลาชุมชนบ้านสันสลิก ได้เริ่มรับสมัครสมาชิกแรกเริ่มจำนวน 49 คน ในการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจและการปฐมนิเทศ และการเดินสายแนะนำแบบปากต่อปากของคณะกรรมการ ช่วงเดือนพฤศจิกายน 2563 ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมด 53 คนและอีก 9 กลุ่ม/องค์กร คณะเริ่มต้นคนละ 5 คณะ เกิดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเวลาจำนวน 114 ครั้ง จำนวน 140 คณะ เริ่มกิจกรรมแลกเปลี่ยนครั้งแรกเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2563 ประเภทของกิจกรรมที่แลกเปลี่ยนระหว่างสมาชิก ได้แก่ ย้อมผม เก็บลำไย ตัดหญ้า รดน้ำต้นไม้ งานฝีมือ งานบ้าน ตัด/เย็บ/แจกหน้ากากอนามัย ตากข้าว ซ่อมห้องครัว เปลี่ยนหลอดไฟ กิจกรรมการแลกเปลี่ยนระหว่างบุคคลกับองค์กร จำนวน 21 ครั้ง ได้แก่ วิทยากร กิจกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน การทำแผนหมู่บ้าน กิจกรรมจิตอาสา งานเยี่ยมบ้านผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง งานฝีมือในงานพิธีกรรมทางศาสนา กิจกรรมระหว่างองค์กรกับองค์กร จำนวน 11 ครั้ง ส่วนใหญ่จะเป็นการแลกเปลี่ยนระหว่างภาคีเครือข่ายคนทำงาน การจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นเป็นตัวอย่างให้สมาชิกเกิดความเข้าใจและประชาสัมพันธ์กิจกรรมแลกเปลี่ยนธนาคารเวลา ได้แก่ บริการด้านวิชาการระหว่างธนาคารเวลาบ้านห้วยโป่งและธนาคารเวลาบ้านสันสลิกอำเภอยางชุมน้อย กิจกรรมเยี่ยมบ้านกับกลุ่มอสม. กิจกรรมเยี่ยมบ้านร่วมกับเทศบาล กิจกรรมให้บริการสาธารณะ กิจกรรมอาสาพัฒนากับวัดสันสลิก เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 8 เสริมพลังจิตอาสา

กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพพลไก่อคณะทำงานและสมาชิกธนาคารเวลาชุมชนบ้านสันสลิก หมู่ 1 ตำบลเม็งราย อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ จัดขึ้นเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2564 ณ หอประชุมหมู่บ้าน มีผู้เข้าร่วมทั้งหมด 50 คน หัวข้อการพัฒนาศักยภาพ คือ การรู้สิทธิคนพิการ และการประเมินความพิการ สืบเนื่องจากการทำงานให้บริการของธนาคารเวลาได้รู้ถึงสภาพปัญหาของผู้สูงอายุ ผู้พิการ และกลุ่มคนเปราะบางในชุมชน ที่ยังไม่รู้สิทธิ เข้าไม่ถึงสิทธิด้านสุขภาพ ด้านสวัสดิการ ทำให้เห็นความสำคัญจึงได้พัฒนาศักยภาพด้านนี้ เพื่อยังประโยชน์และเข้าถึงโอกาสของการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มคนที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น นำไปสู่การวางแผนงาน การบูรณาการงาน การสร้างฐานข้อมูล ของการทำงานพัฒนาพื้นที่ต่อไป

ขั้นตอนที่ 9 ถอดบทเรียน ติดตาม ประเมินผลแบบเสริมพลัง

คณะกรรมการธนาคารเวลา มีการประชุมคณะกรรมการเพื่อทบทวนวางแผนก่อนการดำเนินกิจกรรม (BAR) และมีการประชุมทบทวนสรุปผลหลังการเสร็จสิ้นกิจกรรม(AAR) อยู่เสมอ คณะกรรมการมีการติดตามผลของกิจกรรมแลกเปลี่ยนเวลาของสมาชิก เพื่อรวบรวมข้อมูลปัญหาความต้องการของสมาชิกเพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานธนาคารเวลาในพื้นที่ นอกจากนี้โครงการยังมีการจัดกิจกรรมถอดบทเรียนหลังการดำเนินโครงการ เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2564 มีคณะกรรมการและสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 15 คน โดยบทเรียนสำคัญที่ได้รับ ได้แก่ “ธนาคารเวลา คือ การสร้างชุมชนเข้มแข็งและจัดการตนเอง เพื่อสร้างระบบจิตอาสารองรับสังคมสูงวัย บนกิจกรรมการแลกเปลี่ยนกิจกรรม

บริการขั้นพื้นฐาน บนความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ และสามารถสะสมเวลาใช้เมื่อจำเป็น ทุกคนมีเวลาเท่ากัน” ธนาคารเวลาทำให้เกิดการทำงานแบบมีส่วนร่วม ได้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ จิตอาสาธนาคารเวลาอาจดูคล้ายแต่ไม่เหมือนกับการเอามื้อ คือ ไม่ใช่การจับคู่แลกเปลี่ยนกัน แต่สามารถไปให้บริการให้คนที่ร้องขอคนอื่นๆ โดยไม่มีค่าจ้าง ค่าตอบแทนใดๆ และมีการสะสมแต้มคะแนนไว้ใช้เมื่อยามเราต้องการรับบริการ

ขั้นตอนที่ 10 สังเคราะห์บทเรียน รายงานผลการดำเนินงาน

คณะกรรมการโดยฝ่ายบริหารมีการประชุมสังเคราะห์บทเรียนการทำงาน และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานในรูปแบบต่างๆที่เหมาะสมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระดับต่างๆ เช่นมีการจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน รายงานผลการถอดบทเรียน รายงานเมื่อสิ้นสุดโครงการ เพื่อนำส่งหัวหน้าโครงการ บทเรียนองค์ความรู้ที่ได้รับจากการดำเนินงานถูกนำไปผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานในรูปแบบดิจิทัลสำหรับสื่อสารในกลุ่มไลน์ชุมชน

2. ชุมชนยางคราม ตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่

ดำเนินการสำเร็จแล้วทั้ง 10 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การจัดให้มีคณะทำงานเตรียมการจัดตั้งธนาคารเวลาในพื้นที่

ตำบลยางครามมีต้นทุนในการทำงานในมิติสุขภาพโดยเฉพาะประเด็นการทำงานด้านผู้สูงอายุ หลังจากแกนนำได้เข้าร่วมการปฐมนิเทศโครงการแล้วเกิดความสนใจเข้าจึงตัดสินใจเข้าร่วมโครงการธนาคารเวลา เมื่อกลับมาจึงปรึกษารื้อกับแกนนำชุมชนและเครือข่ายการทำงานท้องถิ่น ด้านสุขภาพและผู้สูงอายุ จึงได้มีการจัดตั้งเป็นคณะทำงานจำนวน 15 คน สำหรับเตรียมความพร้อมไปสู่การจัดตั้งธนาคารเวลา

ขั้นตอนที่ 2 สร้างการรับรู้ การยอมรับของสังคม ชุมชนในพื้นที่

16 กันยายน 2563 เป็นการประชุมหารือทำความเข้าใจผู้นำ/แกนนำเรื่องการจัดตั้งธนาคารเวลา มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 20 คน ประกอบไปด้วยผู้นำชุมชนและแกนนำชุมชน 11 หมู่บ้าน ในเขตตำบลยางคราม และมีที่ปรึกษาอีก 1 คน มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 17 คน ได้มีการแลกเปลี่ยนและศึกษารายละเอียดข้อมูลที่มาของโครงการธนาคารเวลาและแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน พร้อมทั้งวางแผนเปิดรับสมาชิก โดยให้ผู้นำแต่ละหมู่บ้านประชาสัมพันธ์รับสมัครสมาชิกเข้าร่วมโครงการ อย่างน้อย บ้านละ 5 คน

ขั้นตอนที่ 3 เตรียมความพร้อม สร้างความร่วมมือในพื้นที่

คณะเตรียมการได้เชิญผู้แทนหน่วยงานองค์กรต่างๆในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมทั้งในระดับคณะทำงานตั้งแต่เริ่มแรก ได้แก่ รพ.สต อสม เทศบาล กำนันผู้ใหญ่บ้าน เนื่องจากบริบทการทำงานพัฒนาในพื้นที่มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันของภาคส่วนต่างๆในชุมชนและมักให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ขั้นตอนที่ 4 สำรวจบริบท จัดทำฐานข้อมูล ได้มีการบูรณาการใช้ข้อมูลพื้นฐานข้อมูลประชากรกับทางเทศบาล ข้อมูลผู้สูงอายุร่วมกับหน่วยงานองค์กรต่างๆในชุมชนที่มีต้นทุนการทำงานด้านการดูแลผู้สูงอายุอยู่แล้ว ข้อมูลด้านสุขภาพจาก รพ.สต.มีการสำรวจข้อมูลความต้องการในการรับความช่วยเหลือของผู้รับบริการและการสำรวจศักยภาพของผู้ให้บริการในรูปแบบฟอร์มการรับสมัคร

ขั้นตอนที่ 5 จัดตั้งคณะกรรมการธนาคารเวลา

การประชุมคณะเตรียมการจัดตั้งธนาคารเวลาที่ได้รับการหนุนเสริมจากทีมวิชาการโครงการเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2563 ได้มีการร่วมกันศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับโครงการธนาคารเวลาร่วมกัน และได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาจำนวน 15 คน โดยมีนายเจริญ หลุยจำวัน เป็นผู้จัดการธนาคาร มีการกำหนดกฎกติกาธนาคารเวลาดังนี้

1. นายธนาคารและคณะกรรมการมีวาระ 2 ปี สามารถดำรงตำแหน่งต่อได้เมื่อมีการร้องขอจากสมาชิก
2. คณะทำงานทำงานประชุมอย่างน้อย 3 เดือนครั้ง
3. คณะทำงานต้องเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง (เว้นแต่มีความจำเป็น)
4. สมาชิกที่สมัครแล้วจะได้รับคะแนน/แต้ม ทันทีจำนวน 5 แต้ม
5. การแลกเปลี่ยนกิจกรรม 4 ชั่วโมงเท่ากับ 1 แต้ม
6. การแลกเปลี่ยนกิจกรรมไม่สามารถให้ค่าตอบแทนเป็นเงินได้
7. การแลกเปลี่ยนเวลาจะต้องแจ้งผ่านนายธนาคารให้รับทราบทุกครั้งและนายธนาคารจะต้องเป็นผู้รับรู้
8. กรณีที่สมาชิกลาออกหรือเสียชีวิตสามารถโอนสิทธิ์ให้ผู้อื่นได้ตามต้องการหรือดุลพินิจของนายธนาคาร
9. นายธนาคาร คณะกรรมการ สมาชิกทุกคน จะต้องรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองที่ได้รับมอบหมายอย่างซื่อตรงและเป็นธรรม
10. กฎระเบียบสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของสถานการณ์ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการและสมาชิก

ขั้นตอนที่ 6 จัดตั้งธนาคารเวลา

คณะกรรมการธนาคารเวลาได้ประสานกับเทศบาลตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเล็งเห็นความสำคัญของธนาคารเวลาจึงให้ความอนุเคราะห์ให้ธนาคารเวลาตำบลยางครามตั้งสำนักงานในเทศบาล ซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณห้องประชุมของเทศบาล หมู่ที่ 5 ตำบลยางคราม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ และยังได้มอบหมายให้ตัวแทนของเทศบาลมาเป็นที่ปรึกษาของธนาคารเวลา เพื่อสนับสนุนสถานที่ในการดำเนินกิจกรรม การจัดประชุมและอบรม ธนาคารเวลาเปิดทำการอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 16 กันยายน 2564

ขั้นตอนที่ 7 เปิดรับสมัครสมาชิกและดำเนินกิจกรรมช่วยเหลือสังคม

ธนาคารเวลาชุมชนยางคราม ได้เริ่มรับสมัครสมาชิกในการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับแกนนำชุมชน โดยให้ผู้นำแต่ละหมู่บ้านประชาสัมพันธ์รับสมัครสมาชิกเข้าร่วมโครงการ อย่างน้อย บ้านละ 5 คน การบอกรับสมาชิกเริ่มช่วงเดือนธันวาคม 2563 มีสมาชิกแรกเริ่มจำนวน สมาชิกจำนวน 55 คน เป็นชาย 44 คน หญิง 11 คน ปัจจุบันสมาชิกมีจำนวน 64 คน เป็นชาย 51 คน หญิง 13 คน สมาชิกส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยทำงานมีช่วงอายุ 25-60 ปี

เกิดกิจกรรมแลกเปลี่ยนจำนวนทั้งสิ้น 23 กิจกรรมคะแนนแลกเปลี่ยน 35 คะแนน การแลกเปลี่ยนระหว่างสมาชิกจำนวน 19 กิจกรรมระหว่างบุคคลต่อองค์กรจำนวน 4 กิจกรรม ยังไม่มีการแลกเปลี่ยนระหว่างองค์กรต่อองค์กร การบันทึกคะแนนโดยวิธีบันทึกไว้ในสมุดบัญชีของเลขานุการ กิจกรรมที่มีการแลกเปลี่ยนได้แก่ ต่อเติมบ้าน พ่นยาลำไย จัดสวนต้นไม้ ไถนา เกี่ยวข้าว ขับรถไปส่งโรงพยาบาล ยกร่องแปลงผัก ตัดแต่งกิ่งลำไย เก็บผลผลิตลำไย ทำรั้วบ้าน ซ่อมมอเตอร์ไซค์ ลากรถติดล่อ

ขั้นตอนที่ 8 เสริมพลังจิตอาสา

1.กิจกรรมอบรมการป้องกันเรื่องฝุ่น pm 2.5 เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 64 ผู้เข้าร่วม 50 คน ทำให้ผู้เข้าร่วมได้วิเคราะห์ถึงสาเหตุปัญหาของฝุ่น pm 2.5 เกิดความตระหนักในเรื่องของการป้องกันแก้ไขปัญหาฝุ่นควันในชุมชน โดยการเริ่มปรับภูมิทัศน์ในบ้าน ปลุกต้นไม้ภายในบ้าน

2.กิจกรรมอบรมการใช้แอปพลิเคชันผ่านระบบมือถือเพื่อเป็นการเฝ้าระวังผลิตภัณฑ์ที่เป็นอันตราย ทำให้เกิดแกนนำในการเฝ้าระวังแจ้งเตือนขยายความรู้ความเข้าใจให้กับคนในชุมชน เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2564 ผู้เข้าร่วม 10 คน

3.กิจกรรมอบรมการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2564 ผู้เข้าร่วม 25 คน

ขั้นตอนที่ 9 ถอดบทเรียน ติดตาม ประเมินผลแบบเสริมพลัง

มีการจัดกิจกรรมถอดบทเรียนการทำงาน เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2564 มีผู้เข้าร่วมจำนวน 15 คน เป็นการเรียนรู้การทำงานของธนาคารเวลาตำบลยางคราม ตั้งแต่เดือนกันยายน 2563-กันยายน 2564 ธนาคารเวลาตำบลยางคราม มีการทบทวนความเป็นมา แนวคิดการดำเนินงาน การวิเคราะห์ SWOT มีการจัดทำรายงานการถอดบทเรียนเป็นรูปเล่ม

ขั้นตอนที่ 10 สังเคราะห์บทเรียน รายงานผลการดำเนินงาน

มีการสังเคราะห์บทเรียนจากการทำงานโดยการจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการดำเนินงานเชิงพื้นที่และเชิงนโยบาย มีการจัดทำรายงานความก้าวหน้ารายงวด รายงานการถอดบทเรียน และรายงานเมื่อสิ้นสุดโครงการนำเสนอหัวหน้าโครงการ มีการเผยแพร่องค์ความรู้จากการดำเนินการธนาคารเวลาแก่บุคคลหน่วยงานองค์กรต่างๆในโอกาสได้แก่ การประชาสัมพันธ์ผ่านเวทีสาธารณะต่างๆในชุมชน ประชาสัมพันธ์ผ่านสมาชิก

3.ชุมชนตำบลแม่แฝกใหม่ อ.สันทราย จ.เชียงใหม่

ดำเนินการสำเร็จแล้ว 10 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การจัดให้มีคณะทำงานเตรียมการจัดตั้งธนาคารเวลาในพื้นที่

เมื่อแกนนำชุมชนที่เข้ารับการปฐมนิเทศโครงการธนาคารเวลากลับมายังชุมชนได้มีการขยายแนวคิดโดยการปรึกษารื้อกับแกนนำเครือข่ายต่างๆได้แก่ กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน เทศบาลตำบลเจดีย์แม่ครัว รพ.สต.และแกนนำ

อาสาสมัครฯ อพม.อสม.ก็ได้รับการตอบรับด้วยดี กล่าวคือฝ่ายปกครองให้ความสำคัญและให้ความร่วมมือ เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นแบบมีส่วนร่วมเชิงพัฒนาสร้างสรรค์ หัวหน้ากลุ่ม องค์กรเห็นด้วยและจะช่วยขยายข่าวเชิญชวนผู้ที่สนใจสมัครสมาชิกเพิ่ม จนท.ที่เกี่ยวข้องในงานให้บริการประชาชนรับไม่ต่อ เมื่อทุกฝ่ายเห็นดีด้วยจึงก่อเกิดเป็นคณะทำงานเตรียมการเพื่อจัดตั้งธนาคารเวลาขึ้นจำนวน 15 คน

ขั้นตอนที่ 2 สร้างการรับรู้ การยอมรับของสังคม ชุมชนในพื้นที่

คณะทำงานเตรียมการจัดตั้งธนาคารเวลาได้จัดการประชุมเพื่อชี้แจง เพื่อประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ การยอมรับแก่ประชาชนในพื้นที่ จำนวน 2 ครั้ง

ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 10 ก.ย. 2563 จำนวน 27คน ประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จนท.เทศบาล จนท.รพ.สต. แกนนำอาสาสมัครฯ ผู้สูงอายุ อพม.อสม.และผู้สนใจ

ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 30 ก.ย 2563 เพื่อเตรียมการจัดกิจกรรมปฐมนิเทศให้กับสมาชิกในชุมชน ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 29 คน มีการเริ่มเปิดรับสมาชิกโดยให้คณะกรรมการแต่ละคนเข้าไปประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจให้กับสมาชิกในหมู่บ้าน โดยมีสมาชิกสมัครเข้าร่วมธนาคารเวลาในระยะแรกจำนวน 17 ราย

ขั้นตอนที่ 3 เตรียมความพร้อม สร้างความร่วมมือในพื้นที่

วันที่ 28 พฤศจิกายน 2563 ทีมวิชาการ ได้มาร่วมสร้างความเข้าใจ แนวทางการดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการธนาคารเวลาให้กับคณะทำงานและแกนนำกลุ่มองค์กรในพื้นที่ ตำบลแม่แฝกใหม่ ผู้เข้าร่วมจำนวน 29 คน ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ผู้สูงอายุ อสม.อพม. กศน.กลุ่มสตรี และ จนท.ทต.เจดีย์แม่ครัว ผู้แทนหน่วยงานองค์กรต่างๆในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมทั้งในระดับคณะทำงานตั้งแต่เริ่มแรก การมีผู้แทนหน่วยงานองค์กรต่างๆเข้ามาเป็นคณะทำงานช่วยสนับสนุนงานด้านต่างๆของธนาคารเวลาเช่นการช่วยขยายข่าวเชิญชวนผู้ที่สนใจสมัครสมาชิก

ขั้นตอนที่ 4 สสำรวจบริบท จัดทำฐานข้อมูล

คณะทำงานมีการใช้ฐานข้อมูลร่วมกับหน่วยงานองค์กรต่างๆในชุมชนเช่น รพ.สต อสม อพม. มีการสำรวจข้อมูลความต้องการในการรับความช่วยเหลือของผู้รับบริการและการสำรวจศักยภาพของผู้ให้บริการในรูปแบบฟอร์มการรับสมัครและใช้เป็นข้อมูลสำคัญในการวิเคราะห์และออกแบบการรับและการให้บริการธนาคารเวลา ทักษะที่ใช้ในการให้บริการ ได้แก่ พาไปหาหมอ ซ่อมไฟฟ้า ซ่อมประปา ตัดต้นไม้ ซ่อมเสื้อผ้า ทำอาหาร รับฝากดูแลคนป่วยในบ้าน ทำความสะอาดบ้าน เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 5 จัดตั้งคณะกรรมการธนาคารเวลา

10 ธันวาคม 2563 ได้มีการประชุม เพื่อทำความเข้าใจผู้นำ/แกนนำครั้งที่ 3 มีการตั้งคณะกรรมการธนาคารเวลาจำนวนทั้งสิ้น 17 คน รวมทั้งที่ปรึกษา 2 คน โดยมี พ.ต.ท. เอกพันธ์ พงษ์ปวน เป็นผู้จัดการธนาคารเวลา มีการกำหนดกติกา และเปิดรับสมัครสมาชิก มีจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด 42 คน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 1.นายธนาคาร และคณะทำงานมีวาระ1ปี/สามารถสมัครต่อได้เมื่อมีการร้องขอจากสมาชิก
- 2.คณะทำงานประชุมอย่างน้อย 3 เดือน/ครั้ง
- 3.สมาชิกมีการประชุมร่วมกับคณะทำงาน 4 เดือน/ครั้ง
- 4.คณะทำงานต้องร่วมประชุมทุกครั้ง (เว้นแต่มีความจำเป็นจริง)
- 5.สมาชิกที่สมัครแล้วจะได้รับคะแนนสะสมทันที 5 แต้ม
- 6.สมาชิก เสียชีวิตหรือ ลาออกสามารถโอนสิทธิ์ให้ผู้อื่นได้ตามความต้องการหรือดุลพินิจของนายธนาคาร
- 7.สมาชิกที่ร้องขอความช่วยเหลือต้องอยู่ในดุลพินิจของนายธนาคารหรือคณะกรรมการ
- 8.นายธนาคาร คณะกรรมการ สมาชิกทุกคน จะต้องรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองที่ได้รับมอบหมายอย่างซื่อตรงและเป็นธรรม
- 9.กฎระเบียบ สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของสถานการณ์โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

ขั้นตอนที่ 6 จัดตั้งธนาคารเวลา

ได้มีการกำหนดสถานที่ตั้งของธนาคาร เลขที่ 298 หมู่ 3 ต.แม่แฝกใหม่ อ.สันทราย จ.เชียงใหม่ การบริหารจัดการและการสื่อสารดำเนินการผ่านไลน์กลุ่มธนาคารเวลาเป็นหลัก ทีมวิชาการได้มีการอบรมการใช้แอปพลิเคชันธนาคารเวลาที่พัฒนาร่วมกับมหาวิทยาลัยแม่โจ้ แต่สมาชิกส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุยังไม่ชำนาญและระบบอยู่ในขั้นตอนการพัฒนา สำหรับแผนการยกระดับที่ทำการธนาคารนั้นในปีต่อไปได้ขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหาร ทต.เจดีย์แม่ครัว ย้ายที่ทำการไปติดตั้งบูรณาการที่อาคาร ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิต และส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ เพื่อยกระดับการทำงานแบบการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายต่อไป

ขั้นตอนที่ 7 เปิดรับสมัครสมาชิกและดำเนินกิจกรรมช่วยเหลือสังคม

เริ่มรับสมัครสมาชิกในการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจและการเชิญชวนของคณะกรรมการและเครือข่ายองค์กร ช่วงเดือนธันวาคม 2563 มีสมาชิกแรกเริ่มจำนวน 36 คน ชาย 10 คน หญิง 26 คนปัจจุบันมีสมาชิกเพิ่มขึ้นจำนวน 42 คน ชาย 12 คน หญิง 30 คน สมาชิกส่วนใหญ่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป เริ่มกิจกรรมแลกเปลี่ยนครั้งแรกเมื่อวันที่ 6 มกราคม 2563 กิจกรรมแลกเปลี่ยนจำนวนทั้งสิ้น 47 เป็นกิจกรรมระหว่างสมาชิกจำนวน 47 กิจกรรม กิจกรรมที่มีการแลกเปลี่ยนได้แก่ งานซ่อมบำรุง งานบริการและการดูแลสุขภาพ งานตัดต้นไม้ งานส่งเสริมการเรียนรู้แก้ไขปลั๊กไฟ และ งานเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ

ขั้นตอนที่ 8 เสริมพลังจิตอาสา

จัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพสมาชิก มีการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพแก่สมาชิกจำนวน 1 กิจกรรมได้แก่ กิจกรรมพัฒนาทักษะอาชีพช่างไฟฟ้าชุมชน เมื่อวันที่ 9 -18 พฤษภาคม 2564 ผู้เข้าร่วม 20 คน กิจกรรมที่ 2 คือการอบรมการใช้สื่อออนไลน์ เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2563 ผู้เข้าร่วม 15 คน

ขั้นตอนที่ 9 ถอดบทเรียน ติดตาม ประเมินผลแบบเสริมพลัง

มีการจัดกิจกรรมถอดบทเรียนหรือสรุปบทเรียนหลังสิ้นสุดการดำเนินงานและจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการทำงาน โดยใช้กระบวนการถอดบทเรียนร่วมกันระหว่างคณะกรรมการและสมาชิกบางส่วน เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2564 มีผู้เข้าร่วมจำนวน 15 คน บทเรียนที่สำคัญได้แก่ธนาคารเวลาเป็นเรื่องใหม่สำหรับคนในชุมชน หลักการฟังดูเหมือนง่าย แต่ทำได้ค่อนข้างยากสำหรับคนในชุมชนที่ยังไม่เคยมีประสบการณ์สมาชิกในชุมชนยังไม่เข้าใจกระบวนการของธนาคาร คณะทำงานยังมีความเข้าใจในกระบวนการบริหารจัดการโครงการค่อนข้างน้อย การบันทึกและการเบิกจ่ายงบประมาณ ต้องใช้ระยะเวลาศึกษาและช่วงเวลาย่างจากงานอาชีพการพัฒนาทักษะการเป็นผู้นำ และ การกล้าแสดงออก รวมทั้งการสร้าง ความมั่นใจของคนทำงานต้องอาศัยประสบการณ์ โอกาสและระยะเวลา

นอกจากนี้คณะกรรมการมีการติดตามประเมินในเรื่องความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และคุณภาพชีวิต ของ คณะกรรมการและสมาชิกโดยใช้ แบบทดสอบความรู้ เพื่อเปรียบเทียบผลก่อนและหลังการดำเนินโครงการ

ขั้นตอนที่ 10 สังเคราะห์บทเรียน รายงานผลการดำเนินงาน

คณะกรรมการได้มีการประชุมสังเคราะห์บทเรียน จัดทำรายงานความก้าวหน้า รายงานเมื่อสิ้นสุดโครงการ รายงานการถอดบทเรียน มีการเผยแพร่องค์ความรู้จากการดำเนินการธนาคารเวลาแก่บุคคลหน่วยงานองค์กรต่างๆ ใน โอกาสได้แก่การประชุมสภาเทศบาลตำบลเจดีย์แม่ครัว การนำเสนอข้อมูลเพื่อเป็นประเด็นการทำงาน พชต. พขอ. ตลอดจน การเผยแพร่ผลงานการดำเนินงานและประโยชน์ที่สมาชิกและชุมชนได้รับ ในช่องทางสื่อสารต่างๆภายในชุมชน

4. ตำบลป่าดุ่ม อำเภอพร้าวจังหวัดเชียงใหม่

ดำเนินการสำเร็จแล้ว 10 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การจัดให้มีคณะทำงานเตรียมการจัดตั้งธนาคารเวลาในพื้นที่

หลังจากตัวแทนชุมชนได้เข้าร่วมการปฐมนิเทศโครงการแล้วเกิดความสนใจเข้าจึงตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ ธนาคารเวลา เมื่อกลับมาจึงปรึกษารื้อกับแกนนำชุมชนและเครือข่ายการทำงานในพื้นที่ มีการประชุมคณะเตรียมการครั้งแรกเมื่อวันที่ 29 ส.ค. 2563 และได้มีการจัดตั้งเป็นคณะทำงานจำนวน 20 คน ซึ่งจะเป็นแกนนำในการเตรียมความพร้อมใน ด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นการบุกเบิกไปสู่การจัดตั้งธนาคารเวลาในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม

ขั้นตอนที่ 2 สร้างการรับรู้ การยอมรับของสังคม ชุมชนในพื้นที่

วันที่ 6 พฤศจิกายน 2563 ได้มีการจัดการประชุมเพื่อสร้างการรับรู้สร้างความเข้าใจ “โครงการขับเคลื่อน และพัฒนารูปแบบการดำเนินงานธนาคารเวลาในระดับชุมชนตำบลป่าดุ่ม” มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมดจำนวน 20 คน ประกอบไปด้วย ผู้นำชุมชน / อสม. / ผู้สูงอายุ / แม่บ้าน แต่โครงการธนาคารเวลาเป็นเรื่องใหม่ต้องทำความเข้าใจกับทุกๆ กลุ่มให้ชัดเจนชุมชนยังมีความรู้ในเรื่องของธนาคารเวลาน้อย ภาครัฐและท้องถิ่นยังไม่เข้าใจในเรื่องของธนาคารเวลา

ที่ประชุมจึงเสนอให้มีการประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับคณะกรรมการก่อนและประชาสัมพันธ์ในการประชุมหมู่บ้านต่างๆรวมทั้งกลุ่มองค์กรต่างๆในชุมชน

วันที่ 8 พฤศจิกายน 2563 มีการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้เรื่องธนาคารเวลาแก่ผู้นำชุมชน และสมาชิกจำนวน 50 คน พื้นที่พร้อมร่วมดำเนินการจำนวน 10 หมู่บ้าน อีก 2 หมู่บ้านเป็นกลุ่มชาติพันธุ์อยู่ในพื้นที่ห่างไกล มีการกำหนดกฎระเบียบของธนาคารเวลา และสร้างแรงบันดาลใจของการเป็นจิตอาสาในชุมชนให้ตระหนักถึงความสำคัญของธนาคารเวลา

ขั้นตอนที่ 3 เตรียมความพร้อม สร้างความร่วมมือในพื้นที่

มีการประชุมหารือชี้แจงสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อแสวงหาความร่วมมือ กับหน่วยงานองค์กรในพื้นที่ โดยเชิญกลุ่มเป้าหมาย 3 ภาคส่วน ได้แก่ ท้องที่, ท้องถิ่น (เทศบาลตำบลป่าต๋ม) ,พัฒนาชุมชนอำเภอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล, ประชาชนผู้สนใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกธนาคารเวลา และกลุ่มองค์กรต่าง ๆ เช่น อสม.,กลุ่มสตรี, กลุ่มผู้สูงอายุ ,กลุ่มอสมอีกป่าต๋ม, คณะกรรมการหมู่บ้าน, และกองทุนหมู่บ้าน เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 4 สรรวจบริบท จัดทำฐานข้อมูล

มีการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลสมาชิก และกลุ่มเป้าหมาย (ผู้พิการและสูงอายุ) ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานจากแผนชุมชนตำบลป่าต๋ม ข้อมูลผู้พิการและผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นข้อมูลจาก เทศบาลตำบลป่าต๋ม และ ข้อมูลด้านสถานการณ์สุขภาพจาก รพ.สต.บ้านทุ่งกู่ และรพ.สต.บ้านสหกรณ์ และข้อมูลจากใบสมัครสมาชิกเพื่อวิเคราะห์ สมรรถนะ ทักษะความสามารถรายบุคคลของสมาชิก และนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานการออกแบบการบริการของธนาคารเวลา

ขั้นตอนที่ 5 จัดตั้งคณะกรรมการธนาคารเวลา

วันที่ 8 พฤศจิกายน 2563 ร่วมกัน เกิดกลไกคณะทำงานมีการแต่งตั้งคณะกรรมการธนาคารเวลา จำนวนทั้งสิ้น 20 คน และมีที่ปรึกษาอีก 2 คนจาก รพ.สต. 2 แห่งในตำบลป่าต๋ม โดยมีนางสุมาลี เรือนแก้ว เป็นผู้จัดการธนาคารเวลา และมีการกฎกติกาของธนาคารเวลาตำบลป่าต๋ม จำนวน 9 ดังต่อไปนี้

1. สมาชิกทุกคนต้องสมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิกธนาคารด้วยความสมัครใจ
2. สมาชิกทุกคนมีความสามารถ มีคุณค่า มีเวลาเท่ากัน และแบ่งปันกัน ช่วยเหลือกันและกัน ก่อเกิดความรักความสามัคคี
3. ไม่มีการใช้หรือให้เงิน เป็นค่าจ้าง ค่าตอบแทน ในการทำกิจกรรมใด ๆ ของธนาคารเวลา
4. เป็นการทำความดีแลกเปลี่ยนระหว่างสมาชิกกับสมาชิก สมาชิกกับองค์กร และองค์กรกับองค์กร
5. การร้องขอกิจกรรมใด ๆ ของสมาชิกธนาคารเวลา ต้องร้องขอผ่านผู้จัดการธนาคาร ผู้ช่วยธนาคารเวลาเท่านั้น
6. สมาชิกทุกคนจะได้คะแนนเริ่มต้นเพื่อเป็นต้นทุนจำนวน 5 คะแนน

7. การให้คะแนนของธนาคารเวลาตำบลป่าต๋ม

- กิจกรรมที่ใช้เวลาในการให้บริการตั้งแต่ 1 - 3 ชั่วโมง ให้คะแนน 1 คะแนน
- กิจกรรมที่ใช้เวลาในการให้บริการตั้งแต่ 3 - 6 ชั่วโมง ให้คะแนน 2 คะแนน

8. คะแนนที่จะสามารถให้ผู้รับผลประโยชน์แทนได้ ได้แก่ สามี ภรรยา และบุตร

9. มีวาระของคณะกรรมการ มีวาระการทำงาน 4 ปี และสามารถเป็นติดต่อกันได้ 3 สมัย

ขั้นตอนที่ 6 จัดตั้งธนาคารเวลา

วันที่ 21 พ.ย. 2563 ได้มีการปฐมนิเทศและเปิดธนาคารเวลาอย่างเป็นทางการ โดยกำหนดให้ทำการธนาคารเวลาดังอยู่ที่ 82 หมู่ 12 ตำบลป่าต๋ม อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ และได้รับความอนุเคราะห์จากเทศบาลให้ใช้สถานที่ของเทศบาลตำบลป่าต๋มเป็นที่ประชุมและดำเนินกิจกรรมของธนาคารเวลาตำบลป่าต๋ม

ขั้นตอนที่ 7 เปิดรับสมัครสมาชิกและดำเนินกิจกรรมช่วยเหลือสังคม

ช่วงเดือนพฤศจิกายน 2563 ได้มีการเปิดรับสมัคร โดยเริ่มสมาชิกแรกเริ่มจำนวน 20 คน เป็นชาย 9 คน หญิง 11 คน มีการบอกรับสมาชิกเพิ่มจำนวน 10 หมู่บ้านโดยตั้งเป้าหมายหมู่บ้านละ 5 คน ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2564 ทำให้ปัจจุบันมีสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 52 คน เป็นชาย 26 คน หญิง 26 คน

เกิดกิจกรรมแลกเปลี่ยนจำนวน 15 กิจกรรม โดยแบ่งเป็นกิจกรรมระหว่างสมาชิกจำนวน 24 กิจกรรม กิจกรรมระหว่างบุคคลและองค์กรจำนวน 3 กิจกรรม และกิจกรรมระหว่างองค์กรจำนวน 2 กิจกรรม กิจกรรมแลกเปลี่ยนในพื้นที่ ได้แก่ การตัดหญ้า ทำสวน เก็บลำไย ดำนาข้าว ซ่อมแซมบ้านเรือนและอุปกรณ์ต่างๆ และการช่วยสอนหนังสือแก่บุตรหลาน ระหว่างการเรียนรู้ออนไลน์

ขั้นตอนที่ 8 เสริมพลังจิตอาสา

วันที่ 14 ตุลาคม 2564 ธนาคารเวลาตำบลป่าต๋มได้จัดการอบรมให้ความรู้ในเรื่องการดูแลผู้พิการ เพื่อให้สมาชิกได้เรียนรู้การประเมินความพิการประเภทต่างๆ การส่งเสริมสิทธิของคนพิการ การให้คำปรึกษาแก่ผู้ดูแล การแนะนำช่องทางการเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการต่างๆ อันจะส่งผลต่อศักยภาพของสมาชิกในการให้บริการในการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุและผู้พิการในชุมชน กิจกรรมดังกล่าวมีสมาชิกและประชาชนที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 50 คน

ขั้นตอนที่ 9 ถอดบทเรียน ติดตาม ประเมินผลแบบเสริมพลัง

คณะกรรมการมีการประชุมวางแผนก่อนการดำเนินงานเมื่อสิ้นสุดกิจกรรมก็จะมีประชุมสรุปผลการทำงานทุกครั้ง คณะกรรมการมีการติดตามสังเกตการณ์ในกิจกรรมแลกเปลี่ยนเวลา มีการจัดทำแบบสำรวจความรู้ความเข้าใจทัศนคติของสมาชิกและคณะกรรมการ รวมทั้งแบบประเมินคุณภาพชีวิตของสมาชิกเมื่อสิ้นสุดโครงการ

นอกจากนี้ วันที่ 9 กันยายน 2564 ได้มีการจัดกิจกรรมถอดบทเรียนการทำงาน ณ ห้องประชุมสำนักงานเทศบาลตำบลป่าตุม โดยผู้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการธนาคารเวลาจำนวน 20 คน กระบวนการเริ่มจากการทบทวนผลการการทำงานที่ผ่านมา มีการวิเคราะห์ค้นหาจุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหาอุปสรรค และโอกาสในการพัฒนากระบวนการทำงาน และพัฒนาศักยภาพคนทำงาน มีการจัดทำข้อเสนอเพื่อการพัฒนาการทำงานธนาคารเวลาในอนาคต

ขั้นตอนที่ 10 สังเคราะห์บทเรียน รายงานผลการดำเนินงาน คณะกรรมการได้ จัดทำรายงานประจำงวด รายงานการถอดบทเรียน และรายงานเมื่อสิ้นสุดโครงการ มีการเผยแพร่องค์ความรู้จากการดำเนินการธนาคารเวลาแก่บุคคลหน่วยงานองค์กรต่างๆ ในโอกาสที่มีการจัดกิจกรรมต่างๆของหน่วยงานในชุมชน รวมทั้งการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในช่องทางสื่อสารต่างๆภายในชุมชน

5.ชุมชนบ้านห้วยโป่ง หมู่ 19 ตำบลต้า อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ดำเนินการสำเร็จแล้ว 10 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การจัดให้มีคณะทำงานเตรียมการจัดตั้งธนาคารเวลาในพื้นที่

การดำเนินกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนธนาคารเวลาของชุมชนบ้านห้วยโป่ง หมู่ 19 ตำบลต้า อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เริ่มต้นจากการประชาสัมพันธ์หาแนวร่วมการทำงานโดยการประชุมชี้แจงโครงการร่วมกับผู้นำชุมชน แกนนำครอบครัว เพื่อขอมติของชุมชนเตรียมความพร้อมในการทำงาน เมื่อชุมชนเห็นชอบที่จะดำเนินโครงการและยินดีให้ความร่วมมือ เริ่มมีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน จำนวน 10 คน โดยประชุมหารือครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 23 ตุลาคม 2563 มีคณะกรรมการเข้าร่วมประชุมจำนวน 11 คน(มีตัวแทนสมาชิกเข้าร่วม1ราย) เพื่อ ศึกษาวิธีการและร่วมวางแผนการดำเนินกิจกรรม กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะทำงาน

ขั้นตอนที่ 2 สร้างการรับรู้ การยอมรับของสังคม ชุมชนในพื้นที่

ได้มีการจัดการประชุมเพื่อสร้างการรับรู้โครงการขับเคลื่อนและพัฒนารูปแบบการดำเนินงานธนาคารเวลาในระดับชุมชน ชุมชนบ้านห้วยโป่ง เมื่อวันที่ 23 ตุลาคม 2563 ,วันที่1 พฤศจิกายน 2563 และการปฐมนิเทศ เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2563 เพื่อประชาสัมพันธ์การเปิดโครงการอย่างเป็นทางการ มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม 50 คน ทำให้เกิดการรับรู้และการยอมรับโครงการทั้งชุมชน

ขั้นตอนที่ 3 เตรียมความพร้อม สร้างความร่วมมือในพื้นที่

ในเวทีสร้างความเข้าใจได้เชิญผู้แทนหน่วยงานองค์กรต่างๆในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมทั้งในระดับคณะทำงาน ตั้งแต่เริ่มแรก การมีผู้แทนหน่วยงานองค์กรต่างๆเข้ามาเป็นคณะทำงานได้แก่ อสม ผู้นำชุมชน จึงช่วยในบทบาทด้านต่างๆ ได้แก่การประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องในชุมชน หน่วยงานองค์กรที่ยินดีร่วมมือกับธนาคารเวลา จำนวน 3 หน่วยงาน ได้แก่ โรงเรียนบ้านห้วยโป่ง อบต.ต้า รพ.สต.บ้านพระเนตร

ขั้นตอนที่ 4 สํารวจบริบท จัดทำฐานข้อมูล

ได้มีการบูรณาการใช้ฐานข้อมูลร่วมกับหน่วยงานองค์กรต่างๆในชุมชนที่มีต้นทุนการทำงานเพื่อผู้พิการและผู้สูงอายุอยู่แล้ว ชุดฐานข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายได้แก่ ทะเบียนสมาชิก ข้อมูลจากใบสมัครสมาชิก ทะเบียนกิจกรรมธนาคารเวลา ข้อมูลจากสมุดบันทึกการแลกเปลี่ยนกิจกรรม มีการสำรวจข้อมูลความต้องการในการรับความช่วยเหลือของผู้รับบริการและการสำรวจศักยภาพของผู้ให้บริการในแบบฟอร์มการรับสมัคร รวมทั้งการประเมินความรู้ความเข้าใจทัศนคติและคุณภาพชีวิตผู้เข้าร่วมโครงการ นอกจากนี้ยังมีข้อมูลพื้นฐานด้านประชากร ข้อมูลด้านสุขภาพในชุมชน เช่น กลุ่มสูงอายุ กลุ่มผู้พิการ กลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งได้รับข้อมูลจาก รพ.สต.บ้านพระเนตร อบต.ต้า โรงเรียนบ้านห้วยโป่ง

ขั้นตอนที่ 5 จัดตั้งคณะกรรมการธนาคารเวลา

วันที่ 1 พฤศจิกายน 2563 เพื่อวางแผนการรับสมัครสมาชิกและเตรียมการจัดกิจกรรมปฐมนิเทศให้กับสมาชิกในชุมชน มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 11 คน มีการสร้างกฎกติกา ดังนี้

- 1.นายธนาคาร และคณะทำงานมีวาระ1ปี/สามารถสมัครต่อได้เมื่อมีการร้องขอจากสมาชิก
- 2.คณะทำงานประชุมอย่างน้อย 2เดือน/ครั้ง
- 3.สมาชิกมีการประชุมร่วมกับคณะทำงาน 3เดือน/ครั้ง
- 4.คณะทำงานต้องร่วมประชุมทุกครั้ง(เว้นแต่มีความจำเป็นจริง)
- 5.สมาชิกที่สมัครแล้วจะได้รับคะแนนสะสมทันที 5 แต้ม
- 6.สมาชิก เสียชีวิตหรือ ลาออกสามารถโอนสิทธิ์ให้ผู้อื่นได้ตามความต้องการหรือดุลพินิจของนายธนาคาร
- 7.สมาชิกที่ร้องขอความช่วยเหลือต้องอยู่ในดุลพินิจของนายธนาคารหรือคณะกรรมการ
- 8.นายธนาคาร คณะกรรมการ สมาชิกทุกคน จะต้องรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองที่ได้รับมอบหมายอย่าง

ซื่อตรงและเป็นธรรม

- 9.กฎระเบียบ สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของสถานการณ์โดยความเห็นชอบของ

คณะกรรมการ

มีการแต่งตั้งคณะกรรมการธนาคารเวลาจำนวนทั้งสิ้น 10 คน โดยมีนางคณินนิตย์ ไชยเทพ เป็นผู้จัดการธนาคารเวลา

ขั้นตอนที่ 6 จัดตั้งธนาคารเวลา

ได้มีการกำหนดสถานที่ตั้งของธนาคาร ที่บ้านเลขที่ 64 บ้านห้วยโป่ง หมู่ 19 ตำบลต้า อำเภอนาตาล จังหวัดเขมราฐ ซึ่งเป็นบ้านของผู้จัดการธนาคารเวลา การบริหารจัดการและการสื่อสารดำเนินการผ่านไลน์กลุ่มธนาคารเวลาเป็นหลัก

ขั้นตอนที่ 7 เปิดรับสมัครสมาชิกและดำเนินกิจกรรมช่วยเหลือสังคม

วันที่ 22 พฤศจิกายน 2563 ได้มีการจัดกิจกรรมปฐมนิเทศและเปิดธนาคารเวลาชุมชนบ้านห้วยโป่งหมู่ 19 อย่างเป็นทางการมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมประมาณ 50 ราย โดยได้รับความกรุณาจาก ทีมวิชาการได้เข้ามาช่วยเหลือทำความเข้าใจให้กับสมาชิกในชุมชน รวมทั้งสร้างแรงบันดาลใจให้กับคณะทำงานและสมาชิกธนาคารเวลา สมาชิกแรกเริ่มธนาคารเวลาบ้านห้วยโป่งหมู่ 19 มีจำนวน 10 ราย ต่อมาเพิ่มเป็น 37 ราย เพศชาย 7 คน เพศหญิง 30 คน และปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 40 ราย เพศชาย 7 คน เพศหญิง 33 คน สมาชิกส่วนใหญ่มีช่วงอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป สมาชิกที่เป็นองค์กรจำนวน 2 หน่วยงานได้แก่ธนาคารเวลาบ้านห้วยโป่ง และรพ.สต.บ้านพระเนตร

กิจกรรมแลกเปลี่ยนระหว่างสมาชิกทั้งหมดจำนวน 144 กิจกรรม และกิจกรรม ระหว่างองค์กรต่อองค์กร 2 กิจกรรม โดยมีรายละเอียดการแลกเปลี่ยนดังนี้

งานช่าง ซ่อมบำรุง เช่น การต่อเติมบ้านที่อยู่อาศัย สร้างโรงจอดรถ เทพื้นสนาม ลานหน้าบ้าน ทำโรงเรือน คอกควาย ซ่อมแซมหลังคาบ้าน ก่อสร้างกำแพงรั้ว มีการแลกเปลี่ยนจำนวน 38 ครั้ง

การให้บริการดูแล ส่งเสริมสุขภาพ มีการนวด การย้อมผม การถอนหางอก การบริการรับส่งไปโรงพยาบาลจำนวน 20 ครั้ง

บริการด้านงานบ้านงานครัว เช่น การทำอาหาร ทำความสะอาดบ้าน จำนวน 20 ครั้ง

การส่งเสริมการเรียนรู้ การสอนการใช้โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต จำนวน 2 ครั้ง

การแลกเปลี่ยนกิจกรรมอื่น ๆ พับเหรียญโปรยทาน, ข่ายของข้าว, ตัดต้นไม้, หวานข้าว, พนยาคุมหญ้า, ทำปุ๋ยชีวภาพ, ซ่อมข้าว, ปลุกนา, ดายหญ้า, ปลุกหญ้า, ทำบายศรี, ใส่ปุ๋ยนาข้าว, เก็บลำไย, เย็บกระชัง จำนวน 64 ครั้ง

ขั้นตอนที่ 8 เสริมพลังจิตอาสา

สมาชิกได้รับการพัฒนาศักยภาพ จำนวน 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 กิจกรรมพัฒนาศักยภาพด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและการจำหน่ายสินค้าออนไลน์ จัดกิจกรรมเมื่อวันที่ 26 กันยายน 2564 มีสมาชิกผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 25 คน ครั้งที่ 2 กิจกรรมพัฒนาศักยภาพด้านการดูแลและประเมินผู้สูงอายุ ผู้พิการ จัดกิจกรรมเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2564 มีสมาชิกเข้าร่วมจำนวน 15 คน เนื่องจากการสื่อสารภายในองค์กรในปัจจุบันจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีด้านการสื่อสารและเป้าหมายของธนาคารเวลา คือการเตรียมการเพื่อรองรับสังคมสูงวัย สมาชิกจึงจำเป็นต้องมีความรู้ด้านการดูแลและเข้าใจเกณฑ์การประเมินผู้สูงอายุ และผู้พิการ การทำงานต้องปรับเปลี่ยนตามบริบทของผู้รับบริการแต่ละบุคคล ต้องอาศัยประสบการณ์และการประเมินร่วมกันของทีมผู้ดูแล

ขั้นตอนที่ 9 ถอดบทเรียน ติดตาม ประเมินผลแบบเสริมพลัง

คณะกรรมการธนาคารเวลาห้วยโป่งมีการถอดบทเรียนการทำงานเป็นหลายระยะตั้งแต่ก่อนดำเนินโครงการ มีการประชุมคณะกรรมการเพื่อทบทวนวางแผนก่อนการดำเนินกิจกรรม (BAR) และการสรุปบทเรียนระหว่างดำเนินกิจกรรม

ได้แก่ มีการประชุมทบทวนสรุปผลหลังการเสร็จสิ้นกิจกรรม(AAR) อยู่เสมอ และจะมีการถอดบทเรียนใหญ่เมื่อสิ้นสุดโครงการมีการติดตามประเมินผลวัดความรู้ความเข้าใจ ทักษะและคุณภาพชีวิตของคณะกรรมการและสมาชิก โดยการจัดทำแบบประเมินก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ คณะกรรมการมีการติดตามผลของกิจกรรมแลกเปลี่ยนเวลาของสมาชิก เพื่อรวบรวมข้อมูลปัญหาความต้องการของสมาชิกเพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานธนาคารเวลาในพื้นที่อยู่เสมอ

คณะกรรมการได้จัดกิจกรรมการสรุปผลระหว่างการทำงานโดยใช้กระบวนการ ถอดบทเรียนร่วมกัน มีการจัดกิจกรรมถอดบทเรียนการทำงานเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2563 มีผู้เข้าร่วมจำนวน 11 คน บทเรียนที่สำคัญได้แก่ธนาคารเวลาเป็นเรื่องใหม่สำหรับคนในชุมชน หลักการฟังดูเหมือนง่าย แต่ทำได้ค่อนข้างยากสำหรับคนในชุมชนที่ยังไม่เคยมีประสบการณ์สมาชิกในชุมชนยังไม่เข้าใจกระบวนการของธนาคาร คณะทำงานยังมีความเข้าใจในกระบวนการบริหารจัดการโครงการค่อนข้างน้อย การบันทึกและการเบิกจ่ายงบประมาณ ต้องใช้ระยะเวลาศึกษาและช่วงเวลาวางจากงานอาชีพการพัฒนาทักษะการเป็นผู้นำ และการกล้าแสดงออก รวมทั้งการสร้างเชื่อมั่นของคนทำงานต้องอาศัยประสบการณ์ โอกาส และระยะเวลา จึงนำมาสู่การปรับกระบวนการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น จนทำให้จำนวนกิจกรรมแลกเปลี่ยนที่มีเพียง 40 กิจกรรม เพิ่มขึ้นเป็น 146 กิจกรรม ในปัจจุบัน

ขั้นตอนที่ 10 สังเคราะห์บทเรียน รายงานผลการดำเนินงาน

คณะกรรมการโดยฝ่ายบริหารมีการประชุมสังเคราะห์บทเรียนการทำงาน และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานในรูปแบบต่างๆที่เหมาะสมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระดับต่างๆ เช่นมีการจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน ประจำงวด รายงานการถอดบทเรียน รายงานเมื่อสิ้นสุดโครงการ เพื่อนำส่งหัวหน้าโครงการ การผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานในรูปแบบดิจิทัลที่เหมาะสมสำหรับสื่อสารในไลน์ภายในและภายนอกชุมชน

6.ชุมชนตำบลต้นเปา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ดำเนินการสำเร็จแล้ว 10 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การจัดให้มีคณะทำงานเตรียมการจัดตั้งธนาคารเวลาในพื้นที่

หลังจากตัวแทนชุมชนได้เข้าร่วมการปฐมนิเทศโครงการแล้วเกิดความสนใจเข้าจึงตัดสินใจเข้าร่วมโครงการธนาคารเวลา เมื่อกลับมาจึงปรึกษากับแกนนำชุมชนและเครือข่ายการทำงานด้านผู้สูงอายุผู้พิการ และได้มีการจัดตั้งเป็นคณะทำงานจำนวน 15 คน ซึ่งจะเป็นแกนนำในการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นการบุกเบิกไปสู่การจัดตั้งธนาคารเวลาในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม

ขั้นตอนที่ 2 สร้างการรับรู้ การยอมรับของสังคม ชุมชนในพื้นที่

เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2563 ได้มีการจัดการประชุมชี้แจงธนาคารเวลาเพื่อสร้างการรับรู้ โครงการขับเคลื่อนและพัฒนารูปแบบการดำเนินงานธนาคารเวลาในระดับชุมชน ตำบลต้นเปา มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมดจำนวน 25 คน

ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2563 จัดการประชุมปฐมนิเทศ มีการเปิดธนาคารเวลาอย่างเป็นทางการ และมีทีมวิชาการได้ลงพื้นที่หนุนเสริมในชี้แจงสร้างความเข้าใจทำให้คณะทำงานและสมาชิกใหม่มีความเข้าใจเรื่องธนาคารเวลามากขึ้นมีการตอบข้อซักถามชี้แจงทำความเข้าใจต่อกติกาธนาคารเวลาร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 3 เตรียมความพร้อม สร้างความร่วมมือในพื้นที่

ในเวทีสร้างความเข้าใจได้เชิญผู้แทนหน่วยงานองค์กรต่างๆในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมทั้งในระดับคณะทำงาน ตั้งแต่เริ่มแรก การมีผู้แทนหน่วยงานองค์กรต่างๆเข้ามาเป็นคณะทำงานได้แก่ รพ.สต อสม เทศบาล กำนันผู้ใหญ่บ้าน จึงช่วยในบทบาทด้านต่างๆได้แก่การประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องในชุมชน หน่วยงานองค์กรที่ยินดีร่วมมือกับธนาคารเวลา จำนวน 4 หน่วยงาน ได้แก่ เทศบาลเมืองต้นเปา กลุ่มแม่บ้านบ้านต้นผึ้ง อสม.ตำบลต้นเปา และชมรมผู้สูงอายุ

ขั้นตอนที่ 4 สสำรวจบริบท จัดทำฐานข้อมูล

คณะกรรมการได้รับความอนุเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนจากเทศบาล ข้อมูลผู้สูงอายุจากชมรมผู้สูงอายุ และมีการวิเคราะห์ข้อมูลจากใบสมัครสมาชิกเพื่อวิเคราะห์ศักยภาพของผู้ให้และผู้รับบริการ

ขั้นตอนที่ 5 จัดตั้งคณะกรรมการธนาคารเวลา

วันที่ 27 พฤศจิกายน 2563 ได้มีการประชุมคณะทำงาน เพื่อประชุมทำความเข้าใจผู้นำ/แกนนำ มีการตั้งกรรมการ ออกเกณฑ์ กติกาธนาคารเวลา มีจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด 31 ท่าน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 1.สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการธนาคารเวลาต้องสมัครเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจ
- 2.สมาชิกต้องระบุความสามารถ และเวลาที่เข้าร่วมทำกิจกรรมธนาคารเวลาได้
- 3.เวลาที่ใช้ทำกิจกรรมต้องไม่เกิน 2 ชม. ต่อ 1 กิจกรรม
- 4.ต้องไม่เรียกร้องทรัพย์สินเงินทองในการแลกเปลี่ยนกิจกรรม
- 5.ต้องมีความซื่อสัตย์ต่อกันและกัน
- 6.ต้องไม่เลือกปฏิบัติต่อสมาชิกคนใดคนหนึ่ง
- 7.ต้องมองเห็นความสำคัญต่อการทำกิจกรรม เพื่อให้กิจกรรมลุล่วงไปด้วยดี
- 8.ต้องไม่ปฏิเสธในการรับทำกิจกรรม

9.สมาชิกทุกคนจะได้รับคะแนนคนละ 5 คะแนนเพื่อเป็นทุนในการทำกิจกรรม

10.ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด ถ้าฝ่าฝืนจะมีโทษโดยการตัดออกจากการเป็นสมาชิก

คณะกรรมการธนาคารเวลาจำนวนทั้งสิ้น 21 คน โดยมีนาย ญัฐพนธ์ สิทธิดำรง เป็นผู้จัดการธนาคารเวลา
มีที่ปรึกษา 2 ท่านจากทีมวิชาการจากโครงการ

ขั้นตอนที่ 6 จัดตั้งธนาคารเวลา

ได้มีการกำหนดสถานที่ตั้งของธนาคาร ที่บ้านเลขที่ 989 หมู่ 7 ตำบลต้นเปา อำเภอสันกำแพง จังหวัด
เชียงใหม่ ซึ่งเป็นที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน การบริหารจัดการและการสื่อสารดำเนินการผ่านไลน์กลุ่มธนาคารเวลาเป็นหลัก

ขั้นตอนที่ 7 เปิดรับสมัครสมาชิกและดำเนินกิจกรรมช่วยเหลือสังคม

เปิดทำการเมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2563 ได้เริ่มรับสมัครสมาชิกอย่างต่อเนื่องในการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ การปฐมนิเทศ และการเดินสายแนะนำแบบปากต่อปากของคณะกรรมการ มีสมาชิกแรกเริ่มจำนวน 5 คน เป็นชาย 1 คน หญิง 4 คน ต่อมาเพิ่มเป็นจำนวน 10 คน เป็นชาย 2 คน หญิง 8 คน ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 32 คน เป็นชาย 7 คน หญิง 25 คน แบ่งเป็นสมาชิกผู้สูงอายุ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 65.6 สมาชิกวัยแรงงาน จำนวน 11 คนคิดเป็นร้อยละ 34.4

กิจกรรมแลกเปลี่ยนระหว่างสมาชิกจำนวนทั้งสิ้น 15 กิจกรรม และกิจกรรมแลกเปลี่ยนระหว่างบุคคลต่อองค์กร 1 กิจกรรม ยังไม่มีการแลกเปลี่ยนระหว่างองค์กรต่อองค์กร กิจกรรมที่มีการแลกเปลี่ยนได้แก่ ตัดหญ้า ยกต้นไม้ ต่อท่อประปา ติดตั้งราวผ้าฆ่าเชื้อ ขั้วรถรับส่งสมาชิกไปยังโรงพยาบาล ย้อมสีผม วิทยากร

ขั้นตอนที่ 8 เสริมพลังจิตอาสา

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 สมาชิกมีความประสงค์จะช่วยเหลือชุมชน จึงได้จัดกิจกรรมสอนการทำเจลแอลกอฮอล์สำหรับแจกจ่ายแก่สมาชิก เพื่อเป็นการรณรงค์ลดการการแพร่กระจาย ของโควิด19 เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2564 มีสมาชิกผู้เข้าร่วมจำนวน 15 คน

ขั้นตอนที่ 9 ถอดบทเรียน ติดตาม ประเมินผลแบบเสริมพลัง

กิจกรรมถอดบทเรียนการทำงานหลังสิ้นสุดโครงการจัดเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2564 มีผู้เข้าร่วมจำนวน 15 คน บทเรียนที่สำคัญ ได้แก่ สมาชิกเห็นว่าธนาคารเวลาเป็นเครื่องมือสำคัญที่สามารถรองรับสังคมสูงวัยสำหรับชุมชน ช่วยลดค่าใช้จ่ายและลดภาระของลูกหลาน ธนาคารเวลาช่วยในการรื้อฟื้นประเพณีการเอามื้อ การช่วยเหลือ การแบ่งปันของสมาชิกในชุมชน การให้บริการทำให้สมาชิกเห็นคุณค่าในตัวเอง และหากสมาชิกต้องการให้บริการอย่างมีคุณภาพต้องมีการพัฒนาทักษะของตนเองอย่างต่อเนื่องและหลากหลาย

ขั้นตอนที่ 10 สังเคราะห์บทเรียน รายงานผลการดำเนินงาน

คณะกรรมการมีการประชุมทุก 2 เดือนเพื่อทบทวนและสังเคราะห์บทเรียนการทำงานเพื่อปรับปรุงการทำงาน เลขานุการของธนาคารได้จัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปี รายงานการถอดบทเรียน รายงานเมื่อสิ้นสุดโครงการ เพื่อนำส่งหัวหน้าโครงการ มีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานสำหรับสื่อสารในไลน์ของสมาชิกและกลุ่มไลน์ต่างๆของชุมชน

7.บ้านกู่ฮ่อสามัคคี ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ดำเนินการสำเร็จแล้ว 10 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การจัดให้มีคณะทำงานเตรียมการจัดตั้งธนาคารเวลาในพื้นที่

เมื่อแกนนำชุมชนที่เข้ารับการปฐมนิเทศโครงการธนาคารเวลากลับมายังชุมชนได้มีการขยายแนวคิดโดยการปรึกษารื้อกับแกนนำเครือข่ายต่างๆได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน เทศบาลตำบลบ้านหลวง รพ.สต.และแกนนำอาสาสมัครได้รับการตอบรับด้วยดี มีการคัดเลือกคณะทำงานเตรียมการเพื่อจัดตั้งธนาคารเวลาขึ้นจำนวน 14 คน

ขั้นตอนที่ 2 สร้างการรับรู้ การยอมรับของสังคม ชุมชนในพื้นที่

วันที่ 6 มกราคม 2564 มีประชุมทำความเข้าใจแก่สมาชิกในชุมชนบ้านกู่ฮ่อมีผู้เข้าร่วมสนใจเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 30 คน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน จนท.เทศบาลตำบลบ้านหลวง จนท.รพ.สต. แกนนำอาสาสมัครฯ กลุ่มผู้สูงอายุและสมาชิกในชุมชนผู้สนใจ

เมื่อวันที่ 17 มกราคม 2564 มีการจัดเวทีเพื่อสร้างความเข้าใจการทำงานธนาคารเวลาครั้งที่2 ในหมู่บ้านบ้านกู่ฮ่อสามัคคี มีจำนวนผู้เข้าร่วมทั้งหมด 20 คน ซึ่งในเวทีนี้ได้รับความอนุเคราะห์จากทีมพี่เลี้ยงได้แก่ คุณมัลลิกา ตะติยาพรพันธ์ ผอ.รพ.สต.บ้านพญาชมพู และนายอนันต์ แสงบุญ ผู้จัดการ มาให้ความรู้ความเข้าใจแนวทางการดำเนินงานธนาคารเวลาของชุมชนทำให้กรรมการ สมาชิกและผู้แทนหน่วยงานองค์กรต่างๆเกิดความเข้าใจมากขึ้น

และในวันที่ 20 เมษายน 2564 โครงการธนาคารเวลาบ้านกู่ฮ่อสามัคคี ได้มีการจัดการประชุมเพื่อประชาสัมพันธ์โครงการธนาคารเวลาบ้านกู่ฮ่อสามัคคี สร้างการรับรู้สร้างความเข้าใจเป็นวงกว้างมากยิ่งขึ้นรวมทั้งคณะทำงานธนาคารเวลาได้ช่วยกันประชาสัมพันธ์โครงการฯ และสร้างความเข้าใจในการป้องกันตนเอง จากโรคโควิด-19 มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมดจำนวน 20 คน และได้มีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องในชุมชน

ขั้นตอนที่ 3 เตรียมความพร้อม สร้างความร่วมมือในพื้นที่

กิจกรรมสร้างความเข้าใจ แนวทางการดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการธนาคารเวลาให้กับคณะทำงานและแกนนำกลุ่มองค์กรในพื้นที่ ตำบลบ้านหลวง ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ผู้สูงอายุ อสม. กลุ่มสตรี และ จนท.ทต.บ้านหลวง ผู้แทนหน่วยงานองค์กรต่างๆในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมทั้งในระดับคณะทำงานตั้งแต่เริ่มแรก การมีผู้แทนหน่วยงานองค์กรต่างๆเข้ามาเป็นคณะทำงานช่วยสนับสนุนงานด้านต่างๆของธนาคารเวลาเช่นการช่วยขยายข่าวเชิญชวนผู้คนที่สนใจสมัครสมาชิก

ขั้นตอนที่ 4 สสำรวจบริบท จัดทำฐานข้อมูล

ชุดฐานข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายและจัดทำฐานข้อมูลธนาคารเวลาได้แก่

- 1.ทะเบียนสมาชิก ข้อมูลจากใบสมัครสมาชิก
- 2.ทะเบียนกิจกรรมธนาคารเวลา ข้อมูลจากสมุดบันทึกการแลกเปลี่ยนกิจกรรม
- 3.ทะเบียนกลุ่มเป้าหมายในชุมชน เช่น กลุ่มสูงอายุ กลุ่มผู้พิการ กลุ่มเด็กและเยาวชน และข้อมูลพื้นฐานในชุมชน จาก เทศบาลตำบลบ้านหลวง

ขั้นตอนที่ 5 จัดตั้งคณะกรรมการธนาคารเวลา

วันที่ 17 มกราคม 2564 ได้มีการประชุม เพื่อประชุมทำความเข้าใจผู้นำ/แกนนำครั้งที่ 2 มีการตั้งคณะกรรมการธนาคารเวลาจำนวนทั้งสิ้น 20 คน โดยมี นางพิมพ์พร ภิระคำ เป็นผู้จัดการธนาคารเวลา มีการกำหนดกติกา ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 1.นายธนาคาร และคณะทำงานมีวาระ1ปี/สามารถสมัครต่อได้เมื่อมีการร้องขอจากสมาชิก
- 2.คณะทำงานประชุมอย่างน้อย 3 เดือน/ครั้ง
- 3.สมาชิกมีการประชุมร่วมกับคณะทำงาน 4 เดือน/ครั้ง
- 4.คณะทำงานต้องร่วมประชุมทุกครั้ง(เว้นแต่มีความจำเป็นจริง)
- 5.สมาชิกที่สมัครแล้วจะได้รับคะแนนสะสมทันที 5 แต้ม
- 6.สมาชิก เสียชีวิตหรือ ลาออกสามารถโอนสิทธิ์ให้ผู้อื่นได้ตามความต้องการหรือดุลพินิจของนายธนาคาร
- 7.สมาชิกที่ร้องขอความช่วยเหลือต้องอยู่ในดุลพินิจของนายธนาคารหรือคณะกรรมการ
- 8.นายธนาคาร คณะกรรมการ สมาชิกทุกคน จะต้องรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองที่ได้รับมอบหมายอย่าง ชัดเจนและเป็นธรรม
- 9.กฎระเบียบ สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของสถานการณ์โดยความเห็นชอบของ คณะกรรมการ

ขั้นตอนที่ 6 จัดตั้งธนาคารเวลา

ได้มีการกำหนดสถานที่ตั้งของธนาคาร หมู่ 21 ต.บ้านหลวง อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่ ซึ่งเป็นหอประชุมประจำหมู่บ้านคู่อ การบริหารจัดการและการสื่อสารดำเนินการผ่านไลน์กลุ่มธนาคารเวลาเป็นหลัก

ขั้นตอนที่ 7 เปิดรับสมัครสมาชิกและดำเนินกิจกรรมช่วยเหลือสังคม

ธนาคารบ้านคู่อ เปิดทำการอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2564 สมาชิกแรกเริ่มจำนวน 20 คน เป็นชาย 10 คน หญิง 10 คน มีการบอกรับสมาชิกโดยให้คณะกรรมการ ออกเชิญชวนแบบปากต่อปากทำให้ปัจจุบันมีสมาชิกเพิ่มเป็นจำนวน 50 คน เป็นชาย 24 คน หญิง 26 คน

กิจกรรมแลกเปลี่ยนจำนวนทั้งสิ้น 32 เป็นกิจกรรมระหว่างสมาชิกทั้งหมดจำนวน 32 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมล้างท่อระบายน้ำ จำนวน 7 ครั้ง รับ ส่งไปโรงพยาบาล จำนวน 1 ครั้ง กิจกรรมทำอาหารสำหรับผู้กักตัว และด่านคัดกรองโควิด-19 จำนวน 14 ครั้ง ปลูกข้าว, ดายหญ้า, ปลูกหญ้า ใส่ปุ๋ยนาข้าว, เก็บลำไย จำนวน 10 ครั้ง

ขั้นตอนที่ 8 เสริมพลังจิตอาสา

กิจกรรมพัฒนาศักยภาพสมาชิกธนาคารเวลาได้แก่ กิจกรรมพัฒนาความเป็นจิตอาสาจิตสาธารณะในชุมชน จัดเมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2564 มีสมาชิกและประชาชนที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 60 คน

กิจกรรมที่ 2 เป็นกิจกรรมพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการให้แก่คณะกรรมการธนาคารเวลา ชื่อ กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ การวิเคราะห์ข้อมูล และศักยภาพการเป็นผู้นำคณะทำงานธนาคารเวลา จัดเมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2564 มีคณะกรรมการเข้าร่วมจำนวน 20 คน โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ณ ธนาคารเวลาบ้านพญาชม ตำบลหมูก อำเภอสรรค์ จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวิทยากร คือ นายอนันต์ แสงบุญ และ นางมัลลิกา ตะติยาพรพันธ์

ขั้นตอนที่ 9 ถอดบทเรียน ติดตาม ประเมินผลแบบเสริมพลัง

คณะกรรมการมีการประชุมสรุปผลการดำเนินงานทุก 2 เดือน และยังได้มีการสรุปผลระหว่างการทำงาน โดยใช้กระบวนการถอดบทเรียนการทำงาน เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2564 มีคณะกรรมการและสมาชิกเข้าร่วมจำนวน 60 คน มีการใช้แบบสอบถามประเมินความรู้ความเข้าใจทัศนคติของคณะกรรมการและสมาชิก และการติดตามคุณภาพชีวิตของสมาชิกเมื่อสิ้นสุดโครงการ

ขั้นตอนที่ 10 สังเคราะห์บทเรียน รายงานผลการดำเนินงาน

คณะกรรมการมีการสังเคราะห์บทเรียนการทำงานในที่ประชุมคณะกรรมการ และได้ร่วมกันจัดทำรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานทุกงวด มีการจัดทำรายงานการถอดบทเรียน และรายงานเมื่อสิ้นสุดโครงการ มีการรายงานผลต่อเทศบาลและหน่วยงานองค์กรภาคีเครือข่าย และประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานในช่องทางการจัดกิจกรรมต่างๆของชุมชน

8.ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่

ดำเนินการสำเร็จแล้ว 10 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การจัดให้มีคณะทำงานเตรียมการจัดตั้งธนาคารเวลาในพื้นที่)

อำเภอเวียงแหงมีประชากรที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ถึง 9 ชนเผ่าคือ ไทยใหญ่ ลีซู จีนยูนาน ลาหู่ กะเหรี่ยง ปะหล่อง ไทลื้อ อาข่า และคนเมือง เป็นอำเภอที่อยู่ห่างไกล การคมนาคมยากลำบาก แคนนำชุมชนได้รับโอกาสในการเข้าร่วมโครงการ ธนาคารเวลา หลังจากกลับมาจากการประชุมปฐมนิเทศจึงปรึกษารื้อกับเครือข่ายแกนนำต่างๆที่เคยร่วมงานพัฒนาในพื้นที่ ในที่สุดทุกฝ่ายก็เห็นด้วยในการขับเคลื่อนธนาคารเวลาจึงมีการจัดตั้งคณะทำงานเตรียมการจัดตั้งธนาคารเวลาอำเภอเวียงแหงขึ้น โดยมีคณะทำงาน 20 คน

ขั้นตอนที่ 2 สร้างการรับรู้ การยอมรับของสังคม ชุมชนในพื้นที่

ประชาสัมพันธ์/ประชุมสร้างการรับรู้ การยอมรับแก่ประชาชนในพื้นที่ ได้จัดประชุม เพื่อประชาสัมพันธ์ ในกลุ่มเป้าหมายเฉพาะจำนวน 4 หมู่บ้าน คือ บ้านแม่หาด ต.เมืองแหง บ้านปากกล้วย ต.เปียงหลวง บ้านห้วยไคร้ใหม่ ต.เปียงหลวง บ้านแปกแซม ต.เปียงหลวง หมู่บ้านละ 1 ครั้ง เฉลี่ยหมู่บ้านละ 20 คน ระดับกลุ่มนักศึกษา กศน. 2 กลุ่ม คือ ตำบลเปียงหลวง 1 กลุ่ม และตำบลเมืองแหง จำนวน 1 กลุ่ม รวม 55 คนและระดับหน่วยงานอีก 1 ครั้ง รวม 18 หน่วยงาน นอกจากนั้น ยังได้ประชาสัมพันธ์ในการประชุมประจำเดือนของกำนันผู้ใหญ่บ้าน และได้ประชาสัมพันธ์ผ่านกิจกรรมของชุมชน เช่น การประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน การประชุมประจำเดือนของส่วนราชการ การจัดกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ การประชาสัมพันธ์ผ่านวิทยุชุมชนคนรักวัยแหง เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 เตรียมความพร้อม สร้างความร่วมมือในพื้นที่

ในเวทีสร้างความเข้าใจได้เชิญผู้แทนหน่วยงานองค์กรต่างๆในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมทั้งในระดับคณะทำงาน ตั้งแต่เริ่มแรก การมีผู้แทนหน่วยงานองค์กรต่างๆเข้ามาเป็นคณะทำงานได้แก่ ครู กศน. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

และตัวแทนเจ้าหน้าที่จากทั้ง 3 อบต.(เทศบาลต.แสนไห อบต.เมืองแหง อบต.เปียงหลวง). พัฒนาชุมชนอำเภอเวียงแหง กศน. อำเภอเวียงแหง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านจอง,บ้านม่วงปือก,บ้านเปียงหลวง ผู้แทนตำรวจ หมอ ทหาร กลุ่มองค์กรต่าง ๆ เช่น อสม.,กลุ่มสตรี, กลุ่มผู้สูงอายุ ตัวแทนเยาวชนกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆได้แก่ กลุ่มเยาวชนบ้านปากกล้วย, กลุ่มเยาวชนบ้านห้วยไคร้ใหม่ กลุ่มแม่บ้านบ้านแม่หาด กลุ่มท่องเที่ยวบ้านแม่หาด กลุ่มจักสานบ้านแม่หาด คณะกรรมการหมู่บ้าน หน่วยงานองค์กรร่วมมิตรจึงช่วยในบทบาทด้านต่างๆได้แก่การประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องในชุมชน สนับสนุนบุคลากร สถานที่ และบุคลากรงบประมาณในการจัดกิจกรรมร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 4 สรรวจบริบท จัดทำฐานข้อมูล

การรวบรวม และจัดทำฐานข้อมูลสมาชิก และกลุ่มเป้าหมาย (เด็กเยาวชน จิตอาสาผู้พิการและสูงอายุ) ชื่อชุดฐานข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ชุดฐานข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย ประกอบไปด้วย (1) ข้อมูลพื้นฐานจากแผนชุมชน ต.เมืองแหง ต.แสนไห และต.เปียงหลวง (2) ข้อมูลผู้พิการและผู้สูงอายุ ข้อมูลจาก ทั้ง 3 อบต. พื้นที่ อ.เวียงแหง (3) ข้อมูลด้านสถานการณ์สุขภาพจาก รพ.สต.บ้านจอง และรพ.สต.บ้านเปียงหลวง เพื่อทราบถึงสมรรถนะ ทักษะ ความสามารถรายบุคคล และนำเป็นข้อมูลพื้นฐานการออกแบบการบริการของธนาคารเวลา

ขั้นตอนที่ 5 จัดตั้งคณะกรรมการธนาคารเวลา

มีการประชุมเพื่อคัดเลือกคณะกรรมการธนาคารเวลา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการธนาคารเวลาจำนวนทั้งสิ้น 20 คน แบ่งกลไกคณะทำงาน 2 ชุดคือคณะกรรมการดำเนินการ10 คน และคณะกรรมการอำนวยการ10 คน มีการสร้างกฎกติกา จำนวน 11 ข้อ ดังนี้

- 1.สมาชิกสามารถมีได้ในรูปแบบ รายบุคคลและรายกลุ่มหรือองค์กร เช่น หน่วยงาน หมู่บ้าน
2. สมาชิกทุกคน/องค์กรต้องสมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิกธนาคารด้วยความสมัครใจและลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ
3. สมาชิกทุกคน/ทุกองค์กร มีความสามารถ มีคุณค่า มีเวลาเท่ากัน และแบ่งปันกัน ช่วยเหลือกันและกัน ก่อเกิดความรัก ความสามัคคี มีส่วนร่วม
4. ไม่มีการใช้หรือให้เงิน เป็นค่าจ้าง ค่าตอบแทน ในการทำกิจกรรมใด ๆ ของธนาคารเวลา ยกเว้นจะเป็นสินน้ำใจระหว่างผู้แลกเวลาที่ไม่ใช่รูปแบบค่าตอบแทน เช่น การเลี้ยงอาหาร ของฝาก ในจำนวนที่เหมาะสม เป็นต้น
- 5.เป็นการทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนกิจกรรมระหว่างสมาชิกกับสมาชิก สมาชิกกับองค์กร และองค์กรกับองค์กร
6. การร้องขอกิจกรรมใด ๆ ของสมาชิกธนาคารเวลา ต้องร้องขอผ่านผู้จัดการธนาคาร ผู้ช่วยธนาคารเวลาเท่านั้น
7. ในกรณีที่สมาชิกกลุ่ม สามารถร้องขอต่อหัวหน้ากลุ่มหรือผู้จัดการธนาคารเวลาสาขาย่อย โดยผู้จัดการสาขาย่อย ต้องแจ้งต่อผู้จัดการกลางเพื่อบันทึกและดำเนินการแลกเวลา
8. สมาชิกทุกคน/ทุกองค์กรจะได้คะแนนเริ่มต้นเพื่อเป็นต้นทุนจำนวน 5 คะแนน
9. การให้คะแนนของธนาคารเวลา”ฮอมใจใส่เวลา” อ.เวียงแหง
 - กิจกรรมที่ใช้เวลาในการให้บริการตั้งแต่ 1 - 3 ชั่วโมง ให้คะแนน 1 คะแนน
 - กิจกรรมที่ใช้เวลาในการให้บริการตั้งแต่ 3 - 6 ชั่วโมง ให้คะแนน 2 คะแนน

10.คะแนนที่จะสามารถให้ผู้รับผลประโยชน์แทนได้ ได้แก่ สามี ภรรยา และบุตร รวมถึงหน่วยงาน องค์กร หรือบุคคลใด ๆ ได้

11. มีวาระของคณะทำงาน มีวาระการทำงาน 4 ปี และสามารถเป็นติดต่อกันได้ 3 สมัย

ขั้นตอนที่ 6 จัดตั้งธนาคารเวลา

การเปิดทำการธนาคารเวลา รับสมัครสมาชิกธนาคารเวลา เปิดทำการเมื่อวันที่ 15 มกราคม. 2564 ที่ทำการธนาคารเวลาตั้งอยู่ที่ กศน.ตำบลเมืองแหง อ.เวียงแหง จ.เชียงใหม่

ขั้นตอนที่ 7 เปิดรับสมัครสมาชิกและดำเนินกิจกรรมช่วยเหลือสังคม

มีสมาชิกแรกเริ่ม 18 คนปัจจุบันมีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 69 คน จำแนกเป็นเพศชาย 38 คน เพศหญิง 31 คน ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 25-45 ปี สมาชิกรูปแบบกลุ่ม/องค์กร รวม 17 กลุ่ม/องค์กร

การแลกเปลี่ยนคะแนน และจัดกิจกรรมช่วยเหลือสังคม การบันทึกคะแนนโดยวิธี บันทึกในสมุดบันทึก กิจกรรมแลกเปลี่ยน 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) กิจกรรมแลกเปลี่ยนบุคคลกับบุคคล 2) กิจกรรมแลกเปลี่ยนบุคคลกับองค์กร 3) กิจกรรมแลกเปลี่ยนองค์กรกับองค์กร ซึ่งสามารถสรุปคะแนนได้ ดังต่อไปนี้

7.1 เกิดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเวลาจำนวน 145 ครั้ง แบ่งเป็นระหว่างบุคคลกับบุคคล จำนวน 70 คะแนน ส่วนใหญ่เป็นการแลกเวลาในกลุ่มบุคคลที่มีบ้านหรือภูมิลำเนาใกล้เคียงกัน เช่นในกลุ่มเด็กเยาวชนบ้านห้วยไคร้ใหม่ ซึ่งเป็นชาติพันธุ์ลาหู่ ที่เป็นสมาชิกธนาคารเวลา จะมีการช่วยเหลือกิจกรรมซึ่งกันและกันในรูปแบบของการลงแขกหรือลงแรง ร่วมกัน ครั้งละ 5 – 10 คน มีการกำหนดว่าในแต่ละครั้งใครจะเป็นผู้ได้แต้ม โดยหัวหน้ากลุ่มหรือผู้จัดการสาขาย่อยจะเป็นผู้กำหนดและแจ้งต่อธนาคารกลางเพื่อบันทึกแต้ม กิจกรรมที่แลกเปลี่ยนแต้ม เช่น การปลูกข้าวโพด ดายหญ้า เกี่ยวข้าว เก็บข้าวโพด ตัดต้นไม้ เป็นต้น

7.2 การแลกเวลาบุคคลกับกลุ่ม/องค์กร จำนวน 45 ครั้ง / แต้ม เช่น การช่วยเป็นวิทยากรอบรมตามที่กลุ่ม หรือหน่วยงานร้องขอ เช่น การอบรมยาเสพติด การอบรมไฟฟ้า อบรมโควิด อบรมกฎหมาย อบรมสุขภาพ การช่วยกลุ่ม / องค์กรทำความสะอาด ตัดต้นไม้ จัดทำเอกสาร แจกใบงาน ทาสีอาคาร เป็นต้น

7.3 การแลกเปลี่ยนเวลาองค์กรกับองค์กร จำนวน 30 ครั้ง ซึ่งเป็นต้นทุนในการทำงานแบบภาคีเครือข่ายในพื้นที่อำเภอเวียงแหง ซึ่งมีหน่วยงานที่เป็นสมาชิกธนาคารเวลา จำนวน 17 กลุ่ม เช่น กศน. เวียงแหง พัฒนาสังคม ชุม ชพส. 3201 สถานีตำรวจภูธรเวียงแหง โรงพยาบาลเวียงแหง อบต.เมืองแหง อบต.เปียงหลวง กลุ่มเยาวชนบ้านห้วยไคร้ใหม่ กลุ่มเยาวชนบ้านปากกล้วย กลุ่มแม่บ้านแม่หาด กลุ่มจักสาน กลุ่มท่องเที่ยว กลุ่มเยาวชนกุงจ่อ รูปแบบของกิจกรรมที่แลกเปลี่ยนเวลา เช่น การเป็นวิทยากรอบรม เรื่อง การศึกษา เพศ ยาเสพติด โควิด19 ผู้พิการ อาชีพ ช่างฝีมือ รวมถึงการได้ แต้มจากการเป็นเจ้าภาพด้านอาคารสถานที่ รับผิดชอบ หรือสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น โดยตัวแทนหน่วยงานที่เป็นสมาชิกธนาคารเวลาแจ้งมายังผู้จัดการกลางหรือธนาคารกลาง และหากมีการร่วมกิจกรรมหลายหน่วยงาน ก็จะเป็นการตกลงกันว่า หน่วยงานไหนจะได้รับคะแนนจากหน่วยงานไหน ซึ่งคล้ายลักษณะของการเอามื้อหรือลงแรงแบบบุคคลกับบุคคล

ขั้นตอนที่ 8 เสริมพลังจิตอาสา

1. กิจกรรมพัฒนาศักยภาพสมาชิกธนาคารเวลาที่เป็นแกนนำเยาวชนบ้านปากกล้วย จัดเมื่อวันที่ 13 มิ.ย. 64 ผู้เข้าร่วมจำนวน 20 คน ด้วยหลักสูตร “เยาวชนรุ่นใหม่ใส่ใจชุมชนและสังคม” โดยวิทยากรสหวิชาชีพ อ.เวียงแหง ระยะเวลา 1 วัน 1 คืน ณ บ้านปากกล้วย ต.เปียงหลวง อ.เวียงแหง จ.เชียงใหม่ กิจกรรมมีการแลกเปลี่ยน สัณสุรค์ รายงานผลการทำกิจกรรมที่ผ่านมา เชิญชวน ประชาสัมพันธ์ให้เกิดการแลกเปลี่ยนกิจกรรม ทบทวนปัญหา อุปสรรค ร่วมวางแผนการทำงาน ในสภาวะโควิด 19

2. กิจกรรมพัฒนาศักยภาพสมาชิกธนาคารเวลาทั้งระดับบุคคลและระดับองค์กร ในการสร้างความรู้ความเข้าใจในการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด 19 การฝึกทักษะการตรวจคัดกรองเชิงรุกด้วย ATK และการเตรียมความพร้อมชุมชนในการทำ Home Isolation มีผู้เข้าร่วมจำนวน 150 คนจากหน่วยงานที่เป็นสมาชิกธนาคารเวลา เช่น ครู กศน. ครู สพล. โรงพยาบาล อสม. ตำรวจ ทหาร โดยจัดวันที่ 2 พฤศจิกายน 2564 ณ โรงเรียนบ้านเวียงแหง

3. กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพกลไก/คณะทำงาน เรื่องการรู้สิทธิของคณพิการ และการประเมินความพิการ เพื่อให้สามารถจัดบริการให้กับกลุ่มคนเปราะบาง ได้แก่ ผู้สูงอายุ คณพิการ ได้จัดขึ้นเมื่อ วันที่ 9 ต.ค. 64

ขั้นตอนที่ 9 ถอดบทเรียน ติดตาม ประเมินผลแบบเสริมพลัง

การติดตามและประเมินผล ได้มีการวัดผลแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ได้แก่ (1) การสังเกตการณ์ (2) การประชุมคณะทำงาน (3) กระบวนการถอดบทเรียน นอกจากนั้น ยังมีการติดตาม หนุนเสริมกำลัง การพัฒนาศักยภาพ จากทีมผู้รับผิดชอบแผนงานโครงการ และทีมวิชาการจากโครงการ นอกจากนี้ยังมีการประเมินความรู้ ความเข้าใจ แบบสอบถามคุณภาพชีวิต WHO ของสมาชิกและคณะกรรมการอีกด้วย

20 พฤศจิกายน 64 มีการจัดกระบวนการถอดบทเรียนคนทำงาน มีการทบทวนการทำงานที่ผ่านมา วิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหาอุปสรรค และโอกาสในการพัฒนากระบวนการทำงาน และพัฒนาศักยภาพคนทำงาน มีผู้เข้าร่วม จำนวน 20 คน

ขั้นตอนที่ 10 สังเคราะห์บทเรียน รายงานผลการดำเนินงาน

ได้มีการจัดทำรายงานรายวด รายงานถอดบทเรียน และรายงานเมื่อสิ้นสุดโครงการนำเสนอต่อหัวหน้าโครงการ และเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ จากการดำเนินการธนาคารเวลา แก่บุคคลหน่วยงานองค์กร ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง อาทิ คณะกรรมการ สมาชิก ปกครองอำเภอเวียงแหง, กลุ่ม อสม., อบต.และเทศบาลทั้ง 3 แห่งในพื้นที่ อ.เวียงแหง, คณะกรรมการหมู่บ้าน, ที่ประชุมกำนันผู้ใหญ่บ้าน, ที่ประชุมส่วนราชการ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เป็นต้น

กิจกรรมที่ 3.สนับสนุน ติดตามกำกับการจัดตั้งธนาคารเวลาชุมชนในพื้นที่ 8 ชุมชน

3.1 โครงการได้จัดพิมพ์คู่มือการดำเนินงานธนาคารเวลา จำนวน 150 ชุด สำหรับแจกให้คณะทำงานและแกนนำชุมชนทั้ง 8 ชุมชนในการปฐมนิเทศโครงการ เพื่อใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานในพื้นที่ ซึ่งเป็นคู่มือที่มาจากประสบการณ์การดำเนินงานของธนาคารเวลาตำบลสมญาที่ถอดบทเรียนการทำงานจากโครงการระยะที่ 1 ทีมวิชาการที่ลงไป

หนุนเสริมในพื้นที่ที่เป็นผู้ถ่ายทอดจากประสบการณ์ตรงของทีมวิชาการในการดำเนินงานของธนาคารเวลาตำบลชมพู จึงช่วยให้พื้นที่มีความเข้าใจแนวทางการบริหารจัดการธนาคารเวลามากขึ้น

3.2 การลงพื้นที่เพื่อสนับสนุนการจัดตั้งธนาคารเวลาของคณะทำงานแกนนำชุมชน โดยทีมวิชาการโครงการ 2 ท่าน ได้แก่ นางมัลลิกา ตติยาพรพันธ์ ผอ.รพ.สต.บ้านพญาชมพู และนายอนันต์ แสงบุญ ผู้จัดการธนาคารเวลาตำบลชมพู ได้ลงพื้นที่สนับสนุนการจัดตั้งธนาคารเวลาในพื้นที่ในกิจกรรมการให้ความรู้ ความเข้าใจเรื่องธนาคารเวลา กิจกรรมปฐมนิเทศ กิจกรรมพัฒนาศักยภาพสมาชิกธนาคารเวลาและสนับสนุนการถอดบทเรียนการทำงาน การลงพื้นที่ดังกล่าวช่วยสร้างพลังความเชื่อมั่นในกระบวนการจัดตั้งธนาคารเวลาในชุมชน และการสร้างแรงบันดาลใจการประสบการณ์การดำเนินงานของธนาคารเวลาตำบลชมพูทำให้เกิดความรู้สึกว่าธนาคารเป็นเครื่องมือสำหรับรองรับสังคมสูงวัยและสามารถสร้างชุมชนเข้มแข็งให้กับชุมชนได้ ทีมวิชาการได้ลงพื้นที่ทั้ง 8 ชุมชนจำนวนทั้งสิ้น 22 ครั้ง โดยมีรายละเอียดการลงพื้นที่ดังต่อไปนี้

ธนาคารเวลา	ติดตามสร้างการรับรู้ความเข้าใจ	ติดตามหนุนเสริมการถอดบทเรียนแบบเสริมพลัง	ติดตามหนุนเสริมการดำเนินงาน
สันติสุข(เชียงราย)	25 เม.ย. 2564	14 ส.ค. 2564	3 ต.ค. 2564
ยางคราม	25 มี.ค. 2564	17 ก.ค.64	16 ต.ค. 2564
แม่แฝกใหม่	26 เม.ย 2564	22 ส.ค.2564	13 พ.ย. 2564
ป่าดุ่ม	12 มี.ย.2564	-	27 ต.ค. 2564
ห้วยโป่ง(เชียงราย)	24 เม.ย. 2564	13 ส.ค. 2564	2 ต.ค. 2564
ต้นเปา	7 พ.ค. 2564	8 ส.ค.2564	15 พ.ย. 2564
บ้านกู่ฮ่อ	16 พค 2564	-	17 ต.ค. 2564
เวียงแหง	22- 23 พ.ค. 2564	29- 30 ส.ค.2564	29 ต.ค. 2564

3.3 โครงการได้จัดเวทีติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานในพื้นที่ จำนวน 2 ครั้ง

ครั้งที่ 1 การประชุมสรุปผลการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนและพัฒนารูปแบบการดำเนินงานธนาคารเวลาชุมชน ครั้งที่ 1 จัดเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2564 ณ โรงแรมเชียงใหม่เกท จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้เข้าร่วมการประชุม 22 คน โดย 2 พื้นที่จังหวัดเชียงรามีความกังวลเรื่องคำสั่งการเดินทางข้ามจังหวัดในสถานการณ์โควิดจึงขอเข้าร่วมการประชุมผ่านระบบ Zoom meeting จำนวน 4 คน โดยนางปิติพร จันทรรัตน์ ณ อยู่ธยา ผู้จัดการโครงการ ได้กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมการประชุมและได้ทบทวนแผนการดำเนินงานและตัวชี้วัดโครงการ เพื่อติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานของแต่ละพื้นที่ จึงขอให้แต่ละพื้นที่ได้รายงานผลการดำเนินงานให้ที่ประชุมทราบเป็นรายพื้นที่ ทั้ง 8 พื้นที่ ในรูปแบบเรื่องเล่าธนาคารเวลาทั้งในส่วนของความเป็นมา บริบทพื้นที่ พื้นที่ส่วนใหญ่สะท้อนปัญหาความรู้ความเข้าใจต่อธนาคารเวลาในพื้นที่ จึงจำเป็นต้องจัดเวทีสร้างความรู้ความเข้าใจมากกว่าหนึ่งครั้งและบูรณาการให้ความรู้ในกิจกรรมการประชุมพบปะในกิจกรรมต่างๆของชุมชน มีการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆของหมู่บ้าน และต้องการให้ทีมวิชาการจากส่วนกลางลงพื้นที่เป็นวิทยากรให้ความรู้กับชาวบ้าน มีการจัดกิจกรรม Share & Plan : เชื่อมแปดให้เป็นหนึ่ง โดยการให้ธนาคารเวลาแต่ละแห่ง

แบ่งปันภาพธนาคารเวลาในฝัน เพื่อให้เกิดวิสัยทัศน์ในการดำเนินงานธนาคารเวลาในพื้นที่ มีการนำเสนอความก้าวหน้าของการดำเนินงานจัดตั้งคลังอุปกรณ์ธนาคารเวลาตำบลชมพูที่สามารถระดมทุนจากกิจกรรมแลกเปลี่ยนของขวัญปีใหม่จนสามารถจัดซื้ออุปกรณ์จัดตั้งคลังอุปกรณ์ได้สำเร็จ เพิ่มศักยภาพให้สมาชิกในกิจกรรมแลกเปลี่ยนเวลาได้เป็นอย่างดี ทำให้นาธนาคารเวลาหลายแห่งให้ความสนใจ หัวหน้าโครงการได้นำเสนอรายงานผลการศึกษาระบบหลักประกันความปลอดภัยรองรับการดำเนินการธนาคารเวลาที่ศึกษาโดย TDRi มีข้อเสนอเป็น 3 ระยะ เบื้องต้นคือการจัดทำประกันอุบัติเหตุแบบกลุ่ม ซึ่งธนาคารเวลาตำบลชมพูรับที่จะไปเจรจากับบริษัทประกันภัยเพื่อให้ได้ข้อเสนอที่ดีที่สุด มีการวางแผนงานในระยะต่อไปคือการลงพื้นที่ของทีมวิชาการเพื่อหนุนเสริมสร้างความเข้าใจในแต่ละพื้นที่ และพื้นที่เตรียมแผนประชาสัมพันธ์เพื่อการบอกรับสมาชิก

ครั้งที่ 2 การประชุมติดตามความคืบหน้าการดำเนินงานโครงการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานธนาคารเวลาในระดับชุมชน ครั้งที่ 2 จัดขึ้นวันที่ 8 สิงหาคม 2564 เวลา 19.00-22.00น. เนื่องจากอยู่ในช่วงการระบาดของโรคโควิด 19 จึงมีความจำเป็นต้องจัดผ่านระบบออนไลน์ ZOOM MEETING มีผู้เข้าร่วมการประชุม 20 คน โดยนางปิติพร จันทรทัต ณ ออยุธยา ผู้จัดการโครงการ ได้กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมการประชุมและได้ทบทวนแผนการดำเนินงานและตัวชี้วัดโครงการ เพื่อติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานของแต่ละพื้นที่จึงขอให้แต่ละพื้นที่ได้รายงานผลการดำเนินงานให้ที่ประชุมทราบเป็นรายพื้นที่ ทั้ง 8 พื้นที่ได้รายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงานครบทุกพื้นที่ โดยในแต่ละพื้นที่สามารถจัดตั้งธนาคารเวลาได้สำเร็จทุกพื้นที่แล้วและได้เริ่มดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนเวลาบ้างแล้วแต่เนื่องด้วยสถานการณ์โควิดทำให้กิจกรรมแลกเปลี่ยนขาดความต่อเนื่องไปบ้าง แต่ธนาคารเวลาส่วนใหญ่ก็หันมาทำกิจกรรมจิตอาสาในการณรงค์ป้องกันโรคติดต่อโดยการตัดเย็บหน้ากากอนามัย ผลิตภัณฑ์แอลกอฮอล์ สำหรับแจกจ่ายสมาชิกในชุมชน การจัดทำอาหารสำหรับผู้กักตัว การเข้าร่วมการตั้งด่านคัดกรองโควิดเป็นต้น กิจกรรมการดำเนินงานส่วนใหญ่อยู่ในขั้นตอนที่ 7 ยังคงเหลือการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพสมาชิกธนาคารเวลา กิจกรรมการถอดบทเรียน และการจัดทำรายงาน โดยที่ประชุมได้ขอให้แต่ละพื้นที่ช่วยประเมินความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของทีมงานว่าเราต้องการการหนุนเสริมด้านใดทั้งในภาพรวมและในระดับพื้นที่ เพื่อให้ส่วนกลางได้ประมวล ออกแบบและจัดการอบรม อาจจะเป็นแบบ Online หรือแบบผสมผสานกับการจัดจริงในระดับพื้นที่ กรณีพื้นที่ไหนที่สถานการณ์ดีขึ้น ขอให้แต่ละพื้นที่แจ้งความต้องการมาที่ทีมวิชาการ ภายในกลางเดือนนี้ สำหรับกิจกรรมการถอดบทเรียน แต่ละพื้นที่ต้องมีการถอดบทเรียนจากการจัดตั้งธนาคารเวลา พร้อมทั้งระดมความคิดเห็นของสมาชิกเพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อประโยชน์ในการขยายผลต่อ (ก่อเกิด ก่อการณ์ เกื้อกูล) โดยทีมวิชาการจากส่วนกลางจะลงพื้นที่เข้าไปสนับสนุน การจัดกิจกรรมถอดบทเรียนของแต่ละพื้นที่ควรเสร็จภายในต้นกันยายน 2564 สำหรับการถอดบทเรียนของโครงการในภาพรวม จะจัดโดยทีมวิชาการส่วนกลาง อาจเป็นรูปแบบ online หรือผสมผสานกับการจัดจริงที่เชียงใหม่

กิจกรรมที่ 4.พัฒนาศักยภาพของสมาชิกธนาคารเวลา

4.1 โครงการได้มีการจัดกิจกรรมการอบรมพัฒนาศักยภาพให้กับคณะกรรมการแกนนำธนาคารเวลาของทั้ง 8 พื้นที่ ในหัวข้อการเสริมสร้างทักษะการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม(ทักษะกระบวนการ)เพื่อพัฒนาทักษะ การเป็นกระบวนการในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธนาคารเวลา เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2564 ณ โรงแรมฮอลิเดย์ การ์เด็น เชียงใหม่ ผู้เข้าร่วมเวที จำนวน 39 คน โดยมีวิทยากรถ่ายทอดความรู้และฝึกทักษะได้แก่ นายอนันต์ แสงบุญ

นางมัลลิการ์ ตะติยาพรพันธ์ นายภัทรพงศ์ อธิชาชาญ และนายสิริมงคล จันทร์ขาว ทักษะที่มีการฝึกปฏิบัติคือการใช้เทคนิคสื่อออนไลน์หรือคลิปปวีโอ(เสียงกู่จากครูใหญ่)ในการชวนผู้เข้าร่วมวิเคราะห์แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เทคนิคการใช้บัตรคำในการกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมกระบวนการได้แสดงความคิดเห็น เทคนิคการจัดหมวดหมู่กลุ่มบัตรคำเพื่อการสรุปผลการแสดงความคิดเห็น เทคนิคการนำเสนอ และการใช้เทคนิคการสร้างสถานการณ์จำลอง(มรณะสติ)เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงขั้นเกิดความตระหนัก ผู้เข้าร่วมได้เรียนรู้เทคนิคต่างๆผ่านการฝึกปฏิบัติจริงและมีความมั่นใจที่จะนำความรู้ไปปรับใช้ในบริบทของตนเอง

นอกจากนั้นธนาคารเวลาทั้ง 8 แห่งยังได้จัดอบรมพัฒนาศักยภาพให้กับแกนนำสมาชิกธนาคารเวลา จำนวน 8 พื้นที่ อย่างน้อยตำบลละ 1 ครั้ง ธนาคารเวลาทุกพื้นที่ได้ดำเนินการสำรวจความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของสมาชิก และได้ดำเนินการพัฒนาศักยภาพตามความต้องการและบริบทในแต่ละพื้นที่ มีการกิจกรรมพัฒนาศักยภาพทั้งหมดจำนวน 15 กิจกรรม มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวนทั้งสิ้นจำนวน 525 คน กิจกรรมพัฒนาศักยภาพที่เป็นความต้องการในพื้นที่ได้แก่เรื่องสิทธิคนพิการ ทักษะการสื่อสาร การรณรงค์ป้องกันแก้ไขปัญหาคovid19 ทักษะการสื่อสาร การฝึกทักษะทางด้านวิชาชีพ และการสร้างจิตอาสาในชุมชน ซึ่งกิจกรรมพัฒนาศักยภาพและทักษะของสมาชิกธนาคารเวลาส่งผลดี ช่วยกระตุ้นทำให้เกิดกิจกรรมแลกเปลี่ยนคะแนนเวลามากขึ้น เกิดประเด็นการทำงานด้านผู้สูงอายุและผู้พิการในชุมชนมากขึ้น สมาชิกสามารถนำทักษะความรู้ไปใช้ในการแลกเปลี่ยนคะแนน และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

พื้นที่	วันที่	ชื่อกิจกรรม	จำนวนผู้เข้าร่วม
สันติสุข(เชียงราย)	9 ตุลาคม 2564	การรู้สิทธิคนพิการ และการประเมินความพิการ	50 คน
ยางคราม	21 มีนาคม 64	การป้องกันแก้ไขปัญหาคovid19	50 คน
	19 สิงหาคม 2564	การใช้แอปพลิเคชันเพื่อเฝ้าระวังผลิตภัณฑ์ที่เป็นอันตราย	10 คน
	17 ตุลาคม 2564	การใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร	25 คน
แม่แฝกใหม่	9 -18 พฤษภาคม 2564	กิจกรรมพัฒนาทักษะอาชีพ	20 คน
	11 ตุลาคม 2564	ช่างไฟฟ้าชุมชน การใช้สื่อออนไลน์	15 คน
ป่าต๋ม	14 ตุลาคม 2564	การดูแลการส่งเสริมสิทธิผู้พิการ	50 คน

พื้นที่	วันที่	ชื่อกิจกรรม	จำนวนผู้เข้าร่วม
ห้วยโป่ง(เชียงราย)	26 กันยายน 2564	พัฒนาศักยภาพด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและการจำหน่ายสินค้าออนไลน์	25 คน
ห้วยโป่ง(เชียงราย)	2 ตุลาคม 2564	พัฒนาศักยภาพด้านการดูแลและประเมินผู้สูงอายุ ผู้พิการ	15 คน
ต้นเปา	27 พฤษภาคม 2564	สอนการทำเจลแอลกอฮอล์	15 คน
บ้านกู่ฮ่อ	27 ตุลาคม 2564	พัฒนาความเป็นจิตอาสาจิตสาธารณะ	60 คน
	28 ตุลาคม 2564	พัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการให้แก่คณะกรรมการ	20 คน
เวียงแหง	13 มิถุนายน 2564	เยาวชนรุ่นใหม่ใส่ใจชุมชนและสังคม	20 คน
	9 ตุลาคม 2564	การรู้สิทธิของคนพิการ และการประเมินความพิการ	50 คน
	2 พฤศจิกายน 2564	ฝึกทักษะการตรวจคัดกรองเชิงรุกด้วย ATK และการเตรียมความพร้อมชุมชนในการทำ HI	150 คน
รวม 8 พื้นที่		15 กิจกรรม	525 คน

กิจกรรมที่ 5. ดำเนินการถอดบทเรียน ประมวลและสังเคราะห์การดำเนินงานธนาคารเวลาของพื้นที่เป้าหมายเพื่อจัดทำเป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย

5.1 จัดเวทีถอดบทเรียนและสังเคราะห์การดำเนินงานธนาคารเวลา เมื่อวันที่ 24-25 ธันวาคม 2564 ณ โรงแรมฮอลิเดย์ การ์เด็น เชียงใหม่ ผู้เข้าร่วมเวที จำนวน 39 คน กระบวนการถอดบทเรียนเริ่มจากกิจกรรม Learn & Share เรื่องเล่าผลงานและบทเรียนการดำเนินงานธนาคารเวลาในระดับชุมชนของ 8 ชุมชน (เล่าผ่าน one page) การวิเคราะห์ผล

การดำเนินงานตามตัวชี้วัด การระดมสมองเพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเชิงพื้นที่และเชิงนโยบาย บทเรียนที่สำคัญที่ได้รับจากการถอดบทเรียนดังต่อไปนี้

ความสำเร็จของธนาคารเวลาทั้ง 8 แห่งซึ่งมีบริบทที่แตกต่างหลากหลายสามารถพิสูจน์ได้ว่าการจัดตั้งและดำเนินงานธนาคารเวลาสามารถดำเนินงานได้จริงในทุกบริบทชุมชน ไม่ว่าจะเป็นชุมชนเมือง ชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท ชุมชนชนบท หรือชุมชนพหุวัฒนธรรมทางชาติพันธุ์ โดยสามารถดำเนินงานได้หลายระดับตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับอำเภอ ขึ้นอยู่กับศักยภาพของคณะทำงานและต้นทุนดั้งเดิมของแต่ละชุมชน

ต้นทุนที่สำคัญคือแกนนำในการจัดตั้งธนาคารเวลาของแต่ละชุมชน ควรมีความหลากหลาย บางส่วนเป็นผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาเทศบาล เจ้าหน้าที่เทศบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ครู กศน. อสม. อพส. ตลอดจนแกนนำภาคประชาสังคมในพื้นที่ เช่นแกนนำนักสร้างเสริมสุขภาวะคนพิการ แกนนำสมัชชาสุขภาพ และแกนนำขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพ เป็นต้น แกนนำที่มาร่วมจัดตั้งธนาคารเวลาควรเป็นบุคคลที่ชุมชนให้ความไว้วางใจและให้การยอมรับ เป็นคนที่เสียสละ เปิดใจ มีทัศนคติเชิงบวก มีวิสัยทัศน์และมีประสบการณ์ในการพัฒนาชุมชน และควรมีตัวแทนของหน่วยงานองค์กรภาคีความร่วมมือต่างๆในชุมชนเข้าร่วมด้วยตั้งแต่แรกเริ่ม เพื่อช่วยในการประสานงานและสื่อสารระหว่างองค์กร อันจะเป็นผลดีต่อการดำเนินงานธนาคารเวลาในอนาคต การจัดโครงสร้างการบริหารงานของคณะกรรมการควรคำนึงถึงทักษะที่หลากหลายเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ ซึ่งควรมีทั้ง นักบริหาร นักวิชาการ นักจัดการ นักประสาน นักประชาสัมพันธ์ นักบัญชี และอื่นๆตามความเหมาะสมของแต่ละบริบท ขนาดของโครงสร้างที่เหมาะสมของคณะกรรมการธนาคารเวลาคือจำนวน 10-15 คน

ต้นทุนสำคัญอีกประการสำหรับชุมชนที่จะร่วมดำเนินงานธนาคารเวลาคือการมีพื้นฐานในการทำงานด้านจิตอาสา เช่น มีกลุ่มอาสาสมัครต่างๆ หรือจิตอาสาธนาคารความดีมาก่อน ก็จะทำให้ธนาคารเวลาจัดตั้งได้อย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ต้องให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมสร้างความเข้าใจในพื้นที่ก่อนจึงจะได้รับการตอบรับที่ดี ก่อนการจัดตั้งธนาคารเวลาต้องมีการเตรียมคน การสร้างการรับรู้ การยอมรับและสร้างการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ต้องยอมรับว่าการใช้คำว่าธนาคารเวลาสื่อสารกับชาวบ้านเป็นเรื่องยากที่จะเข้าใจเพราะมองไม่เห็นภาพ แต่หากเปลี่ยนการอธิบายเป็นเรื่องการเอามือเอว้นตามจารีตฮิดฮอยชาวบ้านจะคุ้นชินเข้าใจได้ง่ายกว่า และในความเป็นจริงแล้วความรู้ความเข้าใจมีลำดับขั้นตอนที่ต้องใช้เวลาในการทำ ความเข้าใจ ขั้นสุดท้ายคือการลงมือปฏิบัติจึงมีความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักในเรื่องธนาคารเวลาอย่างแท้จริง

ภาคีเครือข่ายมีส่วนสำคัญในการหนุนเสริมการดำเนินงานธนาคารเวลา เนื่องจากทรัพยากรและงบประมาณของโครงการมีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้นธนาคารเวลาจึงจำเป็นต้องแสวงหาความร่วมมือในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคม ได้แก่ปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนท้องที่กำนันผู้ใหญ่บ้าน หน่วยบริการสาธารณสุข กลุ่มชมรมภาคประชาชนในพื้นที่ อาสาสมัครต่างๆ สถานศึกษา ศาสนสถาน ตลอดจนบริษัทห้างร้านต่างๆก็สามารถเข้ามามีส่วนร่วมและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานทั้งสิ้น ทั้งในเรื่องการประสานฐานข้อมูลในการทำงาน ประสานทรัพยากรคนและงบประมาณ

สำหรับขั้นตอนการดำเนินงานนั้นแม้จะมีการดำเนินงาน 10 ขั้นตอนตามแนวทางการดำเนินงานธนาคารเวลาในประเทศไทยของกรมกิจการผู้สูงอายุมาใช้เป็นแนวทางดำเนินงาน แต่ก็ได้มีการปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินงานขึ้นใหม่เพื่อให้ง่ายต่อการจดจำและการสื่อสาร เรียกว่า **หลักการดำเนินงานธนาคารเวลาภาคประชาชน S6** ได้แก่ Setup มีคณะทำงาน แนวคิดจิตอาสา ขยายฝัน ออกแบบและเริ่มเตรียมการวางระบบบริการ Support แสวงหาการมีส่วนร่วมจาก

People Cso/Go และ Time Bank network **Stimulate** ปลุกจิตอาสา กระตุ้นด้วยกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ **Service** เปิดให้บริการ แลกเปลี่ยนเวลา เสริมศักยภาพ **Score and Statistics** บันทึกคะแนน จัดเก็บฐานข้อมูล วิเคราะห์สถิติ **Share** ถอดบทเรียน แบ่งปันองค์ความรู้และขยายผล

ในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ที่ผ่านมามีโครงการธนาคารเวลา ทั้ง 8 แห่ง ได้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือสมาชิกและประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์แพร่ระบาด ได้แก่ การรณรงค์ให้ความรู้ การจัดหาและแจกจ่ายคู่มือการป้องกัน ให้ความรู้กับอาสาสมัครเกี่ยวกับการตั้งด่านตรวจคัดกรองที่ถูกต้องปลอดภัย การจัดหาและแจกจ่ายหน้ากากอนามัย เจลแอลกอฮอล์ ถุงยังชีพ ข้าวสารอาหารแห้ง กรณีมีการปิดหมู่บ้านได้เกิดการส่งเสริมโครงการการปลูกผักกินเองและจำหน่ายในชุมชน จัดหาน้ำดื่มสะอาดแก่หมู่บ้านที่ขาดแคลนน้ำ เมื่อมีกลุ่มเสี่ยงถูกกักตัวอยู่ที่บ้าน ธนาคารเวลาได้ช่วยเหลือสมาชิกโดยอาสาไปจ่ายตลาดซื้อข้าวปลา อาหาร ทำธุระให้ผู้กักตัวในหมู่บ้าน ช่วยเหลือสมาชิกและผู้สูงอายุที่ร้องขอให้ไปส่งฉีดวัคซีน บางแห่งระดมทุนสำหรับการจัดทำอาหาร ส่งอาหารสำหรับผู้กักตัวฟรี สำหรับช่วงการเก็บผลผลิต เช่น ลำไยซึ่งในช่วงโควิดบางพื้นที่จะไม่ให้คนนอกหมู่บ้านเข้ามาเก็บหรือคัดลำไย จึงเป็นโอกาสให้สมาชิกธนาคารเวลาได้ใช้แรงงานในหมู่บ้านช่วยงานโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

นอกจากการพัฒนาคู่มือการดำเนินงานธนาคารเวลานำไปขยายผล 8 พื้นที่แล้ว ธนาคารเวลาตำบลชมพูยังมีการศึกษาและพัฒนากระบวนการหลักประกันความปลอดภัยแก่สมาชิกธนาคารเวลาตำบลชมพู เนื่องจากมีความกังวลว่าหากมีการดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนเวลาแล้วหากเกิดอุบัติเหตุขึ้นกับผู้ให้บริการหรือเกิดความเสียหายแก่ผู้รับบริการใครจะเป็นผู้ต้องรับผิดชอบจากเหตุการณ์ดังกล่าวจึงเป็นที่มาของการศึกษาโดย TDR ได้ดำเนินการศึกษาและนำเสนอทางเลือกต่างๆ ตำบลชมพูเลือกดำเนินการทางเลือกระยะสั้นคือการทำประกันอุบัติเหตุแบบกลุ่มคณะ โดยใช้หลักการร่วมจ่ายระหว่างสมาชิกและธนาคารเวลา ซึ่งการคุ้มครองครอบคลุมถึงกิจกรรมในชีวิตประจำวันด้วยทำให้สมาชิกมีความพึงพอใจ

อีกภารกิจหนึ่งสำหรับธนาคารเวลาตำบลชมพูคือการจัดตั้งคลังอุปกรณ์เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานธนาคารเวลา เนื่องจากที่ผ่านมาเกิดกิจกรรมแลกเปลี่ยนบ่อยมากขึ้น คนมีจิตอาสามากขึ้น แต่ขาดแคลนเครื่องมือ บางกิจกรรมต้องใช้อุปกรณ์เครื่องมือเพื่อทุ่นแรง สมาชิกบางคนจึงตัดสินใจใช้เงินส่วนตัวจัดหาอุปกรณ์ ทำให้เกิดแนวคิดที่ว่าหากธนาคารเวลามีคลังอุปกรณ์ สมาชิกทุกคนก็สามารถเข้าถึงเครื่องมือได้อย่างเท่าเทียมกัน งานก็จะมีประสิทธิภาพมากขึ้นประหยัดทั้ง จำนวนคน เวลา และชิ้นงานที่มีคุณภาพ เป็นการยกระดับการให้บริการของธนาคารเวลา จึงมีการปรึกษาหารือและจัดทำแผนวิเคราะห์ความจำเป็นและความต้องการอุปกรณ์ หลังจากนั้นจึงจัดกิจกรรมระดมทุนขึ้นได้แก่การทอดผ้าป่า และการจับของขวัญปีใหม่ ได้ทั้งเงินบริจาคและอุปกรณ์ที่มีผู้บริจาค หลังจากได้อุปกรณ์มาแล้วจึงมีการกำหนดกฎกติกาการใช้คลังอุปกรณ์ร่วมกัน มีการทำทะเบียนคุมอุปกรณ์และการบันทึกการยืมใช้งานกำหนดผู้ดูแลและรับผิดชอบ ถือเป็นการต่อยอดธนาคารเวลาภาคประชาชน ที่มีความก้าวหน้า อย่างต่อเนื่อง และธนาคารเวลาทั้ง 8 แห่งยังได้จัดทำข้อเสนอเชิงพื้นที่และข้อเสนอเชิงนโยบายต่อการพัฒนาการดำเนินงานธนาคารเวลาในอนาคต

กิจกรรมที่ 6.การร่วมกิจกรรมและติดตามสนับสนุนการดำเนินงานในพื้นที่

เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโควิด 19 ถึง 3 ระลอก ประกอบกับคำสั่งจำกัดการเดินทางของศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด คำสั่งของจังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย และการปิดหมู่บ้าน ทำให้ผู้บริหารโครงการไม่สามารถเดินทางเข้าร่วมกิจกรรมในพื้นที่ได้ จึงมอบหมายทีมวิชาการลงพื้นที่ติดตามการดำเนินงานธนาคารเวลา และได้ติดตามผ่านการ

ประชุมผ่านLINEและZoom meeting เป็นหลัก โดยผู้บริหารโครงการมีการลงพื้นที่ในเวทีติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2564 และกิจกรรมถอดบทเรียนและพัฒนาศักยภาพ เมื่อวันที่ 24-26 ธันวาคม 2564

กิจกรรมที่ 7. ศึกษาและพัฒนาระบบหลักประกันความปลอดภัยรองรับการดำเนินงานของธนาคารเวลา

การศึกษาระบบหลักประกันความปลอดภัยรองรับการดำเนินงานของธนาคารเวลานั้นได้มีการศึกษาโดยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย(TDRI) โดยมีโจทย์การศึกษา 2 โจทย์ คือ ศึกษาประเภทของประกันภัยที่เหมาะสมกับสมาชิกธนาคารเวลาตำบลขมิ้น และสถานที่ที่เหมาะสมของธนาคารเวลาเพื่อเป็นกลไกการจัดการ ซึ่งมีผลการศึกษาดังนี้

1. **ประเภทของประกันภัยที่เหมาะสม** ควรเป็นประกันวินาศภัย ซึ่งมีการประกันอุบัติเหตุ และการประกันสุขภาพ ที่เป็นส่วนหนึ่งของประกันภัยประเภทนี้ โดยมีความเห็นจากบริษัทประกันภัยว่ากิจกรรมธนาคารเวลาเป็นการดำเนินงานในช่วงเวลาหนึ่งซึ่งปัจจุบันยังไม่มีผลิตภัณฑ์ประกันภัยที่เหมาะสม มีแต่เพียงประกันภัยที่คุ้มครองตลอดเวลา ซึ่ง **ประกันอุบัติเหตุในวัยที่ดำเนินการได้** แต่ประกันสุขภาพอาจมีข้อจำกัดเรื่องอายุ เนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ และหากต้องการให้เกิดผลิตภัณฑ์ประกันภัยที่มีความคุ้มครอง”เฉพาะช่วงเวลาดำเนินกิจกรรมธนาคารเวลา” อาจจะต้องมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ประกันภัยโดยอาศัยหลักการทำงานของประกันเปิด-ปิดโดยใช้แอปพลิเคชันทางโทรศัพท์มือถือเชื่อมต่อกับฐานข้อมูลกลางที่ใช้ในการระบุระยะเวลาดำเนินกิจกรรม อย่างไรก็ตามการพัฒนาผลิตภัณฑ์นี้ต้องร่วมกับบริษัทประกันภัย และสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย

2. **สถานที่ที่เหมาะสมของธนาคารเวลาเพื่อเป็นกลไกการจัดการ** การพิจารณารับประกันภัยแบบกลุ่มจะต้องมีองค์กรที่มีลักษณะทางการหรือให้องค์กรทางการอื่นเข้ามาทำหน้าที่เป็นตัวกลางดำเนินการ เมื่อพิจารณาความเป็นไปได้ของรูปแบบองค์กร มี 2 รูปแบบหลัก ได้แก่ 1) การรวมกลุ่มเป็นองค์กรโดยสมาชิกในธนาคารด้วยตนเอง เช่น ห้างหุ้นส่วน มูลนิธิ สมาคม สหกรณ์ หรือองค์กรสาธารณะประโยชน์ หรือ 2) การแต่งตั้งตัวแทนจากองค์กรภายนอกที่ได้รับความเชื่อถือมาเป็นตัวกลางในการประสานงานให้ เช่น กรมกิจการผู้สูงอายุ สสส. องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ระยะสั้น ควรมีการทดลองดำเนินการประกันภัยภายในองค์กรกันเอง เพื่อให้เกิดการพัฒนาฐานข้อมูล
2. ระยะกลาง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานธนาคารเวลา เช่น พม. สสส.ควรดำเนินการทำข้อตกลงกับ คปภ. และบริษัทประกันภัย เพื่อพัฒนาประกันภัยเพื่อคุ้มครองรองรับการดำเนินงานธนาคารเวลา ซึ่งอาจดำเนินการในรูปแบบของการประกันภัยแบบเปิด-ปิด ที่รองรับระยะเวลาทำกิจกรรมธนาคารเวลาของสมาชิก
3. ระยะยาว หากสามารถพัฒนาฐานข้อมูลกิจกรรมและรวมกลุ่มในลักษณะกลุ่มขนาดใหญ่ได้ บริษัทประกันภัยสามารถพัฒนาระบบหลักประกันความปลอดภัยรองรับการดำเนินงานธนาคารเวลาได้
4. ภาครัฐควรเข้ามามีบทบาทในการอุดหนุนด้านความคุ้มครองผ่านการประกันภัยโดยอาจใช้รูปแบบของการสะสมคะแนนเพื่อแลกกับการทำประกันภัยให้ในระยะเวลาหนึ่งๆ

5. การให้ความคุ้มครองโดยการประกันภัยด้านหนึ่งเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเข้าร่วมเป็นสมาชิกธนาคารเวลาได้

หลังจากที่ TDRI ได้รายงานผลการศึกษาเรียบร้อยแล้ว มีข้อเสนอทั้งระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว ธนาคารเวลาตำบลชมพูได้เห็นชอบร่วมกันที่จะดำเนินการตามข้อเสนอระยะสั้น คือการจัดทำประกันอุบัติเหตุแบบกลุ่ม โดยสถานะขององค์กรที่จะเป็นกลไกการจัดการใช้การแต่งตั้งตัวแทนจากองค์กรภายนอกที่ได้รับความเชื่อถือมาเป็นตัวกลางในการประสานงานให้ โดยให้ รพ.สต.พญาชมพู เป็นองค์กรประสานงาน และได้มีการประชุมปรึกษาหารือกับตัวแทนบริษัทประกันในท้องถิ่นและตัวแทนสมาชิกธนาคาร จึงได้ข้อสรุปถึงการนำข้อเสนอระยะสั้น(การประกันภัยแบบกลุ่ม) ไปสู่การปฏิบัติในเบื้องต้น ผลการศึกษาและเจรจาร่วมกับตัวแทนบริษัทประกันภัยได้ข้อตกลงว่า เบี้ยประกันสำหรับผู้มีอายุไม่เกิน 60 ปี จำนวน 398 บาทต่อคนต่อปี และผู้มีอายุเกิน 60 ปีขึ้นไปเบี้ยประกันจะอยู่ที่ 828 บาทต่อคนต่อปี โดยบริษัทให้เหตุผลว่าเนื่องจากเป็นกลุ่มใหม่จำนวนสมาชิกที่เอาประกันภัยยังมีจำนวนน้อยจึงทำให้เบี้ยประกันมีราคาสูงอยู่ แต่หากในอนาคตมีสมาชิกเพิ่มมากขึ้นบริษัทจะคืนเบี้ยส่วนเกินให้ผู้เอาประกันภัยต่อไป

ธนาคารเวลาตำบลชมพูได้จัดเวทีสรุปผลการศึกษาและพัฒนาระบบหลักประกันความปลอดภัย มีการนำเสนอผลการศึกษา และชี้แจงเงื่อนไขการประกันอุบัติเหตุ ที่ประชุมมีมติให้ใช้หลักการร่วมจ่ายค่าเบี้ยประกันระหว่างสมาชิกกับธนาคารเวลา โดยสมาชิกทุกคนที่เอาประกันภัยแบบสมัครใจสมทบแบบเหมาจ่ายรายละ 200 บาทและธนาคารเวลาจ่ายชดเชยส่วนที่เหลือ เบื้องต้นมีสมาชิก 30 คนจาก 72 คน สมัครทำประกันแบบสมัครใจ และมีความพึงพอใจต่อสิทธิประโยชน์ที่ได้รับจากความคุ้มครอง หลังจากการทำประกันอุบัติเหตุแบบกลุ่มก็ยังไม่มีความเสี่ยงที่สมาชิกท่านใดได้รับอุบัติเหตุหรือได้รับบาดเจ็บจากการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเวลาเลย

ธนาคารเวลาชุมชนบ้านห้วยโป่งและแม่แฝกใหม่ ให้ความสนใจการจัดสวัสดิการนี้ โดยมองว่าสามารถใช้เป็นเครื่องมือสร้างแรงจูงใจให้กับสมาชิกได้ อยู่ระหว่างมองหางบประมาณสนับสนุน(โดยใช้กองทุนบริหารธนาคารเวลา)

กิจกรรมที่ 8. ศึกษาแบบการจัดตั้งคลังอุปกรณ์ดำเนินงานธนาคารเวลาในระดับชุมชนดำเนินการโดยธนาคารเวลาตำบลชมภู

วัตถุประสงค์: เพื่อศึกษาแบบการจัดตั้งคลังอุปกรณ์ดำเนินงานธนาคารเวลาในระดับชุมชน

ชื่อเวทีประชุม	วันเวลา/สถานที่	วัตถุประสงค์การจัดประชุม	ผู้เข้าร่วมประชุม	ผลการประชุม
8.1 จัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ ความรู้จักและเข้าใจ แนวคิดและการดำเนินงาน ธนาคารเวลาในชุมชน ให้กับหน่วยงานต่างๆใน พื้นที่	วันที่ 17 พฤศจิกายน 2563 ณ ศูนย์บริการคน พิการตำบลชมภู อำเภอ สารภี จังหวัดเชียงใหม่	เพื่อสร้างการรับรู้ในเรื่อง แนวคิดและการดำเนินงาน ธนาคารเวลาในชุมชน	30 คน	จัดประชุมทบทวนชี้แจงทำความเข้าใจแนวคิดและการดำเนินงาน ธนาคารเวลา ให้กับคณะทำงาน และแกนนำ โดยมีการประสานงานร่วมกับ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ในการพัฒนา แอปพลิเคชันไลน์ธนาคารเวลาสำหรับ สมาชิก ในการแลกเปลี่ยนกิจกรรมธนาคารเวลา ผลการประชุมคณะทำงาน และแกนนำธนาคารเวลา มีความต้องการดำเนินการจัดตั้งคลังอุปกรณ์และ ยินดีให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลในการพัฒนาแอปพลิเคชัน
	วันที่ 18 พฤศจิกายน 2563 ณ ห้องประชุม เทศบาลตำบลชมภู	เพื่อสร้างการรับรู้ในเรื่อง แนวคิดและการดำเนินงาน ธนาคารเวลาในชุมชน	30 คน	จัดประชุมทบทวนชี้แจงทำความเข้าใจแนวคิดและการดำเนินงาน ธนาคารเวลา ให้กับคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพตำบล ที่ ประชุมแสดงความชื่นชมและยินดีให้การสนับสนุนโครงการ
8.2 จัดหา จัดเตรียม พื้นที่ วัสดุอุปกรณ์ในการ ดำเนินงานธนาคารเวลา และจัดระบบการ ให้บริการยืมอุปกรณ์	วันที่ 27 ธันวาคม 2563 ณ ศูนย์บริการคนพิการ ตำบลชมภู อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	เพื่อจัดตั้งคลังอุปกรณ์และ จัดระบบบริการ	30 คน	เป็นการอบรมวิเคราะห์การดำเนินงานและความจำเป็นในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ ร่วมกับสมาชิก มีการวางแผนงานในการรับบริจาควัสดุ อุปกรณ์ที่ จำเป็นต้องใช้ในธนาคารเวลา และมีแผนงานในการระดมทุนด้วยการจัดการ ผ้าป่า กิจกรรมแลกเปลี่ยนของขวัญส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ 64 มีผู้ร่วมสมทบทุน และบริจาคอุปกรณ์ในคลัง

ชื่อเวทีประชุม	วันเวลา/สถานที่	วัตถุประสงค์การจัดประชุม	ผู้เข้าร่วมประชุม	ผลการประชุม
8.3 การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์สร้างความ ตระหนัก และร่วมมือใน การดำเนินการธนาคาร เวลาของชุมชน	ครั้งที่ 1 วันที่ 29 พฤศจิกายน 2563 ณ โรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบลบ้านพญา ชมพู อำเภอสรรค จังหวัดเชียงใหม่	เพื่อสร้างความตระหนักและ ร่วมมือระหว่างองค์กร	109 คน	สื่อสารประชาสัมพันธ์โครงการธนาคารเวลา แก่อาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้าน (อสม) ที่ประชุมยินดีให้การสนับสนุนโครงการ
	ครั้งที่ 2 วันที่ 15 เดือน ธันวาคม 2563 ณ ห้อง ประชุมออดิทอเรียล อุทยานวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แม่ เหิยะ อ.เมือง จ.เชียงใหม่	เพื่อสร้างความตระหนักและ ร่วมมือระหว่างองค์กร	100 คน	สื่อสารประชาสัมพันธ์โครงการธนาคารเวลา แก่สมาชิกสมัชชาพลเมือง จังหวัดเชียงใหม่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความสนใจการดำเนินงานธนาคารเวลา และต้องการศึกษาดูงานในพื้นที่

ชื่อเวทีประชุม	วันเวลา/สถานที่	วัตถุประสงค์การจัดประชุม	ผู้เข้าร่วมประชุม	ผลการประชุม
	ครั้งที่ 3 วันที่ 17 เดือน ธันวาคม 2563 ณ ศาลา ประชาคมบ้านสุพรรณ ตำบลชมพู อำเภอสарภี จังหวัดเชียงใหม่	เพื่อสร้างความตระหนักและ ร่วมมือระหว่างองค์กร	50 คน	สื่อสารประชาสัมพันธ์โครงการธนาคารเวลา แก่สมาชิกชมรมผู้สูงอายุตำบล ชมพู ผู้สูงอายุรู้สึกชื่นชมและยินดีให้การสนับสนุนโครงการ
	ครั้งที่ 4 วันที่ 25 เดือน ธันวาคม 2563 ณ ศูนย์บริการคนพิการ ตำบลชมพู อำเภอสарภี จังหวัดเชียงใหม่	เพื่อสร้างความตระหนักและ ร่วมมือระหว่างองค์กร	50 คน	สื่อสารประชาสัมพันธ์โครงการธนาคารเวลา แก่สมาชิกชมรมชมรมชมภู ม่วนใจ๋(ชมรมคนพิการ) ที่ประชุมยินดีให้การสนับสนุนโครงการ
8.5 ประชุมประมวล กระบวนการจัดตั้งคลัง อุปกรณ์และจัดทำคู่มือ การจัดตั้งคลังอุปกรณ์	วันที่ 14 ธันวาคม 2563 ณ ศูนย์บริการคนพิการ ตำบลชมพู อำเภอสарภี จังหวัดเชียงใหม่	เพื่อประมวลผลและ สังเคราะห์กระบวนการทำงาน และเผยแพร่รายงานต่อผู้มี ส่วนเกี่ยวข้อง	30 คน	มีกระบวนการช่วยในการประมวลกระบวนการเรียนรู้ในการดำเนินการจัดตั้ง คลังอุปกรณ์และจัดทำคู่มือการจัดตั้งคลังอุปกรณ์ ร่วมกับสมาชิกธนาคาร เวลา ผู้นำชุมชน และจิตอาสา นำองค์ความรู้ที่ได้รับจัดทำเป็นคู่มือการ ดำเนินงาน

บทบาทของธนาคารเวลาในช่วงสถานการณ์โควิด 19

ในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ที่ผ่านมามีโครงการธนาคารเวลา ทั้ง 8 แห่ง ได้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือสมาชิกและประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์แพร่ระบาด โดยการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนคะแนนระหว่างองค์กรกับบุคคล หรือการประกาศให้มีกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์โดยไม่แลกคะแนนเพื่อเชิญชวนสมาชิกมามีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

1. รมรณรงค์ให้ความรู้เรื่องการป้องกันโรค การจัดหาและแจกจ่ายคู่มือการป้องกันโควิด 19 ฉบับประชาชน
2. สนับสนุนให้คณะกรรมการและสมาชิกเข้าไปมีส่วนร่วมในการตั้งด่านคัดกรองการเข้าชุมชน ให้ความรู้กับอาสาสมัครเกี่ยวกับการตั้งด่านตรวจคัดกรองที่ถูกต้องปลอดภัย
3. การจัดหาขอรับบริจาคหน้ากากอนามัย เจล แอลกอฮอล์ ถุงยังชีพและอุปกรณ์ที่จำเป็นจากหน่วยงานต่างๆ
4. การขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานเพื่อใช้ในการตัดเย็บหน้ากากอนามัย โดยสมาชิกมาช่วยในการตัดเย็บ
5. ร้องขอให้สมาชิกร่วมกันในการบรรจุและแจกจ่ายชุดป้องกันโควิดในครัวเรือน หน้ากากอนามัย สายคล้อง เจล แอลกอฮอล์ และชุดยังชีพ
6. เนื่องจากบางชุมชนมีพิธีปิดหมู่บ้าน ปิดตลาด ร้านค้า ธนาคารเวลาจึงส่งเสริมโครงการการปลูกผักกินเองในครอบครัว มีกิจกรรมการแบ่งปันผัก แบ่งปันเมล็ดพันธุ์ แบ่งปันกล้าผัก การจำหน่ายผักพื้นบ้าน เป็นการเตรียมแผนสร้างความมั่นคงทางอาหารและจัดหาแหล่งน้ำสะอาดให้เพียงพอ ในยุคโควิด 19
7. เมื่อมีกลุ่มเสี่ยงถูกกักตัวอยู่ที่บ้าน ได้ร้องขอสมาชิกให้เป็นผู้ดูแลซื้อข้าวปลา อาหาร ไปจ่ายตลาดไปซื้อของหรือไปทำธุระแก่ชาวบ้านที่กักตัวในหมู่บ้าน ธนาคารเวลาบางแห่งจัดกิจกรรมแจกจ่ายข้าวสารอาหารแห้ง ทำอาหาร ส่งอาหารสำหรับผู้กักตัว
8. การช่วยเหลือสมาชิกและผู้สูงอายุที่ร้องขอให้ไปส่งฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด 19
9. สำหรับช่วงการเก็บผลผลิตเช่นลำไยซึ่งในช่วงโควิดบางพื้นที่จะไม่ให้คนนอกหมู่บ้านเข้ามาเก็บหรือคัดลำไยจึงเป็นโอกาสให้สมาชิกธนาคารเวลาได้ใช้แรงงานในหมู่บ้านช่วยงานโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

ดังนั้นธนาคารเวลาจึงสามารถช่วยสนับสนุนการป้องกันโรคโควิด 19 นี้ได้ภายใต้บริบทของสังคมไทยที่เป็นสังคมที่มีความเอื้ออาทร ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

2.3 ผลอื่นๆที่ได้ นอกเหนือจากเป้าหมาย/ที่คาดการณ์ไว้

กิจกรรม	ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น
การพัฒนาแอปพลิเคชันธนาคารเวลาร่วมกับทางมหาวิทยาลัยแม่โจ้	มีแอปพลิเคชันสำหรับการบริหารจัดการธนาคารเวลา โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
การลงพื้นที่ฝึกปฏิบัติการใช้แอปพลิเคชันโดยนักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้	คนในพื้นที่ยังไม่คุ้นเคยกับการใช้เครื่องมือแอปพลิเคชันรู้สึกว่ายากกระบวนอยู่ในระหว่างการพัฒนาจึงยังไม่เสถียรมากนัก ต้องใช้เวลาพัฒนาอีกระยะ

นอกจากนี้ยังพบว่า การดำเนินงานธนาคารเวลาได้กระตุ้นกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนอีกหลายมิติได้แก่

มิติด้านกระบวนการ กระบวนการทำงานใช้หลักการมีส่วนร่วมและเป็นเจ้าของร่วมกัน เพื่อสร้างความยั่งยืนและต่อเนื่อง สร้างแกนนำหลากหลายรูปแบบตามความถนัดของคนในชุมชน พบว่าในระยะแรกการมีส่วนร่วมมีน้อย การดำเนินงานส่วนใหญ่ในระยะแรกยังเป็นหน้าที่ภาระของแกนนำเพียงไม่กี่คน คณะกรรมการบางส่วนมีส่วนร่วมน้อย ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นเนื่องจากยังไม่เข้าใจในหลักการแลกเปลี่ยนกิจกรรม เมื่อมีการดำเนินงานได้ระยะหนึ่งมีการถอดบทเรียนจากการลองผิดลองถูก เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน การมีส่วนร่วมจึงเพิ่มมากขึ้น เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน การทดลองทำและประเมินผล นำมาวางแผนแก้ไขปัญหาโดยคณะทำงานในชุมชนเอง ทำให้กระบวนการทำงานของชุมชนเกิดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง นอกจากนั้นการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานองค์กรต่างๆภายในชุมชน ทั้งภาครัฐและภาคประชาสังคมทำให้เกิดการบูรณาการภารกิจขององค์กรต่างๆให้สามารถทำงานด้วยกันเพื่อผลประโยชน์ต่อส่วนร่วมที่แต่เดิมมีลักษณะต่างคนต่างทำ ดังนั้นกระบวนการดำเนินงานธนาคารเวลาจึงมีส่วนสำคัญในการสร้างแนวคิดการจัดการตนเองของชุมชนทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

มิติด้านสังคม พบว่า ในอดีตชุมชนมีความเชื่อมโยงในระบบเครือญาติอย่างเหนียวแน่น ซึ่งส่งผลให้มีการผูกโยงการเชื่อมประสานกิจกรรมและการให้ความช่วยเหลือกันและกัน ของคนในชุมชน (การเอามื้อ เอาร่าง) เป็นเรื่องของวิถีชีวิตปกติ ในปัจจุบันวิถีชีวิตและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมมีมากขึ้น การเอามื้อเอาร่างและกิจกรรมปฏิสัมพันธ์แบบพึ่งพาอาศัยกันเริ่มจางหายไป เปลี่ยนเป็นลักษณะต่างคนต่างอยู่และพึ่งพากับแบบการจ้างงานแทนมากขึ้น เมื่อนำหลักการของธนาคารเวลามาใช้ในชุมชนอีกครั้ง พบว่ากิจกรรมแลกเปลี่ยนธนาคารเวลาได้นำวิถีการเอามื้อเอาร่างกลับมาสู่ชุมชนอีกครั้งหนึ่ง เกิดระบบดูแลภายในชุมชนฟื้นฟูความเป็นพี่น้องเครือญาติอีกครั้งหนึ่ง สมาชิกผู้สูงอายุบางรายแทบไม่เคยออกไปไหนจัดอยู่ในกลุ่มติดบ้าน เมื่อเข้ามาเป็นสมาชิกธนาคารเวลาได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเวลา หรือกิจกรรมจิตอาสาทั่วไปที่ธนาคารเวลาได้จัดขึ้น ทำให้ได้มีโอกาสสร้างปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกคนอื่นๆมากขึ้น ความใกล้ชิดของคนในชุมชนทำให้เกิดความสัมพันธ์แบบพึ่งพาอาศัยกันช่วยลดช่องว่างทางสังคม

มิติด้านจิตใจ การฟื้นฟูวิถีการเอามื้อเอาร่างมาใช้ในชุมชนอีกครั้งส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนหลายรุ่นในชุมชนกลับมาอีกครั้ง เกิดการพบปะพูดคุยกันการพึ่งพาอาศัยกันมากขึ้น สิ่งต่างๆเหล่านี้ทำให้เกิดความรัก การดูแลห่วงใยในครอบครัว ชุมชน เกิดความความไว้วางใจต่อกันและกัน ทำให้ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ป่วยมองเห็นคุณค่าศักยภาพและความสามารถในตัวเองเนื่องจากพบว่าก่อนตัวเองจะเจ็บป่วย พิการ หรือชราภาพก็เคยเป็นคนมีศักยภาพมาก่อน แต่ที่ผ่านมามีโอกาสใช้ศักยภาพของตนเอง เมื่อเป็นสมาชิกได้เห็นคนอื่นไปให้บริการช่วยเหลือตามศักยภาพก็ได้มีโอกาสไปร่วมจึงทำให้เกิดความมั่นใจในตัวเอง สมาชิกหลายคนสะท้อนว่า *“การแลกเปลี่ยนกิจกรรมทำให้เราเกิดความรู้สึกที่ดีในการร้องขอความช่วยเหลือ ไม่ใช้การขอแบบคนอนาถาแต่ที่เราสามารถร้องขอเพราะเรามีคะแนนไว้แลกเปลี่ยน” “เราไปช่วยคนหนึ่งในเรื่องที่เราถนัด และคนอื่นก็มาช่วยเราในสิ่งที่เขาถนัด” “ไม่มีใครเก่งไปทุกเรื่อง แต่ธนาคารเวลาหาคนที่ช่วยเราได้ทุกเรื่อง” “ไม่รู้สึกลดดันว่าต้องไปช่วยตอบแทนคนที่มาช่วยเราในทันที เราสามารถไปช่วยคนอื่นเพื่อเก็บคะแนนสะสมได้เมื่อเราสะดวกหรือมีเวลาว่าง”* สิ่งต่างๆเหล่านี้ทำให้เห็นว่าธนาคารเวลาช่วยส่งเสริมในเรื่องคุณค่าและความนับถือตัวเอง

มิติด้านสุขภาพ กิจกรรมแลกเปลี่ยนเวลาและกิจกรรมจิตอาสาทั่วไปที่ธนาคารเวลาได้จัดขึ้นทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสุขภาพของสมาชิกในชุมชน มีการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดเตียงและผู้ด้อยโอกาส การอาบน้ำตัดผมตัดเล็บให้ผู้สูงอายุผู้ป่วยติดเตียง การให้บริการกายภาพบำบัด การรับส่งไปรับบริการสุขภาพช่วยให้ผู้ป่วยไม่ขาดนัด แม้ผู้ดูแลจะไม่ว่างแต่สมาชิกสามารถพาไปส่งแทนได้ การอาสารับยาแทนทำให้ผู้ป่วยได้รับความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น การให้บริการไปวัดความดันให้ที่บ้าน การให้ความรู้ ข้อมูลด้านสุขภาพในชุมชน เช่นการเตรียมรับมือการระบาดของโควิด 19 การช่วยเหลือส่งอาหารให้ผู้กักตัว และสมาชิกในครอบครัวที่เป็นผู้สัมผัสเสี่ยงสูงให้สามารถกักตัวโดยไม่ต้องกังวลเรื่องปากท้อง การตั้งด่านคัดกรอง การผลิตหน้ากากอนามัย การผลิตและแจกจ่ายเจลแอลกอฮอล์ การให้ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพด้วยสมุนไพร การให้ความรู้เรื่องโรคเรื้อรัง โรค NCD แม้กิจกรรมแลกเปลี่ยนเวลาและกิจกรรมจิตอาสาจะไม่ได้ส่งผลต่อสุขภาพของสมาชิกโดยตรง แต่เป็นปัจจัยเสริมที่ส่งผลดีต่อระบบสาธารณสุขของชุมชน

มิติจิตวิญญาณศาสนาและความเชื่อ สมาชิกหลายคนพบบอกว่า การได้ไปช่วยเหลือคนอื่นทำให้ได้เห็นว่าคุณอื่นลำบากกว่าตัวเองมาก จึงคิดว่าเวลาลำบากยังมีคนที่ลำบากกว่าเรา เข้าถึงธรรมะ เห็นว่าเงื่อนไขในชีวิตของแต่ละคนแตกต่างกัน และต่างคนก็มีบททดสอบของตนเอง การได้เห็นทุกข์ของคนอื่นก็อาจเป็นบททดสอบของเราของชุมชนด้วยเช่นกัน การไปช่วยเหลือคนอื่นทำให้เกิดความภาคภูมิใจ มีความสุขที่ได้เป็นผู้ให้ สร้างความมีคุณค่าและความนับถือตัวเองมากขึ้น การแลกเปลี่ยนกิจกรรมทำให้ได้พบปะเพื่อนฝูง ได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ไม่เหงา และยังเป็นกุศลผลบุญเพราะทำกรรมดี ธนาคารเวลาหลายแห่งมักจัดกิจกรรมจิตอาสาพัฒนาศาสนสถาน สมาชิกบางคนได้ใช้ศักยภาพของตนเองในการเตรียมเครื่องใช้ในพิธีกรรมสำคัญทางศาสนา การระดมทุนของธนาคารเวลาบางแห่งใช้วิธีทอดผ้าป่าทำให้ได้งบประมาณมาบริหารจัดการจัดตั้งคลังอุปกรณ์ ดังกล่าวนี้นั้นชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ของธนาคารเวลาที่ส่งผลต่อความเชื่อความศรัทธาของสมาชิกธนาคาร

มิติสิ่งแวดล้อม การกระตุ้นให้สมาชิกเกิดกิจกรรมแรกเปลี่ยนธนาคารเวลาหลายแห่งมักจัดกิจกรรมจิตอาสาพัฒนาสถานที่สำคัญ การเข้าไปพัฒนาพื้นที่ต่างๆในชุมชนส่งผลต่อทัศนียภาพของชุมชนมีการรณรงค์ให้ปลูกต้นไม้ ปลูกผักแจกเมล็ดพันธุ์ ทำให้ชุมชนเกิดความสะอาด สมาชิกบางคนเริ่มตระหนักถึงการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนมีการปรับพื้นที่บริเวณบ้านของตนเองให้สะอาดและมีการปลูกต้นไม้ ปลูกผักสวนครัว หลังจากนั้นจึงเริ่มมีการช่วยเหลือในการปรับสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมให้กับสมาชิกเช่น การปรับปรุงซ่อมแซมสภาพบ้านที่ชำรุด การปรับพื้นที่เพื่อป้องกันอุบัติเหตุในผู้สูงอายุ การปรับพื้นที่ที่มีน้ำขัง การช่วยซ่อมแซมถนนทางเข้าหมู่บ้าน การตัดแต่งต้นไม้ที่รูก้ำกிடขวางบดบังเส้นทางคมนาคม กิจกรรมแลกเปลี่ยนธนาคารเวลาจึงมีส่วนช่วยให้เกิดความตระหนักในเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชน

มิติเศรษฐกิจ แม้การดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนจะไม่มีค่าใช้จ่ายเป็นตัวกลางในการแลกเปลี่ยนกิจกรรมบริการโดยตรง แต่กิจกรรมแลกเปลี่ยนธนาคารเวลาที่ไม่ได้คิดค่าจ้างจากการให้บริการนั้น ช่วยลดค่าใช้จ่าย ซึ่งในทางเศรษฐศาสตร์เราสามารถนำคุณค่าเหล่านั้นมาคิดคำนวณมูลค่า โดยกิจกรรมการให้บริการของสมาชิกธนาคารเวลาทั้ง 8 แห่ง

เกิดขึ้นจำนวน 544 กิจกรรม(แลกเปลี่ยนคะแนน 582 คะแนน) เมื่อคิดมูลค่าจากบริการที่เกิดขึ้นจากธนาคารเวลา จึงทำให้เกิดการลดค่าใช้จ่ายขององค์กรและสมาชิกผู้รับบริการไปได้ประมาณ 192,550 บาท หรือเฉลี่ยกิจกรรมละ 353 บาท โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางแสดงมูลค่าทางเศรษฐกิจ

พื้นที่	จำนวนกิจกรรมแลกเปลี่ยน	มูลค่าทางเศรษฐกิจ (บาท)	มูลค่าเฉลี่ยต่อกิจกรรม (บาท)
สันสลิก	114	40,300	353
ยางคราม	23	12,350	537
แม่แฝก	47	15,000	319
ป่าต๋ม	24	12,200	508
ห้วยโป่ง	144	50,800	352
ต้นเปา	15	7,900	526
กุ๋ฮ่อ	32	10,500	328
เวียงแหง	145	43,500	300
รวม	544	192,550	353

การแลกเปลี่ยนคะแนนกิจกรรมธนาคารเวลาเกิดขึ้นแล้วจำนวน 544 กิจกรรม และมีคะแนนถูกใช้ในการแลกเปลี่ยนจำนวน 582 คะแนน ซึ่งมีการแบ่งหมวดหมู่กิจกรรมเป็น 6 หมวดหมู่ หมวดหมู่ที่มีการแลกเปลี่ยนมากที่สุดคือหมวดหมู่อื่นๆ จำนวน 274 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 50.37 ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมด้านการเกษตร กิจกรรมวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรมจิตอาสาแบบหมู่คณะ ได้แก่ พับเหรียญโปรยทาน ,ทำบายศรี, ขายของชำ, ตัดต้นไม้ในสวน, หว่านข้าว, พนยาคุมหย้า, ทำปุ๋ยชีวภาพ, ซ่อมข้าว, ปลุกนา, ดายหย้า, ปลุกหย้า, , ใส่ปุ๋ยนาข้าว, เก็บลำไย, เย็บกระซาง,พรวนดิน,เก็บลำไย,เตรียมพื้นที่เพาะปลูก,การปลูกข้าวไร่ข้าวโพด,เก็บเกี่ยวผลผลิต,ตกแต่งคัดคุณภาพผลผลิตลำไย เป็นต้น

อันดับที่ 2 คือหมวดหมู่การให้บริการดูแล จำนวน 83 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 15.26 ได้แก่ นวด, ย้อมผม, ถอนหงอก, ส่งไปโรงพยาบาล, แซ่มือแซ่เท้า, ตัดหญ้าตัดต้นไม้ทำสวน,ตัดผม,ช่วยดูแลคนป่วยและเด็กที่บ้าน,ไปรับยาแทน,ไปทำธุระหรือซื้อของให้เป็นต้น และหมวดหมู่งานบ้านงานครัว มีการแลกเปลี่ยน 83 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 15.26 ได้แก่ ทำอาหาร, ทำความสะอาดบ้าน,จ่ายตลาดซื้อกับข้าวไปส่งให้ที่บ้าน เป็นต้น

อันดับที่ 3 หมวดหมู่งานช่าง ซ่อมบำรุง มีการแลกเปลี่ยน 82 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 15.07 ได้แก่ ซ่อมไฟฟ้า,ต่อเติมบ้าน, สร้างโรงรถ, เหลานหน้าบ้าน, ทำโรงเรือนควาย, ซ่อมหลังคาบ้าน, ก่อบ่อกักน้ำบ้าน,ซ่อมแซม

ห้องน้ำผู้สูงอายุ, ปรับสภาพแวดล้อม, จัดจัดทำป้ายชุมชน, งานซ่อมรถรับส่งนักเรียน, การสร้างอาคารศูนย์เรียนรู้, งานก่อสร้างศูนย์ฝึกอาชีพเยาวชน, งานทาสีอาคาร, งานซ่อมเครื่องมือทางการเกษตร เป็นต้น

อันดับ 4 คือหมวดหมู่ส่งเสริม การเรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยน 22 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 4.04 ได้แก่ สอนอินเทอร์เน็ต, แนะนำการใช้งานอุปกรณ์การเรียนออนไลน์, งานวิทยากรฝึกอบรม ให้ความรู้ พัฒนาศักยภาพ เช่น อบรมยาเสพติด การจัดการขยะ การจัดการท่องเที่ยวในชุมชน การป้องกันโควิด 19 การตั้งด่านคัดกรองโควิด 19 การอบรมประชาธิปไตย ชุมชน การส่งต่อผู้ป่วยจิตเวชและยาเสพติด การจัดการขยะชุมชน โคกหนองนาโมเดิร์น การกินรสจัด หวาน มัน เค็ม เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมทั้งหมดที่เกิดขึ้นเป็นความช่วยเหลือ โดยไม่ต้องใช้เงิน

ตารางแสดงกิจกรรมการแลกเปลี่ยนคะแนนธนาคารเวลา

ธนาคารเวลา	1.งานช่าง ซ่อมบำรุง	2.การ ให้บริการ ดูแล	3.นันทนาการ	4.งานบ้าน งานครัว	5.ส่งเสริม การเรียนรู้	6.อื่น ๆ	รวม	คะแนน
สันสลี	4	8	0	13	20	69	114	140
ยางคราม	6	1	0	0	0	16	23	35
แม่แฝกใหม่	2	29	0	12	0	4	47	47
ป่าตุม	6	3	0	6	0	9	24	24
ห้วยโป่ง	38	20	0	20	2	64	144	144
ต้นเปา	6	6	0	3	0	0	15	15
กุ๋ฮ่อ	7	1	0	14	0	10	32	32
เวียงแหง	13	15	0	15	0	102	145	145
รวม	82	83	0	83	22	274	544	582
ร้อยละ	15.07	15.26	0.00	15.26	4.04	50.37	100.00	106.99

ผลจากการดำเนินงานดังกล่าวมาแล้วนั้น จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานโครงการธนาคารเวลาในชุมชนทั้ง 8 แห่ง ส่งผลดีโดยภาพรวมต่อคุณภาพชีวิตของสมาชิกในหลายมิติ ทั้งมิติกระบวนการ มิติสังคม มิติสุขภาพ มิติสิ่งแวดล้อม มิติจิตใจ มิติจิตวิญญาณ และมิติเศรษฐกิจ ช่วยรื้อฟื้นความสัมพันธ์ของคนในชุมชน สังคมแห่งความเอื้ออาทร การลงแขก การเอามื้อ เอารั้วและลดค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน

ส่วนที่ 3 สรุปผลผลิต ผลลัพธ์

3.1 เปรียบเทียบผลผลิต (output) ที่ต้องการของโครงการและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงของโครงการ ดังตาราง

กิจกรรมที่ 1.ทำความเข้าใจกับผู้ร่วมโครงการและเตรียมการจัดทำโครงการดำเนินงานธนาคารเวลาในพื้นที่ 8 ชุมชน				
1.1 จัดทำเอกสารแนะนำ“ธนาคารเวลา” จำนวน 100 ชุด สำหรับแจกให้คณะกรรมการดำเนินงานธนาคารเวลาทั้ง 8 ชุมชน เพื่อใช้เป็นเอกสารประกอบการประชุมชี้แจง(ปฐมนิเทศ) คณะทำงานธนาคารเวลา				
ผลผลิต (output) ที่ต้องการ	ผลผลิต (output) ที่เกิดขึ้นจริง	ผลลัพธ์(outcome) ที่เกิดขึ้นจริง	ปัญหาและอุปสรรค พร้อมแนวทางแก้ไข	ภาคีเครือข่ายที่สนับสนุนแต่ละกิจกรรม
เชิงปริมาณ ผลิตและแจกจ่ายเอกสารแนะนำ“ธนาคารเวลา” จำนวน 100 ชุด	จำนวน 100 ชุด แจกจ่ายให้ ผู้เข้าร่วมแกนนำ คณะกรรมการ ธนาคารเวลาใน 8 ชุมชนจำนวน 100 คน ในการประชุม ชี้แจงทำความเข้าใจ	ผลิตและแจกจ่าย ครบ100 ชุด แกนนำ คณะกรรมการธนาคาร เวลาที่ได้รับเอกสาร แนะนำธนาคารเวลา ได้ศึกษาและมีความ เข้าใจมากยิ่งขึ้น คณะกรรมการได้ขยาย ผลชุดความรู้ดังกล่าว ในช่องทางการ	ปัญหาอุปสรรค เอกสาร ที่ผลิตมีจำนวนน้อย เกินไปพื้นที่ชนบทและ กลุ่มชาติพันธุ์จำนวน 2 พื้นที่ที่มีข้อจำกัดด้านการ อ่าน แนวทางแก้ไข สำหรับ พื้นที่ที่มีข้อจำกัดในเรื่อง การอ่านควรสื่อสารด้วย วิธีอื่น	ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน และเทศบาลในพื้นที่ให้ ความอนุเคราะห์ ประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารธนาคารเวลา จากเอกสารแนะนำ
เชิงคุณภาพ คณะกรรมการในพื้นที่มีความรู้ ความเข้าใจ โครงการ	คณะกรรมการมีความรู้ความเข้าใจ มากขึ้นในระดับ หนึ่งจากการศึกษา เอกสาร มีการนำ ข้อมูลความรู้ที่ได้รับ ไปขยายต่อใน ช่องทางต่างๆของ ชุมชน ได้แก่เสียง ตามสาย ไลน์กลุ่ม สมาชิกในหมู่บ้าน การชี้แจงในโอกาส ประชุมประชาคม หมู่บ้าน	สื่อสารต่างๆใน ชุมชน เช่นการจัดทำ เอกสารแผ่นพับ ประชาสัมพันธ์ แนะนำธนาคารเวลา ในการจัดประชุม ชาวบ้านของ หน่วยงานองค์กร ต่างๆ	ธนาคารเวลาเป็นเรื่อง ใหม่สำหรับชุมชนต้องม ีการสื่อสารหลากหลาย ช่องทาง สอดคล้องกับ บริบทช่องทางการ สื่อสารของแต่ละชุมชน	

1.2 จัดประชุมชี้แจง(ปฐมนิเทศ) แก่นำชุมชน 8 ตำบล โดย ทำความเข้าใจหลักการ แนวคิดและกระบวนการธนาคาร เวลา ชุมชนละ 50 คน				
ผลผลิต (output) ที่ต้องการ	ผลผลิต (output) ที่เกิดขึ้นจริง	ผลลัพธ์(outcome) ที่เกิดขึ้นจริง	ปัญหาและอุปสรรค พร้อมแนวทางแก้ไข	ภาคีเครือข่ายที่สนับสนุนแต่ละกิจกรรม
เชิงปริมาณ ประชุมชี้แจง (ปฐมนิเทศ) แก่นำชุมชน 8 ตำบล จำนวน 8 ครั้ง ผู้เข้าร่วม ตำบล ละ 50 คน รวม 400 คน	ประชุมชี้แจงทำ ความเข้าใจและการ ปฐมนิเทศ ดำเนินการครบทั้ง 8 พื้นที่ จำนวน 19 ครั้ง ผู้เข้าร่วม จำนวนรวม 440 คน ซึ่งมากกว่าที่ โครงการกำหนดไว้	มีการจัดกิจกรรม ประชุมชี้แจงพื้นที่ละ 1-2 ครั้งและจัด ปฐมนิเทศอีก 1 ครั้ง ผู้เข้าร่วมการประชุม ชี้แจงและปฐมนิเทศ มีความเข้าใจมากขึ้น นำไปสู่ฉันทามติของ ชุมชนในการ	ปัญหาอุปสรรค การทำ ความเข้าใจเรื่องธนาคาร เวลาเป็นเรื่องยากการ สื่อสารเพียงครั้งเดียว อาจทำให้ยังไม่เข้าใจจึง จำเป็นต้องเพิ่มเวทีทำ ความเข้าใจมากขึ้น	ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน และเทศบาลในพื้นที่ให้ ความอนุเคราะห์สถานที่ ประชุม รพ.สต อสม.กลุ่ม แม่บ้าน ชมรมผู้สูงอายุ กลุ่มเยาวชน กศน. กำนันผู้ใหญ่บ้าน และ
เชิงคุณภาพ คณะกรรมการ/ คณะทำงาน และสมาชิกของ ธนาคารเวลาใน 8 ชุมชน มีความ เข้าใจ หลักการ แนวคิดและ กระบวนการ ดำเนินงานของ ธนาคาร และ การมีส่วนร่วม จากคนในชุมชน อย่างน้อยร้อยละ 80	ผู้เข้าร่วมหลังจาก เข้าร่วมเวทีชี้แจงและ ปฐมนิเทศซึ่งมีทีม วิชาการลงไปหนุน เสริมทีมงานในพื้นที่ มีความรู้ความเข้าใจ เพิ่มมากขึ้น คิดเป็น ร้อยละ 81.77 มีทัศนคติเชิงบวก และมีส่วนร่วมใน การดำเนินงาน ธนาคารเวลาเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 88.57	ดำเนินงานธนาคาร เวลาในชุมชนโดย หลังจัดกิจกรรมมี การคัดเลือก คณะทำงาน เตรียมการธนาคาร เวลาในชุมชนจำนวน ชุมชนละ 10-20 คน ซึ่งเป็นผู้แทน หน่วยงานองค์กร ต่างๆในชุมชนที่ พร้อมจะขับเคลื่อน ธนาคารเวลา	คณะทำงานในพื้นที่แม้ จะมีความเข้าใจแต่บาง พื้นที่ที่ยังขาดทักษะและ ความมั่นใจในการสื่อสาร สร้างความเข้าใจด้าน ธนาคารเวลาภายใน ชุมชนจึงต้องมีการฝึก ทักษะการสื่อสารเรื่อง ธนาคารเวลาและมีทีม วิชาการลงพื้นที่หนุน เสริม	กลุ่มอาสาสมัครต่างๆส่ง บุคลากรเข้าร่วมการ ประชุมและร่วมเป็น คณะทำงานและที่ ปฏิบัติ

กิจกรรมที่ 2.ดำเนินการจัดตั้งธนาคารเวลาในพื้นที่ ทั้ง 8 ตำบลตามแนวทางการดำเนินการธนาคารเวลาที่กำหนด (10 ขั้นตอน)				
ผลผลิต (output) ที่ต้องการ	ผลผลิต (output) ที่เกิดขึ้นจริง	ผลลัพธ์(outcome) ที่เกิดขึ้นจริง	ปัญหาและอุปสรรค พร้อมแนวทางแก้ไข	ภาคีเครือข่ายที่สนับสนุนแต่ละกิจกรรม
เชิงปริมาณ ธนาคารเวลาทั้ง 8 ตำบลมีการดำเนินงานตามขั้นตอนและเวลาที่กำหนดไว้ อย่างน้อยร้อยละ 50	ชุมชนทั้ง 8 แห่ง สามารถจัดตั้งธนาคารเวลาได้ สำเร็จธนาคารเวลาที่มีการดำเนินการครบทั้ง 10 ขั้นตอนตามเวลาที่กำหนดไว้ คิดเป็นร้อยละ 100	ชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถบริหารจัดการให้มีกลไกคณะกรรมการที่มาจากภาคส่วนที่หลากหลาย หน่วยงานองค์กรต่างๆให้การสนับสนุนธนาคารเวลาของชุมชน โดย	คณะกรรมการบางพื้นที่ ยังขาดความชัดเจนในเรื่องการบริหารจัดการธนาคารเวลาจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา ศักยภาพ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ Covid19 และการเลือกตั้งท้องถิ่น จึงทำให้ชะลอไปช่วงหนึ่ง	หน่วยงานองค์กรในพื้นที่ส่วนใหญ่ให้การสนับสนุนโครงการ โดยเฉพาะเทศบาลให้ ความอนุเคราะห์ใช้ สถานที่ในการเป็นที่ทำการธนาคารเวลา บุคลากรจากหน่วยงาน สาธารณสุข อสม.อผส. ชมรมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
เชิงคุณภาพ ธนาคารเวลาทั้ง 8 ตำบลมี สมาชิกธนาคารเวลาเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ของจำนวนสมาชิกเริ่มแรก	สมาชิกแรกเริ่ม จำนวน 245 คน ปัจจุบันมีสมาชิก เป็นจำนวน 402 คน เพิ่มขึ้นจาก สมาชิกแรกเริ่มเป็น จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 39.05 ของจำนวน สมาชิกเริ่มแรก มากกว่าที่โครงการ กำหนดไว้	มีจำนวนสมาชิก 402 คน เกิด กิจกรรมแลกเปลี่ยน เวลาจำนวน 544 กิจกรรม ส่งผลดีต่อ สมาชิกในหลายมิติ สมาชิกที่เป็นผู้รับ (ผู้สูงอายุหรือผู้ที่ ต้องการความช่วยเหลือ) มี คุณภาพชีวิตดีขึ้น กว่าก่อนเข้าร่วม โครงการ ร้อยละ 95.14	เนื่องจากมาตรการบังคับใช้กฎหมายป้องกันการแพร่ระบาดและกฎหมาย การเลือกตั้ง	คณะกรรมการหมู่บ้าน เข้ามาร่วมเป็นกรรมการ และช่วยรับสมาชิก

กิจกรรมที่ 3.สนับสนุน ติดตามกำกับการจัดตั้งธนาคารเวลาชุมชนในพื้นที่ 8 ชุมชน				
3.1 จัดพิมพ์คู่มือการดำเนินงานธนาคารเวลา จำนวน 150 ชุด สำหรับแจกให้คณะกรรมการแกนนำชุมชนทั้ง 8 ชุมชน เพื่อใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานในพื้นที่				
ผลผลิต (output) ที่ต้องการ	ผลผลิต (output) ที่เกิดขึ้นจริง	ผลลัพธ์(outcome) ที่เกิดขึ้นจริง	ปัญหาและอุปสรรค พร้อมแนวทางแก้ไข	ภาคีเครือข่ายที่สนับสนุนแต่ละกิจกรรม
เชิงปริมาณ จัดพิมพ์คู่มือการดำเนินงานธนาคารเวลา จำนวน 150 ชุด	จัดพิมพ์คู่มือการดำเนินงานธนาคารเวลา ครบจำนวน 150 ชุด	มีการผลิตคู่มือที่มาจากประสบการณ์ การดำเนินงานของ ทีมวิชาการที่ลงไป หนุนเสริมในพื้นที่ การถ่ายทอดจาก ประสบการณ์ตรง ของทีมวิชาการช่วย	งบประมาณในการผลิต มีจำกัดเอกสารไม่ เพียงพอดต่อความต้องการ หาหน่วยงาน องค์กรสนับสนุนการ จัดพิมพ์เพิ่มและผลิตใน รูปแบบ E-BOOK หรือ ไฟล์สำหรับดาวน์โหลด	
เชิงคุณภาพ คณะกรรมการธนาคารเวลาในพื้นที่ที่มีความ เข้าใจแนวทางการดำเนินงานธนาคารเวลา	คู่มือช่วยให้พื้นที่ เห็นตัวอย่าง รูปแบบของการ ดำเนินงาน ธนาคารเวลาเกิด ความรู้ความเข้าใจ	ให้พื้นที่ที่มีความเข้าใจ แนวทางการบริหารจัดการธนาคารเวลา มากขึ้น		

3.2 ทีมวิชาการลงพื้นที่เพื่อสนับสนุนการจัดตั้งธนาคารเวลาของคณะทำงานแกนนำชุมชน โดยร่วมให้ความรู้ ความเข้าใจเรื่องธนาคารเวลา สร้างพลังความเชื่อมั่นในกระบวนการจัดตั้งธนาคารเวลาในชุมชนเพื่อให้เป็นเครื่องมือรองรับสังคมสูงวัยและสร้างชุมชนเข้มแข็งไม่ทอดทิ้งกัน ทั้ง 8 ชุมชน				
ผลผลิต (output) ที่ต้องการ	ผลผลิต (output) ที่เกิดขึ้นจริง	ผลลัพธ์(outcome) ที่เกิดขึ้นจริง	ปัญหาและอุปสรรค พร้อมแนวทางแก้ไข	ภาคีเครือข่ายที่สนับสนุนแต่ละกิจกรรม
เชิงปริมาณ ทีมวิชาการ จำนวน 2 คนลงพื้นที่เพื่อ สนับสนุนการจัดตั้งธนาคารเวลาของ คณะทำงานแกนนำชุมชน จำนวน 8 พื้นที่ (พื้นที่ละ 2 ครั้ง รวม 16 ครั้ง)	ทีมวิชาการได้ลงครบทั้ง 8 พื้นที่ พื้นที่ละ 3 ครั้ง รวมจำนวน 22 ครั้งมากกว่าที่ โครงการกำหนดไว้	การลงพื้นที่ของทีมวิชาการหนุนเสริมกิจกรรมสร้างความเข้าใจทำให้ คณะทำงานและสมาชิกในชุมชนมีความเข้าใจโครงการมากยิ่งขึ้นและได้รับแรงบันดาลใจ	นอกจากการหนุนเสริมจากทีมวิชาการแล้วพื้นที่ยังมีความต้องการการหนุนเสริมในการบริหารจัดการเอกสารโครงการ การจัดการการรายงานผลการดำเนินงานและ รายงานการเงินบัญชีและการจัดทำสรุปผลการประเมินต่างๆ	มหาวิทยาลัยแม่โจ้ สนับสนุนการจัดทำแอปพลิเคชันไลน์ธนาคารเวลาและฝึกอบรมการใช้งาน
เชิงคุณภาพ คณะทำงานและสมาชิกในชุมชนได้รับความรู้ความเข้าใจธนาคารเวลา	คณะทำงานและสมาชิกมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้นเมื่อได้รับการหนุนเสริมจากทีมวิชาการ	การลงหนุนเสริมของทีมวิชาการสร้างแรงบันดาลใจและทำให้เกิดการตอบรับโครงการง่ายขึ้น	คณะกรรมการสะท้อนว่า การที่คนนอกชุมชนมาให้ความรู้โดยตรงทำให้สมาชิกให้ความสนใจมากกว่าคนในพื้นที่ของตนเอง	

3.3 โครงการได้จัดเวทีติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานในพื้นที่ จำนวน 2 ครั้ง				
ผลผลิต (output) ที่ต้องการ	ผลผลิต (output) ที่เกิดขึ้นจริง	ผลลัพธ์(outcome) ที่เกิดขึ้นจริง	ปัญหาและอุปสรรค พร้อมแนวทางแก้ไข	ภาคีเครือข่ายที่ สนับสนุนแต่ละกิจกรรม
เชิงปริมาณ จัดเวทีติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานในพื้นที่ จำนวน 2 ครั้ง ผู้เข้าร่วม 30 คน	จัดเวทีติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานในพื้นที่ 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 จัดเมื่อวันที่ 22 กพ. 2564 ณ โรงแรมเชียงใหม่เกท จ. เชียงใหม่ มีผู้เข้าร่วม 22 คน (เชียงรายออนไลน์ 4 คน) ครั้งที่ 2 จัดขึ้นเมื่อ 8 สค. 2564 เวลา 19.00-22.00น. ผ่านระบบ ZOOMMEETING เนื่องจากอยู่ในช่วงการระบาดของโรคโควิด 19 ผู้เข้าร่วม 20 คน	การจัดเวทีติดตามผลการดำเนินงานช่วยให้พื้นที่เห็นพัฒนาการการทำงานของตนเองและเพื่อนร่วมงานให้มีความสำคัญกับการจัดทำรายงานและได้รับคำแนะนำการพัฒนาแนวทางการทำงานในอนาคต	เนื่องจากสถานการณ์ covid19 ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ทำให้พื้นที่จังหวัดเชียงราย 2 พื้นที่ ไม่สามารถเข้าร่วมการประชุมได้ทางโครงการจึงจัดให้พื้นที่ทั้งสองประชุมแบบออนไลน์ จำนวน 4 คน ในการประชุมติดตามครั้งที่ 1 ในเวทีติดตามครั้งที่ 2 หัวหน้าโครงการจึงจัดการประชุมแบบออนไลน์	
เชิงคุณภาพ พื้นที่ได้รับการหนุนเสริมการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานนำเสนอผู้รับผิดชอบโครงการก่อนเบิกเงินรายงวด	ผู้เข้าร่วมได้รับการติดตามการจัดทำรายงานและนำเสนอผลการดำเนินงานต่อหัวหน้าโครงการพร้อมได้รับคำแนะนำ		ผู้จัดทำรายงานในพื้นที่ ยังไม่เข้าใจรูปแบบการทำรายงานทำให้การจัดทำรายงานมีความแตกต่างหลากหลายรูปแบบ โครงการจึงส่งทีมวิชาการลงหนุนเสริมในพื้นที่ที่ต้องการความช่วยเหลือ	

กิจกรรมที่4.พัฒนาศักยภาพของสมาชิกธนาคารเวลา				
4.1 จัดอบรมพัฒนาศักยภาพให้กับแกนนำสมาชิก				
ผลผลิต (output) ที่ต้องการ	ผลผลิต (output) ที่เกิดขึ้นจริง	ผลลัพธ์(outcome) ที่เกิดขึ้นจริง	ปัญหาและอุปสรรค พร้อมแนวทางแก้ไข	ภาคีเครือข่ายที่ สนับสนุนแต่ละกิจกรรม
เชิงปริมาณ อบรมพัฒนาศักยภาพให้กับแกนนำสมาชิก ตำบลละ 5 คน8 ตำบล(40คน) จำนวน 1 ครั้ง	อบรมพัฒนาศักยภาพให้กับคณะกรรมการแกนนำธนาคารเวลาของทั้ง 8 พื้นที่ เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2564 ณ โรงแรมฮอลิเดย์ การ์เด็น เชียงใหม่ ผู้เข้าร่วมเวที จำนวน 39`คน	การเสริมสร้างทักษะการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม(ทักษะกระบวนการ)ทำให้เกิดกระบวนการในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธนาคารเวลาในชุมชนทั้ง 8 แห่ง	แกนนำธนาคารเวลาทั้ง 8 พื้นที่ที่มีความต้องการรับการพัฒนาศักยภาพจากโครงการหลากหลายด้านและมีความต่อเนื่อง ดังนั้นโครงการระยะต่อไปควรมีการกำหนดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพเพิ่มมากขึ้นและมีความต่อเนื่อง	เครือข่ายคนทำงานด้านคนพิการ รพ.สต. กศน. พัฒนาชุมชน ให้ความอนุเคราะห์บุคลากรมาเป็นวิทยากรในการอบรมให้ความรู้
เชิงคุณภาพ ธนาคารเวลาทั้ง 8 แห่งได้จัดอบรมพัฒนาศักยภาพให้กับแกนนำสมาชิกธนาคารเวลา จำนวน 8 พื้นที่ อย่างน้อยตำบลละ 1 ครั้ง	ธนาคารเวลาทั้ง 8 แห่งได้จัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพทั้งหมดจำนวน 15 กิจกรรม มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวนทั้งสิ้น จำนวน 525 คน	การพัฒนาศักยภาพด้านต่างๆส่งผลดีช่วยกระตุ้นทำให้เกิดกิจกรรมแลกเปลี่ยนคะแนนเวลามากขึ้น เกิดประเด็นการทำงานด้านผู้สูงอายุและผู้พิการในชุมชนมากขึ้น สมาชิกสามารถนำทักษะความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน		

กิจกรรมที่ 5.ดำเนินการถอดบทเรียน ประมวลและสังเคราะห์การดำเนินงานธนาคารเวลาของพื้นที่เป้าหมายเพื่อจัดทำเป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย				
5.1จัดเวทีถอดบทเรียนและสังเคราะห์การดำเนินงานธนาคารเวลา ของพื้นที่เป้าหมาย 8 ตำบล				
ผลผลิต (output) ที่ต้องการ	ผลผลิต (output) ที่เกิดขึ้นจริง	ผลลัพธ์(outcome) ที่เกิดขึ้นจริง	ปัญหาและอุปสรรค พร้อมแนวทางแก้ไข	ภาคีเครือข่ายที่สนับสนุนแต่ละกิจกรรม
เชิงปริมาณ จัดเวทีถอดบทเรียนและสังเคราะห์การดำเนินงานธนาคารเวลา ให้แก่แกนนำธนาคารเวลา พื้นที่เป้าหมาย 8 ตำบล 1 ครั้ง ผู้เข้าร่วม 50`คน 2 วันมีการจัดทำรายงานถอดบทเรียนและข้อเสนอเชิงนโยบาย 1 ฉบับ	จัดเวทีถอดบทเรียนและสังเคราะห์การดำเนินงานธนาคารเวลา เมื่อวันที่ 24-25 ธันวาคม 2564 ณ โรงแรมฮอติเคย์ การ์เด็น เชียงใหม่ ผู้เข้าร่วมเวที จำนวน 39`คน มีการจัดทำรายงานการถอดบทเรียน และข้อเสนอเชิงนโยบายจำนวน 1 ฉบับ	การดำเนินการถอดบทเรียน เพื่อประมวลและสังเคราะห์การดำเนินงานธนาคารเวลาของพื้นที่เป้าหมายทำให้แกนนำธนาคารเวลาทั้ง 8 พื้นที่ได้ทบทวนผลการดำเนินงานเห็นแนวทางการขับเคลื่อน และมีการจัดทำเป็นข้อเสนอเชิงพื้นที่และเชิงนโยบาย	เนื่องจากอยู่ในช่วงสถานการณ์การระบาดโรคโควิด19 จึงมีการจำกัดจำนวนผู้เข้าร่วมไม่เกิดจำนวนที่จังหวัดเชียงใหม่กำหนดและต้องมีการเข้าร่วมกิจกรรม	ทางรพ.สต.พญาชมพูจัดทีมเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตรวจคัดกรองโควิดให้ผู้เข้าร่วมก่อนการอบรม
เชิงคุณภาพ ธนาคารเวลาทั้ง 8 แห่งได้จัดกระบวนการถอดบทเรียนภายในชุมชนให้กับแกนนำสมาชิก 8 พื้นที่ ตำบลละ 1 ครั้ง	ธนาคารเวลาทั้ง 8 แห่งได้จัดการถอดบทเรียนภายในชุมชนให้กับแกนนำและสมาชิกครบทั้ง 8 พื้นที่ ตำบลละ 1 ครั้ง มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวนทั้งสิ้น 171 คน	แกนนำและสมาชิก 8พื้นที่ได้ทบทวนประมวล สังเคราะห์การดำเนินงานทำให้เห็นทิศทางขับเคลื่อนในอนาคต มีการจัดทำรายงานการถอดบทเรียนพื้นที่ละ 1 ฉบับ	บางพื้นที่ขาดแคลนกระบวนการที่มีความชำนาญในการถอดบทเรียนจึงต้องใช้กระบวนการจากภายนอก ชุมชนมาช่วยในการถอดบทเรียนควรมีการพัฒนาศักยภาพเสริมสร้าง การจัดการความรู้ของชุมชน	มูลนิธิด้านเอตส์ให้ความอนุเคราะห์บุคลากรมาเป็นวิทยากร กระบวนการถอดบทเรียน 2 พื้นที่

กิจกรรมที่ 6.การร่วมกิจกรรมและติดตามสนับสนุนการดำเนินงานในพื้นที่				
6.1.แนวทางในการร่วมกิจกรรมและติดตามงานในพื้นที่ 8'ตำบล'				
ผลผลิต (output) ที่ต้องการ	ผลผลิต (output) ที่เกิดขึ้นจริง	ผลลัพธ์(outcome) ที่เกิดขึ้นจริง	ปัญหาและอุปสรรค พร้อมแนวทางแก้ไข	ภาคีเครือข่ายที่สนับสนุนแต่ละกิจกรรม
ผู้บริหารโครงการ เดินทางในการร่วมกิจกรรมและติดตามงานในพื้นที่ 8'ตำบล' ละ 10 ครั้ง จำนวน 2 คน	ผู้บริหารโครงการ จำนวน 2 คน ลงพื้นที่ในเวทีติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงาน จำนวน 2 ครั้ง ครั้งที่ 1เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2564 และกิจกรรมถอดบทเรียนและพัฒนาศักยภาพ เมื่อวันที่ 24-26 ธันวาคม 2564	การลงพื้นที่ในเวทีติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานและกิจกรรมถอดบทเรียนและพัฒนาศักยภาพตลอดจนการติดตามสนับสนุนการดำเนินงานของพื้นที่ผ่านระบบออนไลน์ ช่วยทำให้แกนนำธนาคารเวลาทั้ง 8 พื้นที่เกิดความชัดเจนในแนวทางการดำเนินงานโครงการมีการเร่งรัดการรายงานผลการดำเนินงานรายงวดและรายงานต่างๆ	เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโควิด 19 ถึง 3 ระลอก ประกอบกับคำสั่งจำกัดการเดินทางของศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด คำสั่งของจังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย และการปิดหมู่บ้าน ทำให้ผู้บริหารโครงการไม่สามารถเดินทางเข้าร่วมกิจกรรมในพื้นที่ได้ จึงมอบหมายทีมวิชาการลงพื้นที่ติดตามการดำเนินงานธนาคารเวลา และได้ติดตามผ่านการประชุมผ่านLINEและ Zoom meeting	

กิจกรรมที่ 7. ศึกษาและพัฒนาระบบหลักประกันความปลอดภัยรองรับการดำเนินงานของธนาคารเวลา				
ผลผลิต(output) ที่ต้องการ	ผลผลิต (output) ที่เกิดขึ้นจริง	ผลลัพธ์(outcome) ที่เกิดขึ้นจริง	ปัญหาและอุปสรรค พร้อมแนวทางแก้ไข	ภาคีเครือข่ายที่สนับสนุนแต่ละกิจกรรม
เชิงปริมาณ ได้รูปแบบการจัดให้มีหลักประกันความปลอดภัยในการให้และรับบริการของธนาคารเวลา (รายงานผลการศึกษากำหนด 1 ฉบับ)	สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ได้ศึกษาและจัดทำรายงานการศึกษาประเภทประกันที่เหมาะสมกับสมาชิกธนาคารเวลาชุมชน และผลการศึกษาสถานะที่เหมาะสมของธนาคารเวลาเพื่อเป็นกลไกการจัดการ 1 ฉบับ	สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ได้มีข้อเสนอระยะสั้น/กลาง/ยาว ธนาคารเวลาชุมชนจึงมีการประชุมกับตัวแทนบริษัท ประกันและตัวแทนสมาชิกได้ข้อสรุปถึงการนำข้อเสนอระยะสั้นคือการประกันภัยแบบกลุ่ม ไปสู่การปฏิบัติในเบื้องต้น	เบี้ยประกันภัยมีราคาสูงเกินไปเนื่องจากเป็นผู้เอาประกันภัยกลุ่มใหม่ จำนวนสมาชิกที่เอาประกันภัยยังมีจำนวนน้อยจึงทำให้เบี้ยประกันมีราคาสูงอยู่ แต่หากในอนาคตมีจำนวนสมาชิกเพิ่มมากขึ้นทางบริษัท อาจมีการลดและจะคืนเบี้ยส่วนเกินให้ผู้เอาประกันภัยต่อไป	สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ให้อาณัติในการศึกษาและจัดทำรายงาน
เชิงคุณภาพ สมาชิกธนาคารเวลาตำบลชุมภูมีหลักประกันความปลอดภัยในการให้และรับบริการ	สมาชิกธนาคารเวลาชุมภู 30 คน จาก 72 คน สมัครทำประกันแบบสมัครใจโดยใช้หลักการร่วมจ่าย มีความพึงพอใจต่อสิทธิประโยชน์ หลังจากการทำประกันแบบกลุ่มก็ยังไม่มีความเสี่ยงที่สมาชิกท่านใดได้รับอุบัติเหตุหรือได้รับบาดเจ็บ	สมาชิกธนาคารเวลา มีความเชื่อมั่นและมั่นใจในการให้และรับบริการมากขึ้น และมีความพึงพอใจเนื่องจากประกันภัยไม่ได้ครอบคลุมเพียงอุบัติเหตุจากการปฏิบัติงานแต่คุ้มครองกิจกรรมในชีวิตประจำวันอีกด้วย	ข้อจำกัดด้านงบประมาณ แม้จะใช้หลักการร่วมจ่ายระหว่างสมาชิกกับธนาคารเวลา สมาชิกบางส่วนก็ยังมีข้อจำกัดในเรื่องของฐานะ ธนาคารเวลาก็มีงบประมาณจำกัดควรนำข้อเสนออื่นมาผลักดันเชิงนโยบายต่อไป	

กิจกรรมที่ 8. ศึกษารูปแบบการจัดตั้งคลังอุปกรณ์ดำเนินงานธนาคารเวลาในระดับชุมชน				
8.1 จัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจแนวคิดและการดำเนินงานธนาคารเวลาชุมชนให้กับหน่วยงานต่างๆในพื้นที่				
ผลผลิต(output) ที่ต้องการ	ผลผลิต (output) ที่เกิดขึ้นจริง	ผลลัพธ์(outcome) ที่เกิดขึ้นจริง	ปัญหาและอุปสรรค พร้อมแนวทางแก้ไข	ภาคีเครือข่ายที่ สนับสนุนแต่ละกิจกรรม
เชิงปริมาณ จัดประชุมชี้แจง ทำความรู้จัก และเข้าใจ แนวคิดและการ ดำเนินงาน ธนาคารเวลาใน ชุมชน จำนวน 2 ครั้ง ครั้งละ 20 คน รวม 40 คน	จัดประชุมชี้แจงทำ ความรู้จักและ เข้าใจแนวคิดและ การดำเนินงาน ธนาคารเวลาใน ชุมชน จำนวน 2 ครั้ง ครั้งละ 30 คน รวม 60 คน	การประชุมชี้แจง โครงการคลังอุปกรณ์ ทำให้เกิดความเข้าใจ คณะทำงานธนาคาร เวลาและ คณะกรรมการ หลักประกันสุขภาพ ประจำตำบลเห็นถึง ความจำเป็นและ		
เชิงคุณภาพ คณะทำงาน ธนาคารเวลา และหน่วยงาน อื่นๆมีความ เข้าใจโครงการ	คณะกรรมการ ธนาคารเวลาและ คณะกรรมการ สุขภาพตำบลเห็น ความสำคัญของการ ดำเนินงานพร้อมให้ การช่วยเหลือ สนับสนุน	ความสำคัญ		

8.2 จัดหา จัดเตรียม พื้นที่ วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานธนาคารเวลาและจัดระบบการให้บริการยืมอุปกรณ์				
ผลผลิต(output) ที่ต้องการ	ผลผลิต (output) ที่เกิดขึ้นจริง	ผลลัพธ์(outcome) ที่เกิดขึ้นจริง	ปัญหาและอุปสรรค พร้อมแนวทางแก้ไข	ภาคีเครือข่ายที่ สนับสนุนแต่ละกิจกรรม
เชิงปริมาณ มีการจัดตั้งคลัง อุปกรณ์จำนวน 1 แห่ง สมาชิก ธนาคารเวลา ตำบลชมภูมี อุปกรณ์ สนับสนุน อื้ออานวยต่อ การให้และรับ บริการ แลกเปลี่ยน	มีการจัดตั้งคลัง อุปกรณ์และจัดเก็บ รักษา ณ ที่ทำการ ธนาคารเวลา ศูนย์บริการคน พิการพญาชมภู จำนวน 1 แห่ง ระดมทุนในรูปแบบ ต่างๆได้แก่ ทอดผ้าป่า งานจับ ของขวัญปีใหม่ทำ ให้ได้รับอุปกรณ์ที่ จำเป็นสำหรับการ ให้บริการแก่สมาชิก	มีระบบบริหาร จัดการคลังอุปกรณ์ โดยการกำหนด กติกาและขอบเขต ความรับผิดชอบของ สมาชิกมีระบบ ลงทะเบียนในการยืม ใช้งานทำให้ผู้ให้ บริการได้รับความ สะดวกสบาย ประหยัดระยะเวลา ในการให้บริการ ผู้รับบริการได้ใช้งาน ที่มีคุณภาพมากขึ้น	การจัดกิจกรรมระดมทุน ควรจัดอย่างต่อเนื่อง และมีรูปแบบที่ หลากหลาย	1.เครื่องทำออกซิเจน ผู้ บริจาค นางคำป้อ ชินา รักษ์ 2.ที่นอนลมไฟฟ้า บริษัทเอี่ยมดี รีไซเคิล 3. กรรไกรตัดแต่งกิ่ง นายวิโรจน์ ดวงใจ 4. กรรไกรตัดแต่งกิ่ง นายสุพจน์ สมการณ์ 5.เลื่อยยนต์ตัดแต่งกิ่ง 2 ชั้น ที่ปรึกษานายก ตำบลชมภู 6.แบตเตอรี่ เลียน ศูนย์บริการคน พิการตำบลชมภู 7.เทอร์โมสแกน นาย ศรีลย์ ชินารักษ์
เชิงคุณภาพ มีระบบการ บริหารจัดการ การยืมอุปกรณ์	คณะกรรมการ ธนาคารเวลามีการ กำหนดหลักเกณฑ์ ระบบการให้ยืม อุปกรณ์	เกิดความพึงพอใจทั้ง ผู้ให้และผู้รับบริการ	แม้จะมีอุปกรณ์ที่ได้รับ บริจาคและระดมทุนแต่ก็ ต้องเตรียมแผนสำหรับ จัดหางบประมาณในการ ซ่อมบำรุงหรือเปลี่ยน ใหม่หากชำรุดเสียหาย	8.เครื่องวัดความดัน 4 ตัว ครอบครัวนายศรีลย์ นางคำป้อ 9.เลื่อยยนต์ นายวิทมน ปันทะนัน 10.บันได ศูนย์บริการ คนพิการ
8.3 การสื่อสารประชาสัมพันธ์สร้างความตระหนัก และร่วมมือในการดำเนินการธนาคารเวลาของชุมชน				
เชิงปริมาณ มีการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ สร้างความ ตระหนักอย่าง น้อย 1 ครั้ง	มีการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์สร้าง ความตระหนัก จำนวน 4 ครั้ง ผู้เข้าร่วมจำนวน 309 คน	อาสาสมัคร สาธารณสุขประจำ หมู่บ้าน สมาชิก สมัชชาพลเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ชมรมผู้สูงอายุตำบล		

เชิงคุณภาพ ผู้เข้าร่วม กิจกรรมเกิด ความตระหนัก และร่วมมือใน การดำเนินการ ธนาคารเวลา ของชุมชน	การประสาน เครือข่าย เพื่อเอื้อ ให้สมาชิกทำงานได้ อย่างปลอดภัย และ มีประสิทธิภาพ เพิ่มขึ้น เช่นการ จัดทำคลังอุปกรณ์ เครื่องมือ วัสดุบริการ สำหรับสมาชิก	ชมภู ชมรมชมรม ชมภูม่วนใจ๋ มองเห็น ความสำคัญและ ต้องการมีส่วนร่วม ร่วมกับธนาคารเวลา		
8.4 ประชุมประมวลกระบวนการจัดตั้งคลังอุปกรณ์และจัดทำคู่มือการจัดตั้งคลังอุปกรณ์				
ผลผลิต(output) ที่ต้องการ	ผลผลิต (output) ที่เกิดขึ้นจริง	ผลลัพธ์(outcome) ที่เกิดขึ้นจริง	ปัญหาและอุปสรรค พร้อมแนวทางแก้ไข	ภาคีเครือข่ายที่ สนับสนุนแต่ละกิจกรรม
เชิงปริมาณ ประชุมประมวล กระบวนการ จัดตั้งคลัง อุปกรณ์ 1 ครั้ง ผู้เข้าร่วม 30 คน	จัดประชุมประมวล กระบวนการจัดตั้ง คลังอุปกรณ์จำนวน 1 ครั้ง ผู้เข้าร่วม 30 คน	การดำเนินการถอด บทเรียนความรู้ใน การทำงานเพื่อ เผยแพร่ในรูปแบบ คู่มือการจัดตั้งคลัง อุปกรณ์ นำไปสู่การ ขยายผลมีธนาคาร เวลาอำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ให้ ความสนใจและ นำไปสู่การจัดตั้งคลัง อุปกรณ์ธนาคารเวลา เวียงแหงได้สำเร็จ		
เชิงคุณภาพ ได้รูปแบบการจ ตั้งคลังอุปกรณ์ สนับสนุน เอื้ออำนวยต่อ การให้และรับ บริการ แลกเปลี่ยน	มีการจัดทำคู่มือ การจัดตั้งคลัง อุปกรณ์ธนาคาร เวลาตำบลชมภู จำนวน 1 ฉบับ			

3.2 ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริง ตามผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ(ที่ระบุไว้ในโครงการ)	ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น
ธนาคารเวลาสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการดูแลผู้สูงอายุและกลุ่มอื่นที่ต้องการความช่วยเหลือโดยไม่ต้องใช้เงินเป็นอีกเครื่องมือหนึ่งในการช่วยสนับสนุนการป้องกันโรคโควิดและเป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในประเทศไทยได้	การดำเนินงานธนาคารเวลาทั้ง 8 พื้นที่ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนกิจกรรมเวลา ซึ่งส่วนใหญ่มีสมาชิกผู้ให้บริการอยู่ในช่วงอายุ 25-59 ปีและรับบริการส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุที่มีช่วงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนคะแนนเวลาและกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชนในมิติด้านต่างๆ ทั้งมิติจิตใจเกิดความรัก การดูแลช่วยเหลือของคนในชุมชน มิติสังคมสามารถฟื้นฟูจิตใจการเอามื้อเอารวัน การลงแขกกลับมาอีกครั้งทำให้เกิดสัมพันธ์ภาพที่ดีในหมู่เครือญาติและเพื่อนบ้าน ธนาคารเวลายังช่วยเชื่อมความสัมพันธ์และบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานต่างๆในพื้นที่ มิติสุขภาพเกิดการเยี่ยมเยียนดูแลด้านสุขภาพในกลุ่มผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดเตียง และคนพิการ และมิติเศรษฐกิจการแลกเปลี่ยนกิจกรรมธนาคารเวลาทำให้เกิดการลดรายจ่ายในครัวเรือนอย่างเป็นรูปธรรม หากคิดเป็นมูลค่าเฉลี่ยการแลกเปลี่ยนคะแนน 1 ครั้ง มีมูลค่าประมาณกิจกรรมละ 353 บาท ในช่วงสถานการณ์โควิด 19 ที่ผ่านมามีโครงการธนาคารเวลา ทั้ง 8 แห่ง ได้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือสมาชิกและประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์แพร่ระบาด ได้แก่ รมณศรีให้ความรู้ การจัดหาและแจกจ่ายคู่มือการการป้องกัน ให้ความรู้กับอาสาสมัครเกี่ยวกับการตั้งด่านตรวจคัดกรองที่ถูกต้องปลอดภัย การจัดหาและแจกจ่ายหน้ากากอนามัย เจลแอลกอฮอล์ ถังยังชีพ ข้าวสารอาหารแห้ง กรณีมีการปิดหมู่บ้านได้เกิดการส่งเสริมโครงการปลูกผักกินเองและจำหน่ายในชุมชน จัดหาน้ำดื่มสะอาดแก่หมู่บ้านที่ขาดแคลนน้ำ เมื่อมีกลุ่มเสี่ยงถูกกักตัวอยู่ที่บ้าน ธนาคารเวลาได้ช่วยเหลือสมาชิกโดยอาสาไปจ่ายตลาดซื้อข้าว ปลา อาหาร ทำธุระให้ผู้ที่พักตัวในหมู่บ้าน ช่วยเหลือสมาชิกและผู้สูงอายุที่ร้องขอให้ไปส่งฉีดวัคซีน บางแห่งระดมทุนสำหรับการจัดทำอาหาร ส่งอาหารสำหรับผู้กักตัวฟรี สำหรับช่วงการเก็บผลผลิตเช่นลำไยซึ่งในช่วงโควิดบางพื้นที่จะไม่ให้คนนอกหมู่บ้านเข้ามาเก็บหรือคัดลำไยจึงเป็นโอกาสให้สมาชิกธนาคารเวลาได้ใช้แรงงานในหมู่บ้านช่วยงานโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ความสำเร็จดังกล่าวสามารถพิสูจน์ได้ว่าธนาคารเวลาเป็นอีกเครื่องมือหนึ่งในการช่วยสนับสนุนการป้องกันโรคโควิดและเป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในประเทศไทยได้จริงในทุกบริบทชุมชน ไม่ว่าจะเป็นชุมชนเมือง ชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท ชุมชนชนบท หรือชุมชนพหุวัฒนธรรมทางชาติพันธุ์ โดยสามารถดำเนินงานได้หลายระดับตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับอำเภอ ขึ้นอยู่กับศักยภาพของคณะทำงานและต้นทุนดั้งเดิมของแต่ละชุมชน

3.3 การกำกับติดตาม และประเมินผลภายใน วัดผล

1. การกำกับติดตาม การประเมินผลใช้วิธีการร่วมสังเกตการณ์ในการดำเนินงานตามสถานการณ์ความเหมาะสมโดยทีมวิชาการจำนวนพื้นที่ละ 3 ครั้งใช้การร่วมสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมในการประชุมแลกเปลี่ยนระหว่างผู้จัดการธนาคารและตัวแทนสมาชิก
2. กลไกประเมินผลภายในโครงการ ใช้กลไกการติดตามอย่างต่อเนื่อง ประชุมแลกเปลี่ยน ถอดบทเรียนจากกระบวนการทำงานกับนักวิชาการ ผู้จัดการโครงการ ทีมงานและตัวแทนสมาชิกธนาคารเวลา มีการใช้ไลน์กลุ่มเป็นหัวใจหลักของการติดต่อประสานงาน ติดตามประเมินผล พื้นที่ที่มีการจัดทำรายงานการถอดบทเรียน
3. วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2564 มีการประชุมติดตามผลการดำเนินงานพื้นที่ทั้ง 8 แห่ง เพื่อหนุนเสริมการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานนำเสนอผู้รับผิดชอบโครงการก่อนเบิกเงินรายงวด และรายงานเมื่อสิ้นสุดโครงการ
4. มีการจัดทำประเมินก่อนและหลังการดำเนินงานทั้ง 8 พื้นที่ได้แก่
 - ธนาคารเวลาทั้ง 8 พื้นที่ที่มีสมาชิกธนาคารเวลาเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ของจำนวนสมาชิกเริ่มแรก
 - ความรู้ความเข้าใจในเรื่องธนาคารเวลาของคณะกรรมการและสมาชิก
 - การสำรวจทัศนคติและการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการและสมาชิกธนาคารเวลา
 - การประเมินคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทย (WHOQOL- BREF – THAI)

โดยมีผลการประเมินดังต่อไปนี้

1.สมาชิกมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ธนาคารเวลาทั้ง 8 พื้นที่ที่มีการรับสมาชิกธนาคารเวลาแรกเริ่มจำนวน 245 คน เป็นเพศชาย 94 คน คิดเป็นร้อยละ 38.37 เพศหญิง 151 คน คิดเป็นร้อยละ 61.63 ปัจจุบันมีสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 402 คน เป็นเพศชาย 162 คน คิดเป็นร้อยละ 41.79 เพศหญิง 234 คน คิดเป็นร้อยละ 58.21 เพิ่มขึ้นจากสมาชิกแรกเริ่มเป็นจำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 39.05 ของจำนวนสมาชิกเริ่มแรก มากกว่าที่โครงการกำหนดไว้

ธนาคารเวลา	สมาชิกแรกเริ่ม			สมาชิกปัจจุบัน			สมาชิกเพิ่มขึ้น
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	
สันสลี	2	47	49	3	50	53	4
ยางคราม	44	11	55	51	13	64	9
แม่แฝกใหม่	10	26	36	12	30	42	6
ป่าต๋ม	9	11	20	26	26	52	32
ห้วยโป่ง	7	30	37	7	33	40	3
ต้นเปา	2	8	10	7	25	32	22
กุ๋ฮ่อ	10	10	20	24	26	50	30
เวียงแหง	10	8	18	38	31	69	51
รวม	94	151	245	168	234	402	157
ร้อยละ	38.37	61.63	100.00	41.79	58.21	100.00	39.05

สมาชิกส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยทำงานซึ่งมีช่วงอายุระหว่าง 25-59 ปี มีจำนวน 226 คนคิดเป็นร้อยละ 56.22 รองลงมาคือกลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไปมีจำนวน 145 คนคิดเป็นร้อยละ 36.07 และกลุ่มสุดท้ายคือกลุ่มเยาวชนซึ่งมีช่วงอายุระหว่าง 15-24 ปี จำนวน 31 คนคิดเป็นร้อยละ 7.71 ซึ่งเป็นความพยายามขยายแนวคิดธนาคารเวลาไปในสถานศึกษา ในจำนวนสมาชิกทั้งหมดพบว่ามีผู้พิการจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.49

ธนาคารเวลา	ผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป	วัยทำงาน(25-59ปี)	เยาวชน (15-24ปี)	รวม	คนพิการ
สันสลี	29	20	4	53	1
ยางคราม	9	55	0	64	0
แม่แฝกใหม่	18	24	0	42	1
ป่าต๋ม	28	24	0	52	3
ห้วยโป่ง	13	26	1	40	3
ต้นเปา	21	11	0	32	0
กุ๋ฮ่อ	26	21	3	50	1
เวียงแหง	1	45	23	69	1
รวม	145	226	31	402	10
ร้อยละ	36.07	56.22	7.71	100.00	2.49

2.การประเมินความรู้ความเข้าใจในเรื่องธนาคารเวลาของคณะกรรมการและสมาชิก โดยการวิเคราะห์และแปรผลการวัดความรู้ความเข้าใจได้แบ่งผลการประเมินเป็น 4 ระดับ ได้แก่ระดับน้อย(ต่ำกว่าร้อยละ 50) ระดับปานกลาง (มากกว่าร้อยละ 50) ระดับมาก(มากกว่าร้อยละ 70) และระดับมากที่สุด (มากกว่าร้อยละ 90) ผู้ตอบแบบประเมินก่อนการดำเนินโครงการทั้งหมด336 คน และมีผู้ตอบแบบประเมินหลังการดำเนินโครงการทั้งหมด351 คน ผลการประเมินพบว่าการจัดกิจกรรมประชุมชี้แจง การปฐมนิเทศและกระบวนการดำเนินงานธนาคารเวลาด้วยการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติช่วยให้คณะกรรมการและสมาชิกมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องธนาคารเวลาเพิ่มมากขึ้น โดยหลังสิ้นสุดโครงการคณะกรรมการและสมาชิกที่มีความรู้ความเข้าใจในระดับมากและมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 81.77 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผลการประเมินก่อนดำเนินโครงการพบว่า สมาชิกและคณะกรรมการที่มีระดับความรู้ความเข้าใจเรื่องธนาคารเวลาในระดับมากที่สุด(มากกว่าร้อยละ 90) จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 8.93 หลังการดำเนินโครงการมีผู้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องธนาคารเวลาในระดับมากที่สุดเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 34.76

ก่อนดำเนินโครงการผู้มีความรู้ความเข้าใจระดับมาก(มากกว่าร้อยละ 70) จำนวน 80 คนคิดเป็นร้อยละ 23.81 หลังการดำเนินโครงการมีผู้มีความรู้ความเข้าใจระดับมาก เพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 47.01

ก่อนดำเนินโครงการผู้มีความรู้ความเข้าใจระดับปานกลาง(มากกว่าร้อยละ 50) จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 33.04 หลังการดำเนินโครงการมีผู้มีความรู้ความเข้าใจระดับปานกลาง ลดลงเป็นจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 15.95

ก่อนดำเนินโครงการผู้มีความรู้ความเข้าใจระดับน้อย(ต่ำกว่าร้อยละ 50) จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 34.23 หลังดำเนินการพบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจเรื่องธนาคารเวลาในระดับน้อยลดลงเป็นจำนวนเพียง 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.28 (กลุ่มเปราะบางมีข้อจำกัดในการสื่อสารและการใช้ภาษา)

ธนาคาร เวลา	ก่อนดำเนินโครงการ					หลังดำเนินโครงการ				
	ระดับ มากที่สุด (มากกว่า ร้อยละ 90)	ระดับมาก (มากกว่า ร้อยละ 70)	ระดับปาน กลาง (มากกว่า ร้อยละ 50)	ระดับ น้อย(ต่ำ กว่าร้อยละ 50)	รวม	ระดับมาก ที่สุด (มากกว่า ร้อยละ 90)	ระดับมาก (มากกว่า ร้อยละ 70)	ระดับ ปาน กลาง (มาก กว่าร้อยละ 50)	ระดับ น้อย(ต่ำ กว่าร้อยละ 50)	รวม
สันสลัก	0	10	10	33	53	5	20	20	5	50
ยางคราม	3	18	20	7	48	7	25	8	1	41
แม่แฝก ใหม่	0	8	13	8	29	18	22	2	0	42
ป่าต๋ม	3	5	12	32	52	15	23	12	2	52
ห้วยโป่ง	0	12	23	5	40	12	26	2	0	40
ต้นเปา	4	2	9	5	20	13	15	4	0	32
กุ้อ	20	15	15	0	50	28	16	6	0	50
เวียงแหง	0	10	9	25	44	24	18	2	0	44
รวม	30	80	111	115	336	122	165	56	8	351
ร้อยละ	8.93	23.81	33.04	34.23	100.00	34.76	47.01	15.95	2.28	100.00

3.การสำรวจทัศนคติและการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการและสมาชิกธนาคารเวลา ก่อนดำเนินโครงการมีผู้ตอบแบบประเมินจำนวน 336 ราย และหลังดำเนินโครงการ จำนวน 350 คน พบว่า คณะกรรมการและสมาชิกธนาคาร

เวลามีทัศนคติเชิงบวกและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานธนาคารเวลาเพิ่มขึ้นในระดับมากและมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 88.57 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ก่อนดำเนินโครงการ ทัศนคติและการมีส่วนร่วมของสมาชิกในระดับมากที่สุด จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 42.56 หลังดำเนินโครงการทัศนคติและการมีส่วนร่วมของสมาชิกในระดับมากที่สุดเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 60

ก่อนดำเนินโครงการ ทัศนคติและการมีส่วนร่วมของสมาชิกในระดับมาก จำนวน 73 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.73 หลังดำเนินโครงการทัศนคติและการมีส่วนร่วมของสมาชิกใน ระดับมากเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57

ก่อนดำเนินโครงการ ทัศนคติและการมีส่วนร่วมของสมาชิกในระดับปานกลาง จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 23.81 หลังดำเนินโครงการทัศนคติและการมีส่วนร่วมของสมาชิกใน ระดับปานกลางลดลงเป็นจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 9.14

ก่อนดำเนินโครงการ ทัศนคติและการมีส่วนร่วมของสมาชิกในระดับน้อย จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 11.90หลังดำเนินโครงการทัศนคติและการมีส่วนร่วมของสมาชิกใน ระดับน้อยลดลงเป็นจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.29

ธนาคารเวลา	ก่อนดำเนินโครงการ					หลังดำเนินโครงการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม
สันติสุข	3	10	20	20	53	20	25	5	3	53
ยางคราม	14	22	5	5	46	14	18	3	4	39
แม่แฝกใหม่	32	4	0	0	36	37	3	0	0	40
ป่าตุม	5	15	22	10	52	23	16	12	1	52
ห้วยโป่ง	32	4	4	0	40	37	3	0	0	40
ตันเปา	2	2	11	5	20	15	14	3	0	32
กุ๋ฮ่อ	20	12	18	0	50	25	16	9	0	50
เวียงแหง	35	4	0	0	39	39	5	0	0	44
รวม	143	73	80	40	336	210	100	32	8	350
ร้อยละ	42.56	21.73	23.81	11.90	100.00	60.00	28.57	9.14	2.29	100.00

4.การประเมินคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทย (WHOQOL- BREF – THAI)

แบ่งเป็น 3 ระดับ คะแนนเต็ม 130 คะแนน ต่ำกว่า 60 คะแนนถือว่าไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน จำนวนผู้ตอบแบบประเมินก่อน

ดำเนินโครงการจำนวน 291 คน และหลังดำเนินโครงการจำนวน 350 คน หลังสิ้นสุดโครงการพบว่าคุณภาพชีวิตของคณะกรรมการและสมาชิกธนาคารเวลาทั้ง 8 พื้นที่ ผ่านเกณฑ์คุณภาพชีวิตระดับมาตรฐานคืออยู่ในระดับปานกลางและระดับดีมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 76.63 เป็นร้อยละ 95.14 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ก่อนดำเนินโครงการ สมาชิกมีระดับคุณภาพชีวิตระดับดี คิดเป็นร้อยละ 33.68 หลังดำเนินโครงการพบว่าสมาชิกมีระดับคุณภาพชีวิตระดับดี เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 56

ก่อนดำเนินโครงการ สมาชิกมีระดับคุณภาพชีวิตระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 42.96 หลังดำเนินโครงการพบว่าสมาชิกมีระดับคุณภาพชีวิตระดับปานกลางมาจำนวนลดลง คิดเป็นร้อยละ 39.14

ก่อนดำเนินโครงการ สมาชิกมีระดับคุณภาพชีวิตระดับต่ำคิดเป็นร้อยละ 23.37 หลังดำเนินโครงการพบว่าสมาชิกมีระดับคุณภาพชีวิตระดับต่ำมีจำนวนลดลงคิดเป็นร้อยละ 4.86

ธนาคารเวลา	ก่อนดำเนินโครงการ				หลังดำเนินโครงการ			
	ระดับดี (95คะแนนขึ้นไป)	ระดับปานกลาง(60-95คะแนน)	ระดับต่ำกว่ามาตรฐาน (ต่ำกว่า 60 คะแนน)	รวม	ระดับดี (95คะแนนขึ้นไป)	ระดับปานกลาง(60-95คะแนน)	ระดับต่ำกว่ามาตรฐาน (ต่ำกว่า 60 คะแนน)	รวม
สันสลิก	3	20	30	53	20	25	5	50
ยางคราม	18	6	2	26	33	29	2	64
แม่แฝกใหม่	12	21	9	42	22	20	0	42
ป่าตุม	20	25	7	52	45	6	1	52
ห้วยโป่ง	12	24	0	36	18	22	0	40
ตันเปา	11	19	2	32	18	14	0	32
กุ้อ	22	8	0	30	40	10	0	50
เวียงแหง	0	2	18	20	0	11	9	20
รวม	98	125	68	291	196	137	17	350
ร้อยละ	33.68	42.96	23.37	100.00	56.00	39.14	4.86	100.00

3.4 สรุปผลการดำเนินงาน

มีการจัดตั้งธนาคารเวลาสำเร็จทั้ง 8 แห่งโดยกำหนดให้ใช้ขั้นตอนการดำเนินการตามแนวทางการดำเนินงานธนาคารเวลาซึ่งมี 10 ขั้นตอนครบทุกขั้นตอน ทุกพื้นที่ที่มีผู้จัดการและคณะกรรมการธนาคารเวลาจำนวน 15-20 คน ธนาคารเวลาทั้ง 8 แห่งรับสมาชิกแรกเริ่มจำนวน 245 คน ปัจจุบันมีสมาชิกเพิ่มขึ้นจำนวน 402 คน เพิ่มขึ้นจำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 39.05 สมาชิกส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงาน ซึ่งมีช่วงอายุระหว่าง 25-59 ปี มีจำนวน 226 คน คิดเป็นร้อยละ 56.22 รองลงมาคือกลุ่มสมาชิกที่เป็นผู้สูงอายุที่มีช่วงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปมีจำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 36.07 และสมาชิกที่เป็นกลุ่มเยาวชนที่มีช่วงอายุระหว่าง 15-24 ปี มีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 7.71 สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 58.21 ขณะที่สมาชิกเพศชายมีจำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 41.79 ในจำนวนดังกล่าวมีผู้พิการเพียงจำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.49 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

การแลกเปลี่ยนคะแนนกิจกรรมธนาคารเวลาเกิดขึ้นแล้วจำนวน 544 กิจกรรม และมีคะแนนถูกใช้ในการแลกเปลี่ยนจำนวน 582 คะแนน ซึ่งมีการแบ่งหมวดหมู่กิจกรรมเป็น 6 หมวดหมู่ หมวดหมู่ที่มีการแลกเปลี่ยนมากที่สุดคือหมวดหมู่อื่นๆ จำนวน 274 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 50.37 ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมด้านการเกษตร กิจกรรมวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรมจิตอาสาแบบหมู่คณะ อันดับที่ 2 คือหมวดหมู่การให้บริการดูแล จำนวน 83 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 15.26 และหมวดหมู่งานบ้านงานครัว มีการแลกเปลี่ยน 83 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 15.26 อันดับที่ 3 หมวดหมู่งานช่าง ซ่อมบำรุง มีการแลกเปลี่ยน 82 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 15.07 อันดับที่ 4 คือหมวดหมู่ส่งเสริมการเรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยน 22 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 4.04

การดำเนินงานธนาคารเวลาส่งผลดีในหลายมิติทั้งมิติกระบวนการทำงานโดยภาคประชาชนประสานพลังกับภาครัฐทำให้ชุมชนเข้มแข็ง มิติสังคมที่ช่วยนำหลักการเอามื้อเอว้นในอดีตกลับมา ทำให้เกิดระบบดูแล มิติจิตใจทำให้เกิดความรักความผูกพันเพิ่มมากขึ้น และมีมิติเศรษฐกิจที่สามารถลดค่าใช้จ่ายได้ถึง 192,550 บาท หรือเฉลี่ย 1 กิจกรรมช่วยลดค่าใช้จ่ายได้ถึง 353 บาท หลังสิ้นสุดโครงการพบว่าคุณภาพชีวิตของคณะกรรมการและสมาชิกธนาคารเวลาทั้ง 8 พื้นที่ ผ่านเกณฑ์คุณภาพชีวิตระดับมาตรฐานมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 76.63 เป็นร้อยละ 95.14 การดำเนินงานธนาคารเวลาของทั้ง 8 พื้นที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าธนาคารเวลาเป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในประเทศไทยได้จริง

ในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด 19 แม้กิจกรรมแลกเปลี่ยนคะแนนจะลดลงเนื่องจากต้องรักษาระยะห่างทางสังคม แต่ธนาคารเวลาทุกแห่งได้วางแผนรับมือกับสถานการณ์โดยมีการประชุมวิเคราะห์เพื่อวางแผนรับมือสำหรับแต่ละบริบทในพื้นที่ เช่นบางพื้นที่เป็นชนบทหรือชุมชนวัฒนธรรมหรือชาติพันธุ์ซึ่งนิยมป้องกันการแพร่ระบาดด้วยพิธีปิดหมู่บ้าน ธนาคารเวลาจึงเตรียมแผนเรื่องความมั่นคงทางอาหารเพราะในสถานการณ์โควิดในพื้นที่จะมีการปิดหมู่บ้านอาจทำให้ขาดแคลนอาหารจึงมีการปลูกผักวางจำหน่ายตามจุดต่างๆภายในหมู่บ้านและการจัดเตรียมแหล่งน้ำสะอาดจึงทำให้หมู่บ้านไม่ขาดแคลนอาหารแม้ในยามปิดหมู่บ้านเพื่อป้องกันโควิด มีการบูรณาการงบประมาณจากหน่วยงานต่างๆ เช่น สภามอบหมายในการจัดกิจกรรมสมาชิกช่วยกันเย็บหน้ากากอนามัย จัดหาชุดน้ำยาฆ่าเชื้อเจลล้างมือแจกแก่ทุกคนที่มีสมาชิกที่เป็นอาสาสมัครช่วยทำหน้าที่อาสาไปซื้อของหรือไปทำธุระแก่ชาวบ้านที่กักตัวในหมู่บ้าน มีการอบรมให้ความรู้เรื่องการป้องกันโรค การแจกคู่มือโควิดฉบับประชาชน สอนการตั้งด่านตรวจคัดกรอง สำหรับช่วงการเก็บผลผลิตเช่นลำไยซึ่งในช่วงโควิดบางพื้นที่จะไม่ให้คนนอกหมู่บ้านเข้ามาเก็บหรือคัดลำไยจึงเป็นโอกาสให้สมาชิกธนาคารเวลาได้ใช้แรงงานในหมู่บ้าน

ช่วยงานโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ดังนั้นธนาคารเวลาจึงสามารถช่วยสนับสนุนการป้องกันโรคโควิด 19 นี้ได้ภายใต้บริบทของสังคมไทยที่เป็นสังคมที่มีความเอื้ออาทร ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

สำหรับการศึกษารูปแบบการจัดตั้งคลังอุปกรณ์ดำเนินงานธนาคารเวลาในระดับชุมชนที่ดำเนินการโดยธนาคารเวลาตำบลชมพูสามารถจัดตั้งคลังอุปกรณ์และมีการจัดระบบให้บริการยืมอุปกรณ์แก่สมาชิกได้สำเร็จ โดยใช้กิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างความร่วมมือ การขอรับบริจาค การระดมทุนโดยการทอดผ้าป่าและการจัดงานแลกของขวัญในวันปีใหม่ทำให้ได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์จากหลายฝ่ายดังต่อไปนี้ เครื่องทำออกซิเจน ที่นอนลมไฟฟ้า กรรไกรตัดแต่งกิ่ง เลื่อยยนต์ตัดแต่งกิ่ง แบตเตอรี่รถยนต์ เทอร์โมสแกน เครื่องวัดความดัน เลื่อยยนต์ และบันได ซึ่งอุปกรณ์ดังกล่าวจะเป็นประโยชน์และยกระดับการดำเนินงานธนาคารเวลาในชุมชนต่อไป และได้มีการจัดทำคู่มือการจัดตั้งคลังอุปกรณ์ฯ เพื่อเผยแพร่ขยายผล

สำหรับการศึกษาระบบหลักประกันความปลอดภัยรองรับการดำเนินงานของธนาคารเวลานั้นได้มีการศึกษาโดยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) และมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังต่อไปนี้ ระยะสั้น ควรมีการทดลองดำเนินการประกันภัยภายในองค์กรกันเอง เพื่อให้เกิดการพัฒนาฐานข้อมูล ระยะกลาง พม. สสส.ควรดำเนินการทำข้อตกลงกับ คปภ. และบริษัทประกันภัย เพื่อพัฒนาประกันภัยเพื่อสังคมรองรับการดำเนินงานธนาคารเวลา ระยะยาว พัฒนาฐานข้อมูลกิจกรรมและรวมกลุ่มขนาดใหญ่เพื่อให้บริษัทประกันภัยสามารถพัฒนาระบบรองรับ

จากผลการศึกษานี้ ธนาคารเวลาตำบลชมพู ได้นำไปสู่การปฏิบัติ มีสมาชิกที่สนใจจัดทำประกันอุบัติเหตุแบบกลุ่ม จำนวน 30 คน จากสมาชิก 72 คน โดยใช้หลักร่วมจ่าย ธนาคารเวลา สนับสนุนค่าเบี้ยประกันคนละ 200 บาท ส่วนที่เหลือสมาชิกจ่าย โดยให้ รพ.สต.พญาชมพู เป็นองค์กรประสานงาน และกำลังเชิญชวน ธนาคารเวลาบ้านห้วยโป่ง และแม่แฝกใหม่ เข้าทดลองดำเนินการเช่นเดียวกับธนาคารเวลาตำบลชมพู

ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญคือสถานการณ์การแพร่ระบาดของ Covid19 ที่ทำให้การแลกเปลี่ยนกิจกรรมลดจำนวนลง เนื่องจากความกังวลของคณะทำงานและสมาชิกธนาคารเวลาโดยเฉพาะผู้สูงอายุต่อมาตรการบังคับใช้กฎหมายป้องกันการแพร่ระบาด แต่โครงการก็ยังสามารถดำเนินงานได้ตามแผนงานที่วางไว้

3.5 ข้อเสนอเชิงพื้นที่และเชิงนโยบาย

ข้อเสนอต่อธนาคารเวลา

- ให้คณะกรรมการรณรงค์เปิดรับสมาชิกประเภทบุคคลและการขยายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานองค์กรภาคีที่มีศักยภาพหลากหลายเข้ามามีส่วนร่วม เพิ่มมากขึ้น และเพิ่มสัดส่วนของคณะกรรมการที่ไม่จำกัดเฉพาะผู้นำชุมชน
- ให้มีการเพิ่มช่องทางการสื่อสาร และการประชาสัมพันธ์ นำเสนอผลงาน กิจกรรมแลกเปลี่ยนคะแนน มีการจัดทำข้อมูลหรือคู่มือที่เกี่ยวกับธนาคารเวลาให้สั้นกระชับและเข้าใจง่าย เพื่อใช้สื่อสารกับประชาชนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ให้มีการปรับปรุงหมวดหมู่ประเภทของกิจกรรมแลกเปลี่ยนเวลา 6 หมวดหมู่ โดยเฉพาะหมวดหมู่อื่นๆให้สอดคล้องกับกิจกรรมในบริบทหรือวิถีวัฒนธรรมของชุมชน

- ให้นาเวลาเป็นศูนย์การเรียนรู้รูปแบบหนึ่งของระบบรองรับสังคมสูงวัย เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจประเด็นคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและผู้พิการที่ครอบคลุมในทุกมิติ ตลอดจนมีการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพ และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การระหว่างสมาชิกนาเวลาอย่างต่อเนื่อง
- ให้มีการจัดตั้งคลังอุปกรณ์เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานนาเวลาและให้มีกองทุนพัฒนาระบบหลักประกันความปลอดภัยแก่สมาชิก

ข้อเสนอต่อผู้นำชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- ให้มีการประชุมเพื่อบรรจุนาเวลาในแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านสุขภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนในชุมชนเพื่อให้เข้าไปอยู่ในแผนประจำปีและเทศบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ให้มีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการสนับสนุนการบริหารจัดการและการดำเนินงานนาเวลา(กองทุนสุขภาพตำบล ฯลฯ)

ข้อเสนอต่อสถานศึกษา

- ให้มีการพัฒนาหลักสูตรอบรมให้ความรู้แนวคิดจิตอาสานาเวลา และมีการขยายผลในโรงเรียน โดยจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยน ระหว่างนักเรียน ครูและชาวบ้านอย่างต่อเนื่อง โดยถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการเรียนรู้มาตรฐานของสถานศึกษา

ข้อเสนอต่อองค์กรภาคีเครือข่ายในพื้นที่ หน่วยบริการสาธารณสุข ศาสนสถาน ชมรมผู้สูงอายุ ผู้พิการ กลุ่มเด็กและเยาวชน อสม. อพส. และกลุ่มอาสาสมัครต่างๆ

- ให้มีการสนับสนุนการขับเคลื่อนกิจกรรมนาเวลา โดยการบูรณาการพันธกิจและทรัพยากรในทุกบริบทขององค์กร
- รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรและสมาชิกในชุมชนเข้ามาเป็นสมาชิกนาเวลา

ข้อเสนอต่อผู้บริหารโครงการและผู้สนับสนุนโครงการ(สสส.)

- ให้มีการสนับสนุนงบประมาณแก่พื้นที่ขยายผลในการดำเนินงานนาเวลาในระยะเริ่มต้นอย่างต่อเนื่องอีกอย่างน้อย2-3 ปี
- ให้มีทีมวิชาการกลางช่วยในการติดตามหนุนเสริม พัฒนาศักยภาพคณะกรรมการ สมาชิก องค์กรภาคีเครือข่ายอย่างต่อเนื่องรอบด้าน ทั้งด้านการบริหารจัดการ การเงิน ระบบเครือข่ายและระบบฐานข้อมูล การจัดการองค์ความรู้ ตลอดจนทักษะและแนวคิดใหม่ๆ
- ให้มีการพัฒนาเครือข่ายนาเวลาโดยใช้ระบบนากลางหรือองค์กรแม่ข่ายนาเวลาระดับจังหวัด ทำหน้าที่เชื่อมประสานระบบการดำเนินงาน พัฒนาศักยภาพ บริการวิชาการ ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือสนับสนุน สร้างเครือข่ายการเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ของนาเวลาสาขาต่างๆภายในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดใกล้เคียง

- ให้มีการทบทวนและพัฒนาระบบเทคโนโลยีการบันทึกคะแนนและกำหนดขั้นตอนในการแลกเปลี่ยนคะแนนผ่านระบบธนาคารกลางและธนาคารสาขา ตลอดจนการบันทึกที่ระบบฐานข้อมูลต่างๆของธนาคารให้มีมาตรฐานเดียวกัน
- ให้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ ทิศทางการพัฒนา กฎระเบียบ มาตรฐานการบริหารจัดการ และการพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์ของเครือข่ายธนาคารเวลาในจังหวัดเชียงใหม่ และใกล้เคียง
- ให้มีการพัฒนาหลักสูตรการอบรมให้ความรู้เรื่องธนาคารเวลา โดยวิทยากรกระบวนการธนาคารเวลา ซึ่งเป็นหลักสูตรอบรมเชิงปฏิบัติการที่เข้าใจง่าย
- ให้มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงาน องค์กร ชุมชน รู้จัก เข้าใจ และเกิดการสนับสนุน หรือจัดตั้งธนาคารเวลาในชุมชน มีการแจกจ่าย คู่มือธนาคารเวลาฉบับคณะกรรมการ สมาชิก และประชาชนทั่วไป

3.6 แผนงานโครงการในระยะต่อไป

การดำเนินงานในระยะที่ 3 โครงการพัฒนารูปแบบกลไกกลางธนาคารเวลาชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ (องค์กรที่เป็นแม่ข่าย umbrella organization) โดยการจัดตั้งธนาคารกลางจังหวัดเชียงใหม่ Time Bank CM จำนวน 1 แห่ง ให้เป็นนวัตกรรมรองรับสังคมสูงวัยที่มีประสิทธิภาพเป็นกลไกที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการกำหนดมาตรฐานการบริหารจัดการ รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานธนาคารเวลา ประสาน ติดตาม หนุนเสริมการพัฒนาทักษะให้แก่ธนาคารลูกข่าย และพัฒนาเครือข่ายสาขาธนาคารเวลาในชุมชนต่างๆในจังหวัดเชียงใหม่และเชียงรายจำนวน 15 แห่ง ได้แก่ ธนาคารเวลาที่ดำเนินการโดยชุมชนจากโครงการระยะที่ 2 จำนวน 9 แห่ง และธนาคารเวลาที่สนับสนุนโดย พ.ม. จำนวน 5 แห่ง และธนาคารเวลาชุมชนที่จัดตั้งโดยชุมชนเอง อีก จำนวน 1 แห่ง

ภาคผนวก

1) ประวัติย่อผู้รับผิดชอบโครงการ

ประวัติโดยย่อผู้รับผิดชอบหลักของโครงการ

ชื่อ-สกุล นางปิติพร จันทรทัต ณ อยู่ธยา

ตำแหน่งปัจจุบัน ข้าราชการบำนาญ ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ และ นักวิชาการอิสระ

สถานที่ติดต่อ บ้านเลขที่ 291 ซอยนาคนิวาส 21 ถนนนาคนิวาส แขวง/เขต ลาดพร้าว กทม. 10230

การศึกษา

- ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ.2521
- ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขานิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พ.ศ.2548

ประวัติการทำงาน

- เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 8 สำนักโรคติดต่อ กรมควบคุมโรคติดต่อ พ.ศ.2540-2550
- ผู้อำนวยการแผนงานบริหารทั่วไป (ช่วยงาน) สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2543-2550
- เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 9 ชช กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก พ.ศ.2550
- รองเลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ(สช.) พ.ศ.2550-2559
- นักวิชาการอิสระ สำนักพัฒนานโยบายรองรับสังคมสูงวัย พ.ศ. 2559-

ประสบการณ์อื่นๆ

- เป็นหัวหน้าศูนย์อำนวยการบริหารจัดการปัญหาเอดส์แห่งชาติ พ.ศ. 2540 -2543
- อนุกรรมการยกร่าง พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. พ.ศ. 2544 -2545
- กรรมการธิการสามัญในคณะกรรมการธิการการสาธารณสุข สภานิติบัญญัติ พ.ศ. 2550
- กรรมการวิสามัญพิจารณา ร่าง พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. พ.ศ. 2549-2550
- เป็นผู้ประสานงานของสำนักงานกับ สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา คณะรัฐมนตรี พ.ศ. 2543-2559
- เป็นผู้ช่วยเลขานุการของคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550-2559
- เป็นผู้ชำนาญการในคณะกรรมการสังคม สภาปฏิรูปแห่งชาติ พ.ศ. 2559-2560

ประวัติโดยย่อผู้รับผิดชอบร่วมของโครงการ

ชื่อ-สกุล นายอนันต์ แสงบุญ

วุฒิการศึกษา ปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ใหญ่บ้าน

ประสบการณ์การทำงาน

- ประธานคณะกรรมการโครงการส่งเสริมอาชีพเกษตรรายย่อยตำบลชมพู
- คณะทำงานสมัชชาสุขภาพ
- กรรมการขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพพื้นที่
- กรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ
- ประธานคณะทำงานศูนย์บริการคนพิการตำบลชมพู
- คณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพตำบลชมพู
- คณะอนุกรรมการ การดูแลผู้สูงอายุระยะพึ่งพิง
- คณะกรรมการการจัดทำสมุดบันทึกสุขภาพด้วยระบบ เพอร์มิชชั่น บล็อกเชน

ชื่อ-สกุล นางมัลลิการ์ ตะติยาพรพันธ์

ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลพญาขวัญ อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ปัจจุบันประกอบอาชีพ ข้าราชการประจำ

ประวัติการทำงานด้านอาสา

- ผู้ประสานงานขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพจังหวัดเชียงใหม่
- คณะทำงานสมัชชาสุขภาพจังหวัดเชียงใหม่
- อนุกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ
- หนัดการขับเคลื่อนงานนักรสร้างเสริมสุขภาพะคนพิการในชุมชนภาคเหนือ
- คณะอนุกรรมการการดูแลผู้สูงอายุระยะพึ่งพิง
- คณะกรรมการจัดทำสมุดบันทึกสุขภาพด้วยระบบเพอร์มิชชั่น บล็อกเชน
-

ชื่อ-สกุล นายภัทรพงศ์ อิลลาชาญ

ปัจจุบันประกอบอาชีพ นักวิชาการอิสระ

ประวัติการทำงานด้านอาสา

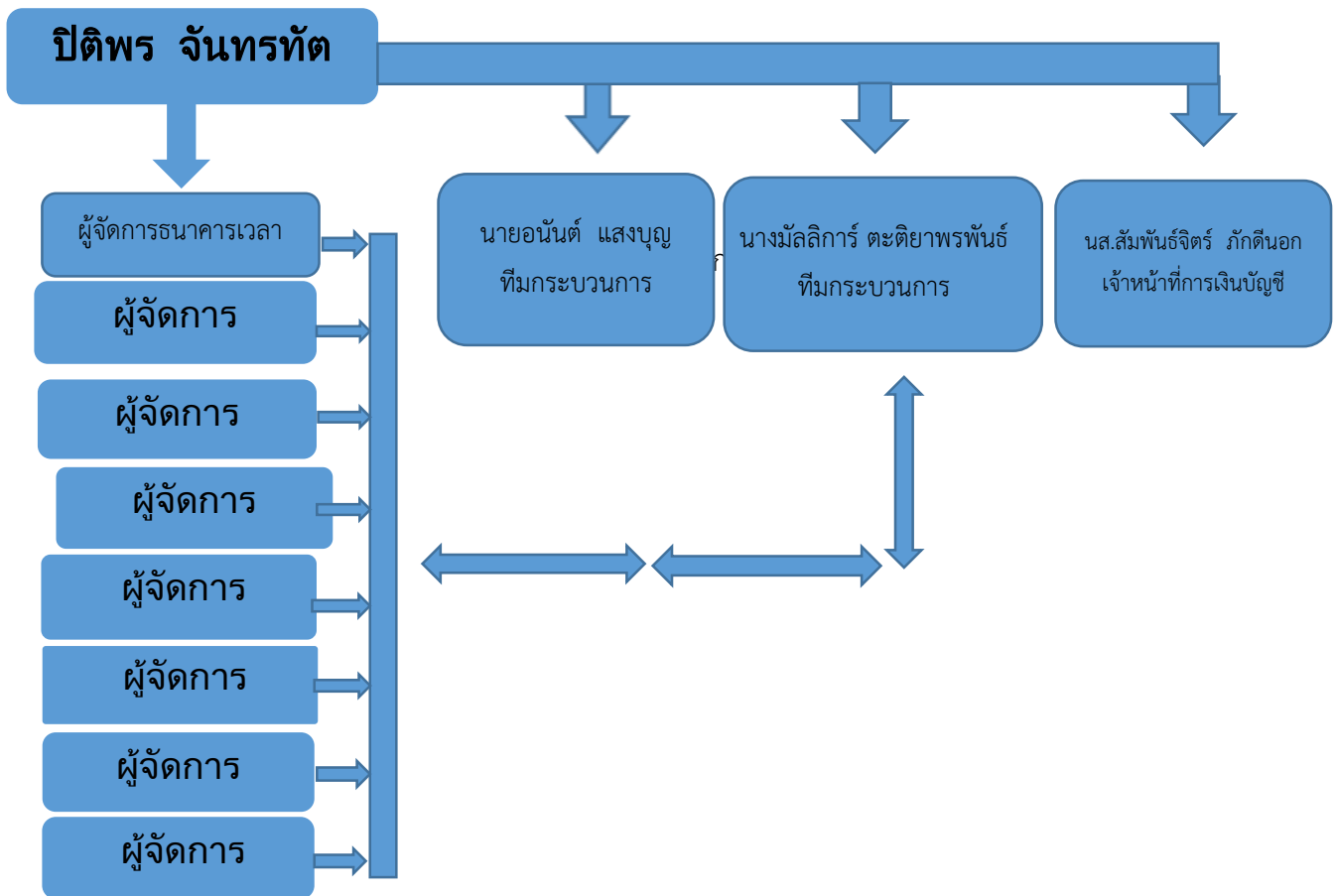
- คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดเชียงใหม่
- คณะทำงานถอดบทเรียนและประเมินผลการดำเนินงานธนาคารเวลาตำบลชมพู

รายชื่อผู้จัดการธนาคารเวลา จำนวน 9 พื้นที่

ลำดับ	ชื่อธนาคารเวลา	พื้นที่	ผู้จัดการธนาคาร	เบอร์เมล/ไลน์	เบอร์โทร
1	"ธนาคารเวลารวมใจรักตำบลยางคราม	ตำบลยางคราม	นายเจริญ หลุยจำวัน	Rodjana.yibua@gmail.com	085-705-3013
2	ธนาคารเวลาต.ป่าต๋ม	ตำบลป่าต๋ม	นางสุมาลี เรือนแก้ว	Sumalee75284@gmail.com	087-175-2842
3	ธนาคารเวลารวมพลังใจรักตำบลต้นเปา	ตำบลต้นเปา	นายณัฐพนธ์ สิทธิดำรงค์ 086-9159437	jittasil_soapflower@hotmail.com	086-915-9437
4	ธนาคารเวลาบ้านสันสะลิก	บ้านสันสะลิก ตำบลเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย	น.ส.พยอม ดิน้อย	payomd@hotmail.com	081-288-5746
5	ธนาคารเวลาบ้านห้วยโป่ง	บ้านห้วยโป่ง	นางคณินนิตย์ ไชยเทพ	khnuengnitchaithep29@gmail.com	086-407-7894
6	ธนาคารเวลาตำบล แม่แฝกใหม่	ตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย	พ.ต.ท.เอกพันธ์ พงษ์ปวน	Singhacapt@gmail.com	081-783-2372
7	สอมใจ ใส่เวลา” (ธนาคารเวลา) อำเภอเวียงแห่ง จังหวัดเชียงใหม่	อำเภอเวียงแห่ง	นายสิริมงคล จันทร์ขาว	democracy2999@gmail.com	081-112-0577
8	ธนาคารเวลาบ้านกู่ฮ้อสามัคคี	บ้านกู่ฮ้อสามัคคี หมู่ที่ 21 ตำบลบ้านหลวง อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่	นางพิมพ์พร ภิระคำ ตำแหน่ง	อีเมลล์ : eigqsung_nid@hotmail.com ไอดีไลน์ : Pimporn17559	088-654-4553
9	ธนาคารเวลา ออมเวลาปันด้วยใจให้ด้วยรักตำบลชมพู	ตำบลชมพู	นายอนันต์ แสงบุญ	Tatonkaow_001@hotmail.com Tew007_111@hotmail.co.th	082-901-9781

2) การบริหารจัดการโครงการ

- แสดงโครงสร้างการบริหารโครงการ ให้เห็นสายงานของผู้รับผิดชอบระดับต่างๆ

- กำหนดอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารโครงการ
ผู้จัดการโครงการ มีหน้าที่
 - 1) บริหารจัดการโครงการขยายและพัฒนาดำเนินงานธนาคารเวลาในระดับชุมชนในภาพรวมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และได้ผลลัพธ์ตามที่กำหนดไว้
 - 2) จัดหานักวิชาการและร่วมกันสำรวจ ศึกษาและจัดทำข้อมูลต่างๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการขยายและพัฒนาการดำเนินงานธนาคารเวลา
 - 3) สนับสนุนและจัดกระบวนการการดำเนินงานตามคู่มือการดำเนินงานธนาคารเวลาในระดับชุมชน ตลอดจนเสริมพลังความรู้ ตามบทเรียนในการดำเนินงานธนาคารเวลาทั้งในและต่างประเทศให้แก่พื้นที่เป้าหมาย
 - 4) ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามภารกิจเพื่อขอรับการสนับสนุนการดำเนินงาน การพัฒนาทักษะของสมาชิกธนาคารที่เป็นผู้ให้ในการดูแลผู้สูงอายุ ทักษะหรือความสามารถในการทำกิจกรรมที่เสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้กับผู้สูงอายุ
 - 5) กำกับ ติดตาม ความก้าวหน้าในการดำเนินงานของพื้นที่เป้าหมายให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ที่วางไว้

6) ดำเนินการอื่นๆ เพื่อให้งานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ผลลัพธ์ และเวลา ที่กำหนดไว้

บทบาทหน้าที่ของผู้ร่วมโครงการ

- 1) สนับสนุน จัดกระบวนการและเป็นพี่เลี้ยงให้กับพื้นที่เป้าหมายในการการดำเนินงานธนาคารตามคู่มือการดำเนินงานธนาคารเวลาของชุมชน ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และได้ผลลัพธ์ตามที่กำหนด
- 2) ร่วมดำเนินการกำกับติดตาม พัฒนาศักยภาพ เสริมพลังการเรียนรู้ และถอดบทเรียนการดำเนินงานธนาคารเวลาให้แก่ชุมชน
- 3) ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง และเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อขยายผลการพัฒนาการดำเนินงานธนาคารเวลาชุมชน
- 4) ดำเนินการอื่นๆ เพื่อให้งานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ผลลัพธ์ และเวลา ที่กำหนดไว้

บทบาทหน้าที่ของผู้จัดการธนาคารเวลา

- 1) บริหารจัดการโครงการดำเนินงานธนาคารเวลาของชุมชนพื้นที่เป้าหมายในภาพรวมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และได้ผลลัพธ์ตามที่กำหนดไว้
- 2) สนับสนุนการดำเนินงานตามกระบวนการจัดตั้งธนาคารเวลา และร่วมดำเนินการเสริมพลังความรู้พัฒนาศักยภาพ และถอดบทเรียนในการดำเนินงานธนาคารเวลาให้แก่ชุมชน
- 3) ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง และเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อจัดตั้งคณะทำงานธนาคารเวลาตลอดจนสนับสนุนกระบวนการจัดตั้งธนาคารเวลา
- 4) สนับสนุน กระตุ้น ให้สมาชิกมีการฝาก ถอน จับคู่แลกเปลี่ยนเวลา เพื่อทำกิจกรรมในชุมชนอย่างเหมาะสม และต่อเนื่อง
- 5) กำกับ ติดตาม การดำเนินงานของโครงการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ที่วางไว้
- 6) ดำเนินการอื่นๆ เพื่อให้งานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ผลลัพธ์ และเวลา ที่กำหนดไว้

การติดตามหนุนเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจธนาคารเวลาในพื้นที่

คลังอุปกรณ์ธนาคารเวลาตำบลชมภู

แอปพลิเคชันธนาคารเวลาโดยมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ประชุมสรุปติดตามผลการดำเนินงานครั้งที่ 1

90 โครงการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานธนาคารเวลาในระดับชุมชน

การประชุมถอดบทเรียนการดำเนินงานธนาคารเวลา

กิจกรรมพัฒนาศักยภาพแกนนำธนาคารเวลา

กิจกรรมแลกเปลี่ยนเวลา

กิจกรรมแลกเปลี่ยนเวลา

บทเรียนของเรา

“เมื่อคุณผันถึงการฟื้นฟูสังคมแห่งความเอื้ออาทร คุณทำให้เป็นจริงได้ด้วยธนาครเวลา”

“คุณจะยังไม่รู้จักธนาครเวลา จนกว่าคุณจะได้ลองเล่นธนาครเวลาในแบบของคุณเอง”

“ไม่ว่าชุมชนของคุณจะมีบริบทแตกต่างหลากหลายเพียงใด ก็มีความเป็นไปได้ในการดำเนินงานธนาครเวลา ต้นทุนที่สำคัญคือจิตอาสาและแกนนำที่มีประสบการณ์ในงานพัฒนาชุมชน”

“หัวใจของธนาครเวลาคือคณะกรรมการบริหาร หัวใจของคณะกรรมการบริหารคือผู้จัดการ

บุคลากรที่จะเข้ามาทำหน้าที่บริหารจัดการธนาครเวลาต้องเป็นคนที่ใช่”

“ภาคีเครือข่ายคือเพื่อนร่วมทางที่จะพาคุณไปได้ไกลกว่าที่คุณจะคาดถึง”

”ทุกขั้นตอนการดำเนินงานธนาครเวลา เปิดโอกาสให้ทุกคนได้เรียนรู้

สร้างการมีส่วนร่วม และความเป็นเจ้าของ”

“ร่วมกันฝัน ร่วมออกแบบ ร่วมลงมือทำ และร่วมกันรับประโยชน์”

“หลักประกันความปลอดภัย คือความใส่ใจของธนาครเวลา”

“ยกระดับมาตรฐานงานบริการธนาครเวลา ด้วยการจัดตั้งคลังอุปกรณ์”

“ปัญหาและอุปสรรคคือบททดสอบ ไม่ว่าคุณจะผ่านมันไปได้หรือไม่

การทดสอบนั้นจะกลายเป็นบทเรียนที่ทรงคุณค่าเสมอ”

“เมื่อเราตระหนักว่าชุมชนไม่ได้มีแต่เพียงปัญหา หากแต่ยังมีผู้คนและทรัพยากรอีกมากมาย

ที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการปัญหาของชุมชนได้อย่างยั่งยืน”

มาร่วมกับพวกเราสร้างระบบรองรับสังคมสูงวัยด้วยธนาครเวลาในชุมชน

